

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SOSNOWCA na lata 2016 – 2023 (aktualizacja)

SPIS TREŚCI

L.p.	Wyszczególnienie	nr strony
	WSTĘP	3
	CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	
1.	Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta Sosnowca.	8
2.	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.	11
3.	Zasięg przestrzenny obszarów rewitalizacji.	28
	CZĘŚĆ REALIZACYJNA	
4.	Wizja stanu obszarów rewitalizacyjnych po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).	58
5.	Cele rewitalizacji i kierunki działań.	59
6.	Planowane, podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	64
7.	Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	80
8.	Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi.	90
9.	Indykatywne ramy finansowe.	91
10.	Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców, innych podmiotów oraz grup aktywnych w proces rewitalizacji.	98
11.	System wdrażania LPR.	100
12.	System monitoringu.	102

WSTĘP

1. Definicja rewitalizacji wg ustawy.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

2. Definicja rewitalizacji według wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

3. Sama definicja rewitalizacji jasno wskazuje na konieczność zapewnienia komplementarności działań.

Komplementarność to synergia i wzajemne uzupełnienie się świadomie podejmowanych działań poprzez skierowanie zintensyfikowanego wsparcia na efektywniejsze rozwiązanie problemu i osiągnięcie założonego celu.

Dlatego kluczowe jest określenie przedsięwzięcia/przedsięwzięć i zdefiniowanie wspólnego dla wszystkich podejmowanych działań celu oraz celów wzajemnie uzupełniających się.

W przypadku rewitalizacji jest to wyprowadzenie ze stanu kryzysowego społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane.

4. Temat rewitalizacji jest wielorako i w różnych aspektach podejmowany w dokumentach strategicznych państwa. Poniżej przytoczymy kilka przykładów.

1) W *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju* rewitalizacja jest pojmowana jako narzędzie rozwoju:

- a) Należy wzmocnić potencjał rozwojowy ośrodków lokalnych. W tym celu wymaga to wyrównania poziomu cywilizacyjnego zamieszkiwania na różnych obszarach, rozwoju usług dobra publicznego, pełnego wykorzystania i rozwoju sieci teleinformatycznych, rewitalizacji miast i miasteczek oraz poszerzenia udziału przedsiębiorców i kapitału prywatnego w finansowaniu badań i rozwoju.
- b) Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach to:
 - Przeciwdziałanie narastaniu niekorzystnych zjawisk na obszarach problemowych w miastach, a więc zdegradowanych dzielnic śródmiejskich, blokowisk, terenów przemysłowych, a także innych obszarów miast, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne.
 - Opracowanie programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu na obszarach problemowych miast.
 - Lepsze dopasowanie systemu pomocy społecznej i pośrednictwa pracy do specyfiki miejskich obszarów problemowych.
 - Utworzenie instrumentów organizacyjnych i finansowych wspierających proces rewitalizacji m.in. poprzez ustanowienie przepisów dotyczących rewitalizacji, w szczególności nadanie temu procesowi statusu zadania publicznego, co w efekcie umożliwi zlecanie zadań publicznych w zakresie rewitalizacji np. obszarów miejskich.
 - Wspieranie wykorzystania zasobów lokalnych oraz wspierania lokalnej przedsiębiorczości.

- 2) Dokument pn. *Krajowa Polityka Miejska* stanowi, iż:
- a) Celem działań w zakresie rewitalizacji jest zmiana strukturalna danego obszaru – nie tylko poprawa jakości życia i walorów estetycznych, ale przede wszystkim przywrócenie na nim aktywności gospodarczej i społecznej. Cel ten wskazuje, że odnowa najbardziej problemowych obszarów powinna stanowić element całościowej polityki rozwoju miasta i powinna być prowadzona w oparciu o powszechnie wypracowaną wizję stanu docelowego oraz dobór właściwych działań. Ważnym elementem tego celu jest wypracowanie mechanizmów powszechnego angażowania podmiotów i kapitału prywatnego w realizację działań związanych z odnową miast.
 - b) Celem działań władz samorządowych powinno być wyprowadzenie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miasta poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością. Działania te powinny być prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.
 - c) Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone w miastach, które niezależnie od wielkości, funkcji i położenia, borykają się z wewnętrznymi problemami, przy czym nadanie nowych funkcji, odnowa lub modernizacja techniczna obszarów i fragmentów przestrzeni publicznych jest środkiem, a nie celem rewitalizacji.
 - d) Celami rewitalizacji są odnowa społeczna, gospodarcza, przestrzenna oraz środowiskowa.
 - e) Rewitalizacja jest ważną częścią myślenia o rozwoju miasta – powinna stać się kluczowym programem społecznym i gospodarczym miasta w odniesieniu do jego obszarów problemowych.
 - f) Rewitalizacja służy zarówno podniesieniu atrakcyjności danego obszaru dla podmiotów gospodarczych i potencjalnych nowych jego mieszkańców, jak również wsparciu rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego oraz podniesieniu jakości życia obecnych mieszkańców.
 - g) Rewitalizacja obszarów zdegradowanych powinna mieć charakter złożony i interdyscyplinarny, dlatego kluczowe jest prowadzenie zintegrowanych, czyli równoległych i wzajemnie uzupełniających się działań w wielu sferach. Jest to również proces długotrwały, kosztowny oraz wymagający zachowania ciągłości oraz konsekwencji.
 - h) Niezbędne jest włączenie lokalnych społeczności i przedsiębiorców w procesy programowania oraz realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ priorytetowe znaczenie dla powodzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma nakierowanie ich na poprawę jakości życia lokalnej społeczności.
 - i) Program rewitalizacji to opracowany i uchwalony przez samorząd lokalny wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i technicznej, zmierzający do wyprowadzenia określonych obszarów ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju.
 - j) Każde złożone działanie rewitalizacyjne, powinno być planowane i programowane w oparciu o trzy elementy, które prowadzone powinny być równolegle: (a) określenie wizji i koncepcji wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego; (b) szczegółowa analiza i wybór działań rewitalizacyjnych oraz określenie sposobów i warunków ich realizacji; (c) określenie źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
 - k) Dla optymalnego przygotowania do rewitalizacji wybranego obszaru potrzebna jest możliwie pełna diagnoza problemów, z którymi borykają się jego mieszkańcy i użytkownicy. Na tej podstawie następować powinno określenie wizji odnowy danego obszaru w przyszłości. Wizja ta powinna obejmować kwestie: (a) społeczne; (b) gospodarcze; (c) przestrzenne; (d) środowiskowe.

- 3) W *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020* zidentyfikowano i zapisano następujące cele wobec skoncentrowanych problemów rozwojowych:
- (a) restrukturyzacja miast;
 - (b) rewitalizacja miast;
 - (c) restrukturyzacja i rewitalizacja innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.

Do najważniejszych zagadnień, które powinny być brane pod uwagę przy projektowaniu i realizacji działań restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych będą należały:

- Działania nakierowane na wsparcie jakości kapitału ludzkiego;
- Działania skierowane na modernizację struktury gospodarczej;
- Działania wspierające nadrobienie zaległości w zakresie infrastruktury technicznej;
- Działania wspierające modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej;
- Wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych.

- 4) *Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014 – 2020* wskazuje na narzędzia wspierające proces rewitalizacji i jego dwufunduszowość:

- a) Pojęcie *Narzędzia wspierające proces rewitalizacji* oznacza, iż przedsięwzięcia w zakresie rewitalizacji najpełniej będą wdrażane poprzez projekty realizowane w ramach Zintegrowanych albo Regionalnych Inwestycji terytorialnych.
- b) Pojęcie *Dwufunduszowości* oznacza, iż w celu wzmocnienia procesu rewitalizacji zaplanowano komplementarność interwencji dla projektów rewitalizacyjnych, które są współfinansowane zarówno ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) różnych celów tematycznych, priorytetów inwestycyjnych, zarówno w ramach regionalnego jak i krajowego programu operacyjnego.

- 5) *Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014 – 2020* wskazuje, iż w obszarze rewitalizacji największą komplementarnością wewnątrzprogramową i fundusową charakteryzują się osie priorytetowe:

- a) IX Włączenie społeczne (EFS);
- b) X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna (EFRR).

Wsparcie inwestycyjne projektów z EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe jest wyłącznie w powiązaniu z działaniami realizowanymi z EFS, które pełnią rolę wiodącą względem EFRR.

Projekty realizowane w ramach ZIT/RIT/OSI muszą wykazywać charakter przedsięwzięć kompleksowych, koordynujących interwencję strukturalną ze wsparciem realizowanym w ramach EFS.

- c) W ramach EFRR główny ciężar wsparcia procesu rewitalizacji został w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego położony na priorytet inwestycyjny pn.: *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.*
- d) W zakresie interwencji EFS kluczowe dla zapewnienia komplementarności podejmowanych działań są – według Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego – priorytety inwestycyjne pn.:

- *Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie* (Wzmacnianie lokalnych społeczności, m.in. poprzez organizowanie społeczności lokalnych).

Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego priorytetu inwestycyjnego stanowią podstawę działań kompleksowego programu rewitalizacji; stanowią istotny element przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach programów rewitalizacyjnych; wpisują się w Strategię ZIT/RIT subregionów.

- *Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym* (Zapewnienie dostępu do usług społecznych, świadczonych w lokalnym środowisku; Zapewnienie dostępu do bezpłatnych usług zdrowotnych).

Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego priorytetu inwestycyjnego stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji; stanowią uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach programów rewitalizacyjnych; wpisują się w Strategię ZIT/RIT subregionów.

6) *Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014 – 2020* wskazuje, pozostały katalog wsparcia przedsięwzięć wywodzący się z:

a) Osi VII Regionalny Rynek Pracy;

- poprawa zdolności do zatrudniania osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych;
- promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych;
- outplacement.

b) Osi VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy;

- zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 lat;
- wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa;
- realizowanie aktywizacji zawodowej poprzez zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej.

c) Osi XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego;

- kształcenie ustawiczne.

Wskazane wyżej możliwe przedsięwzięcia muszą wpisywać się w Strategię ZIT/RIT subregionu oraz wynikać z programu rewitalizacyjnego.

7) Rewitalizacja zatem jako proces powinna posiadać następujące cechy:

- a) być elementem całościowej wizji rozwoju miasta;
- b) być przez to miasto koordynowana;
- c) być realizowana w ścisłej współpracy wielu podmiotów;
- d) być realizowana przy społecznej partycypacji.

Kluczem do przeprowadzenia rewitalizacji jest wieloaspektowe wsparcie obszarów kryzysowych, dlatego *zasada komplementarności* po stronie EFS zostanie również spełniona, gdy projekt realizowany ze środków EFRR wynika z interwencji społecznej i jest realizowany w ramach innych przedsięwzięć finansowanych ze środków EFS, tj. działań wdrażanych poza ZIT/RIT/OSI.

5. W Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Regionalnego w zakresie rewitalizacji znajdujemy m.in.: następujące zapisy:

a) opracowanie i realizacja projektów rewitalizacyjnych musi być oparta na:

- wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020;
 - ustawie o rewitalizacji;
 - inicjowanym, opracowanym i uchwalonym przez radę gminy programie rewitalizacji;
- b) za rewitalizację uznaje się: wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji;
- c) rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie swoich specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz;
- d) działania rewitalizacyjne muszą być skoncentrowane na rozwiązywaniu negatywnych zjawisk społecznych, będących podstawową przyczyną kryzysu danego obszaru miasta. W szczególności:
- bezrobocia,
 - ubóstwa,
 - przestępczości,
 - problemów edukacyjnych,
 - niskiego kapitału społecznego lub niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym;
- e) zgodnie z wymogami wskazanymi w ustawie program rewitalizacji łącznie nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni miasta i dotyczyć nie więcej niż 30% mieszkańców miasta;
- f) powyższe ustalenie pozwala na prowadzenie rewitalizacji tam, gdzie występuje największe nasilenie niepożądanych zjawisk i gdzie koncentracja problemów jest największa;
- g) działania rewitalizacyjne, zgodnie z definicją rewitalizacji, co do zasady, powinny być realizowane na obszarach zdegradowanych z wyjątkiem, gdy projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza wyznaczonym obszarem do rewitalizacji mogą być urzeczywistniane o ile służą realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Dotyczy to zwłaszcza:
- Inicjatyw społecznych nakierowanych na aktywizację zawodową mieszkańców, gdzie rozwiązania skierowane do ludności z obszaru zdegradowanego mogą być podejmowane poza tym obszarem;
 - Obszarów po-kolejowych i po-przemysłowych, gdzie nie ma mieszkańców, ale wokół tego terenu także zidentyfikowano problemy społeczne.

Interesariuszami rewitalizacji są, w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni wyżej w punkcie 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w punkcie 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

1. OPIS POWIĄZAŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI MIASTA SOSNOWCA

POWIĄZANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SOSNOWCA Z ZAPISAMI STRATEGII ROZWOJU MIASTA SOSNOWCA do 2020 roku.

W Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca do 2020 roku przyjętej uchwałą nr 162/XII/07 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 24 maja 2007 roku znajdują się następujące zapisy odnoszące się do rewitalizacji:

1. W priorytecie A – Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych – w celu pośrednim 2 – rozszerzenie zakresu przekwalifikowań zawodowych i doksztalcenia zawodowego - w Kierunku działań 2.3 – jest zapis: stwarzanie warunków do rozwoju zdolności do podejmowania pracy; w kierunku działań 2.5 jest zapis: zwiększenie dostępności mieszkańców do różnorodnych kursów doszkalających.
2. W priorytecie A – Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych – w celu pośrednim 4 – Aktywizacja mieszkańców w tworzeniu i korzystaniu z dóbr kultury – w kierunku działań 4.1. jest zapis: wspieranie inicjatyw budowy nowych obiektów kultury oraz rewitalizacja obiektów historycznych, zabytkowych i przemysłowych (itp.) na cele kulturalne; w kierunku działań 4.2. jest zapis: dbałość o dziedzictwo kulturowe Miasta; w kierunku działań 4.3. jest zapis: ochrona dziedzictwa historyczno-kulturowego; w kierunku działań 4.4. jest zapis: poprawienie stanu infrastruktury istniejących obiektów kultury.
3. W priorytecie B – Poprawa stanu zdrowia, warunków życia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców – w celu pośrednim 1 – Działania na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców i infrastruktury lecznictwa w Mieście – w kierunku działań 1.4. jest zapis: podnoszenie jakości i standardów świadczonych usług medycznych oraz ośrodków medycznych; w celu pośrednim 2 – zapewnienie powszechności dostępu do świadczeń zdrowotnych - w kierunku działań 2.1. jest zapis: dostosowanie rynku usług medycznych do potrzeb pacjentów; w kierunku działań 2.3 jest zapis: tworzenie warunków do rozwoju opieki długoterminowej i hospicyjnej; w kierunku działań 2.4 jest zapis: poprawa dostępności placówek medycznych poprzez znoszenie barier architektonicznych; w kierunku działań 2.7. jest zapis: modernizacja infrastruktury lecznictwa zamkniętego; w kierunku działań 2.8. jest zapis: modernizacja infrastruktury lecznictwa otwartego.
4. W priorytecie B – Poprawa stanu zdrowia, warunków życia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców – w celu pośrednim 3 – Doskonalenie funkcjonowania systemu pomocy społecznej w Mieście – w kierunku działań 3.1. jest zapis: monitorowanie zjawisk wykluczenia, marginalizacji i patologii społecznych; w kierunku działań 3.2 jest zapis: stworzenie sieci współpracy instytucji pomocy społecznej w Mieście; w kierunku 3.3. jest zapis: tworzenie warunków dla stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych w celu ich rozwoju i samoorganizacji w zakresie świadczenia przez nie pomocy społecznej; w kierunku 3.4. jest zapis: doskonalenie form zwiększenia efektywności świadczenia pomocy społecznej oraz rozwój infrastruktury; w kierunku 3.5. jest zapis: podejmowanie działań wspierających rozwój usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych; w kierunku działań 3.6. jest zapis: podejmowanie działań mających na celu wspieranie osób niepełnosprawnych.
5. W priorytecie B – Poprawa stanu zdrowia, warunków życia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców – w celu pośrednim 4 – Poprawa warunków mieszkaniowych

- w kierunku działań 4.1. jest zapis: wspieranie budowy zasobów mieszkalnych jak również działań mających na celu renowację już istniejących w szczególności w zakresie realizacji budownictwa społecznego; w kierunku działań 4.2. jest zapis: wsparcie inicjatyw lokalnych zmierzających do podniesienia standardów substancji mieszkaniowej oraz zwiększenia ilości zasobów mieszkaniowych; w kierunku działań 4.3. jest zapis: doskonalenie systemu gospodarowania mieszkaniami i zarządzania komunalnym zasobem mieszkaniowym; w kierunku działań 4.4. jest zapis: pomoc dla osób niepełnosprawnych w budowie domów i mieszkań bez barier – pomoc w uzyskaniu dofinansowania.
6. W priorytecie B – Poprawa stanu zdrowia, warunków życia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców – w celu pośrednim 5 – Wzmacnianie więzi rodzinnych, przeciwdziałanie tendencjom odśrodkowym w rodzinie – w kierunku działań 5.1. jest zapis: monitorowanie sytuacji i problemów rodzin w regionie; w kierunku działań 5.2: wspieranie działań służących wzmacnianiu rodziny; w kierunku działań 5.3. jest zapis: opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających niekorzystnym zjawiskom w rodzinach; w kierunku działań 5.4. jest zapis: wspieranie poradnictwa rodzinnego; w kierunku działań 5.5. jest zapis: wspieranie tworzenia pozainstytucjonalnych form opieki nad dzieckiem.
 7. W priorytecie E – Zwiększenie atrakcyjności Miasta poprzez inwestycje, modernizacje, doskonalenie funkcjonowania administracji samorządowej oraz poprawę środowiska przyrodniczego i kulturowego – w celu pośrednim 1 – Wzbogacanie funkcji miejskich – w kierunku działań 1.1. jest zapis: przebudowa oraz tworzenie warunków dla modernizacji centrum Miasta i znajdujących się w nim obiektów; w kierunku działań 1.2. jest zapis: porządkowanie struktury urbanistycznej pod kątem jej wielofunkcyjności; w kierunku działań 1.4. jest zapis: realizacja projektów tworzących metropolitalny wizerunek regionu.
 8. W priorytecie E – Zwiększenie atrakcyjności Miasta poprzez inwestycje, modernizacje, doskonalenie funkcjonowania administracji samorządowej oraz poprawę środowiska przyrodniczego i kulturowego – w celu pośrednim 2 – Rewitalizacja terenów przemysłowych i pogórnicych – w kierunku działań 2.1. jest zapis: uporządkowanie zabudowy terenów przemysłowych; w kierunku działań 2.2. jest zapis: rekultywacja oraz rewitalizacja terenów zdegradowanych z nadaniem nowych funkcji; w kierunku działań 2.3. jest zapis: przeciwdziałanie degradacji terenów przemysłowych.
 9. W priorytecie E – Zwiększenie atrakcyjności Miasta poprzez inwestycje, modernizacje, doskonalenie funkcjonowania administracji samorządowej oraz poprawę środowiska przyrodniczego i kulturowego – w celu pośrednim 3 – Rewitalizacja obszarów miejskich – w kierunku działań 3.1. jest zapis: rewitalizacja zdegradowanych osiedli miejskich, dzielnic i kwartałów zabudowy; w kierunku działań 3.2. jest zapis: architektoniczna i funkcjonalna rewitalizacja zabudowy.

POWIĄZANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA SOSNOWCA Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sosnowiec (załącznik do uchwały Nr 279/XIV/99 Rady Miasta Sosnowiec z dnia 28 października 1999 r. zmieniony uchwałą Nr 177/XIV/03 dotyczącą „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sosnowiec”).

Studium jest dokumentem planistycznym uwzględniającym długofalowe zamierzenia zapisane w Strategii rozwoju. Realizacji celów Strategii rozwoju służą obszary wyznaczone w Studium na podstawie uwarunkowań lokalnych i potencjału rozwojowego.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Sosnowca na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 przyjęta uchwałą Nr 850/LI/2013 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 28 listopada 2013r.

Dokument określa narzędzia do prowadzenia polityki ekologicznej na terenie miasta, ustala politykę środowiskową oraz cele i priorytety ekologiczne. Realizacja Programu ochrony środowiska przyczyni się do poprawy jakości środowiska miejskiego i ochroni jego zasoby, co przełoży się bezpośrednio na poprawę jakości życia mieszkańców, jak również może przynieść oszczędności, wynikające z lepszego korzystania ze środowiska (np.: mniejsze kary za zanieczyszczenie, mniejsze koszty rekultywacji środowiska, oszczędność energii).

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska dla Miasta Sosnowiec z zakresu ochrony środowiska jest: Rozwój społeczno-gospodarczy Miasta Sosnowiec w zgodzie z zasadami ochrony środowiska.

Jednym priorytetów ekologicznych dla Miasta Sosnowiec jest jakość powietrza atmosferycznego, w którym wyznaczono cele i działania długoterminowe do 2020 r. oraz krótkoterminowe do 2016 r., do których zaliczamy m.in.:

- identyfikację obszarów występowania przekroczeń poziomów odniesienia jakości powietrza atmosferycznego,
- realizacja postanowień Programu Ochrony Powietrza dla strefy,
- zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych,
- prowadzenie monitorowania emisji zanieczyszczeń i jakości środowiska, w tym ocena bieżąca jakości powietrza,
- modernizacja systemów grzewczych i eliminacja niskiej emisji zanieczyszczeń,
- modernizacja i hermetyzacja procesów technologicznych w celu likwidacji powstawania emisji „u źródła” oraz zastosowanie instalacji ochronnych,
- dążenie do likwidacji problemu spalania odpadów poza spalarniami i współspalarniami odpadów,
- prowadzenie działań edukacyjnych, promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza,
- usprawnienie organizacji ruchu drogowego, promocja komunikacji zbiorowej, rozbudowa systemu tras rowerowych.

Szczegółowe zadania zapisane są w tym Programie w rozdziale 9 w tabeli 39 i obejmują przedsięwzięcia z następujących obszarów:

- Ochrona przyrody i krajobrazu;
- Zarządzanie środowiskiem;
- Ochrona powietrza atmosferycznego;
- Ochrona przed hałasem;
- Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych;
- Ochrona powierzchni ziemi;
- Edukacja ekologiczna;
- Gospodarka odpadami.

2. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH

2.1. Zasady i pojęcia ogólne

1. W przypadku gdy gmina zamierza realizować zadania własne, rada gminy wyznacza w drodze uchwały obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Podjęcie uchwały poprzedzone jest przeprowadzeniem konsultacji społecznych przez Prezydenta Miasta.
2. Obszar miasta znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, problemów edukacyjnych, niskiego kapitału społecznego lub niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym wyznacza się jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:
 - 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
 - 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska naturalnego, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
 - 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
 - 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.
3. Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego miasto zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.
4. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować łącznie terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.
5. Wniosek o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zawiera wskazanie granic tych obszarów wykonane na mapie w skali co najmniej 1:5000; do wniosku załącza się diagnozę potwierdzającą spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia. Przed złożeniem wniosku Prezydent Miasta przeprowadza konsultacje społeczne projektu uchwały oraz wprowadza do niego zmiany wynikające z przeprowadzonych konsultacji.
6. W uchwale, o której mowa wyżej Rada Miasta może ustanowić:
 - 1) na rzecz Gminy Sosnowiec prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji;
 - 2) na obszarze rewitalizacji zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy dla wszystkich albo określonych w tej uchwale zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, w tym zmian sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, jeżeli stan

zagospodarowania obszaru rewitalizacji oraz stopień jego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wskazują, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do niekorzystnych zmian w zagospodarowaniu obszaru rewitalizacji pogłębiających niekorzystne zjawiska, o których mówi punkt 2.

2.2. ANALIZA PRZESTRZENNA

Analizę przestrzenną zorientowaną na diagnozę stanu determinant i zmiennych określających sytuację miasta Sosnowca oparto na następujących przedsięwzięciach:

- a) Analizie dokumentów, baz danych i zasobu informacyjnego wybranych wydziałów UM Sosnowca oraz ich wstępnej syntezie przez zespół Wydziału Rozwoju i Promocji UM w Sosnowcu;
- b) Dokumencie pt.: „*Diagnoza sytuacji społeczno- demograficznej oraz rynku pracy w Sosnowcu*” (S. Sitek, 2015, dla UM w Sosnowcu, Sosnowiec);
- c) Bazom danych i zasobowi informacyjnemu zsyntetyzowanemu przez R. Krzysztofika, w oparciu o badania terenowe przeprowadzone w 2015 i 2016 r. przez zespół R. Krzysztofik, I. Kantor-Pietraga, T. Spórna.

W opracowaniu przyjęto podział miasta na 16 dzielnic (obszarów analitycznych) przyjętych i zastosowanych uprzednio w konsultacjach dotyczących budżetu obywatelskiego. Podział ten w dużej mierze oddaje istotę specyfiki układu osadniczego Sosnowca cechującego się silnie zaawansowaną policentrycznością struktury przestrzenno-funkcjonalnej oraz związanym z tym uzewnętrznianiem się sił odśrodkowych w kształtowaniu zjawisk społeczno-ekonomicznych.

2.2.1. Podział miasta na jednostki badawcze.

W opracowaniu przyjęto podział na poniżej wskazane jednostki badawcze; łącznie wyróżniono 16 jednostek: Milowice, Pogoń, Stary Sosnowiec, Centrum (w tym Sielec), Środula, Kukułek, Kalinowa, Niwka (z Bobrkiem), Modrzejów (z Borem i Jęzorem), Klimontów, Zagórze Północ, Zagórze Południe, Kazimierz Górniczy, Juliusz, (w dalszej części opracowania dla tych dwóch dzielnic stosowana będzie nazwa Kazimierz- Juliusz), Ostrowy Górnicze, Maczki. Ich zasięg terytorialny prezentuje ryc. 1.

Ryc. 1. Przyjęty w opracowaniu podział miasta na tzw. dzielnice

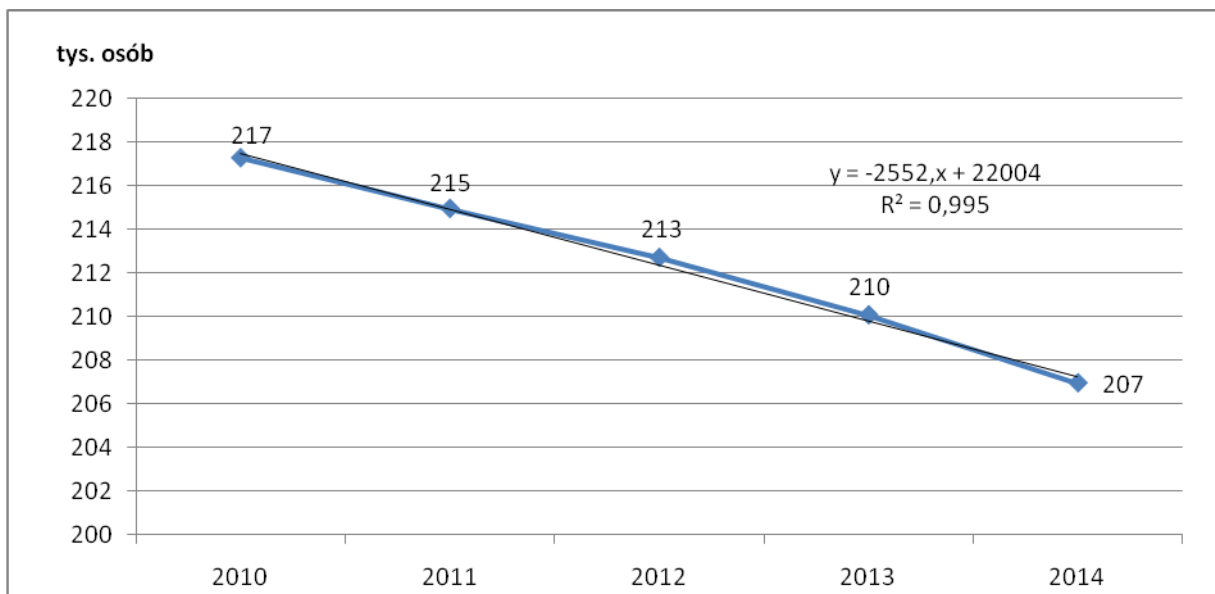

Źródło: Urząd Miejski w Sosnowcu.

2.2.2. Stan i dynamika zmian liczby ludności w Sosnowcu.

Sosnowiec pod względem liczby ludności zaliczany jest do miast dużych. W 2014 r. liczył 206,9 tys. mieszkańców. W 2015 r. zajmował pod tym względem 15 miejsce w Polsce i 3 miejsce w województwie śląskim. W przeszłości największą liczbę mieszkańców odnotowano w mieście w 1990 r., kiedy to Sosnowiec liczył 259,9 tys. mieszkańców. Zaprezentowane poniżej wartości obrazujące zmianę liczby ludności w ciągu ostatnich 25 lat wskazują, iż miasto cechuje się znaczącą depopulacją. W latach 1990-2014 ubytek rzeczywisty ludności wyniósł w Sosnowcu 52,5 tys. mieszkańców. Stanowiło to, aż 20% ludności miasta zamieszkującej Sosnowiec na początku lat 90. XX wieku. Średnioroczny ubytek liczby ludności wyniósł dla analizowanego okresu ok. 2 tys. osób. Niestety trend związany z ubytkiem liczby mieszkańców będzie miał swoją kontynuację w przyszłości. Jak wskazuje prognoza demograficzna (Prognoza demograficzna GUS na lata 2014-2050), ubytek rzeczywisty ludności w Sosnowcu będzie kontynuowany zarówno jako konsekwencja ubytku naturalnego, jak i ubytku migracyjnego. W przypadku tego ostatniego będzie to dotyczyło zarówno składowej migracji wewnętrznych, jak i zewnętrznych (zagranicznych).

Ryc. 2. Zmiana liczby ludności w Sosnowcu w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne S. Sitek, na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

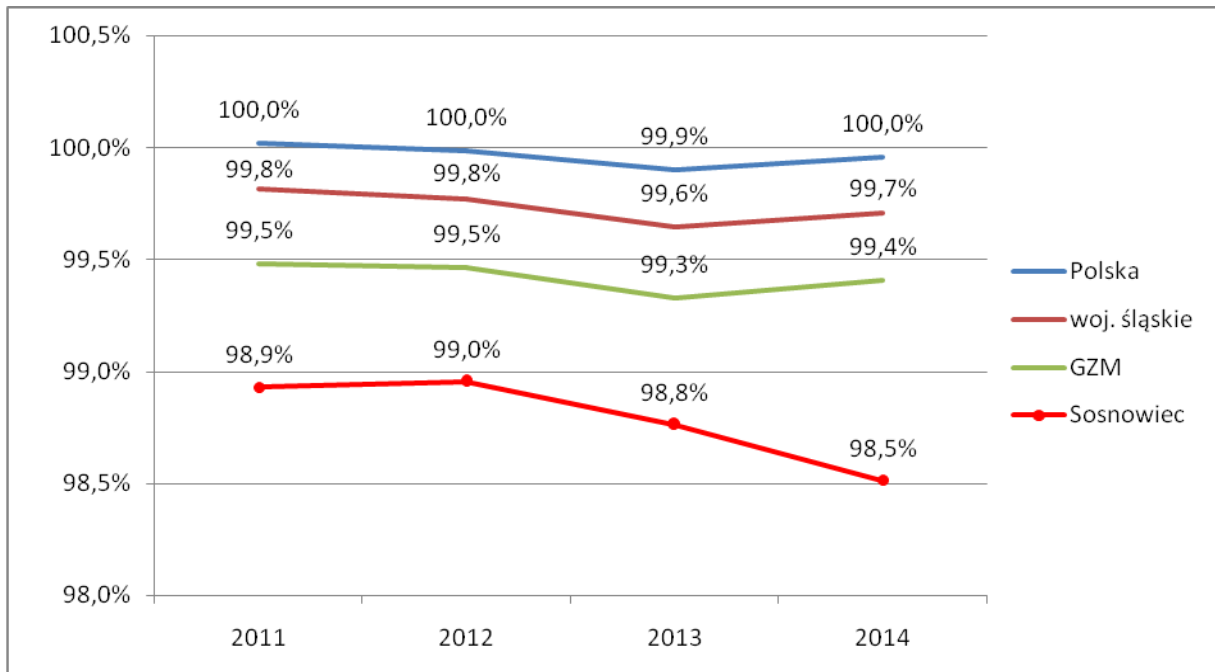
Ubytek mieszkańców jest bardzo poważnym wyzwaniem dla rozwoju miasta. Po pierwsze ubywa zasobów pracy czyli ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a to z kolei ma negatywny wpływ na wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego miasta m. in. na rynek pracy teraz i w przyszłości; szkolnictwo; obciążenia służby zdrowia oraz rynek nieruchomości. Sytuacja taka powoduje także kurczenie się rynku zbytu na dobra i usługi, co skutkuje ograniczaniem rozwoju niektórych funkcji miejskich.

Zmniejszanie się liczby ludności to tendencja powszechna zarówno w skali krajowej, w województwie śląskim, miastach Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, jak i w miastach sąsiadujących z Sosnowcem. Nigdzie jednak, poza Bytomiem, natężenie tych negatywnych zjawisk nie jest tak duże jak w naszym mieście.

Przechodząc do opisu rozmieszczenia ludności Sosnowca w ujęciu przestrzennym według dzielnic, to sytuacja w 2014 roku przedstawiała się następująco: najbardziej zaludnioną dzielnicą była Pogoń zamieszkała przez 30771 osób. W latach 2010-2014 ubyło na Pogoni 1929 osób tj. 5,9 %. Dzielnicę Centrum zamieszkiwało 29009 osób, w latach 2010-2014 ubyło tam 1877 osób tj. 6,1 %. W dzielnicy Juliusz mieszkały 4674 osoby, w latach 2010-2014 ubyło w niej 350 osób, co jednak

stanowiło aż 7% ludności. Dzielnicę Kazimierz Górniczy zamieszkiwały 9254 osoby. W latach 2010-2014 ubyło 229 osób czyli 2,4 % mieszkańców. Zatem w Kazimierzu –Juliuszu zamieszkiwało w latach 2010-2014 łącznie 13918 osób, a ubyło łącznie 579 osób tj. 4,16%.

Ryc. 3. Dynamika liczby ludności w latach 2010-2014 w Sosnowcu na tle miast GZM, województwa śląskiego oraz Polski (rok poprzedni 100%)

1. wartości dla Sosnowca na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

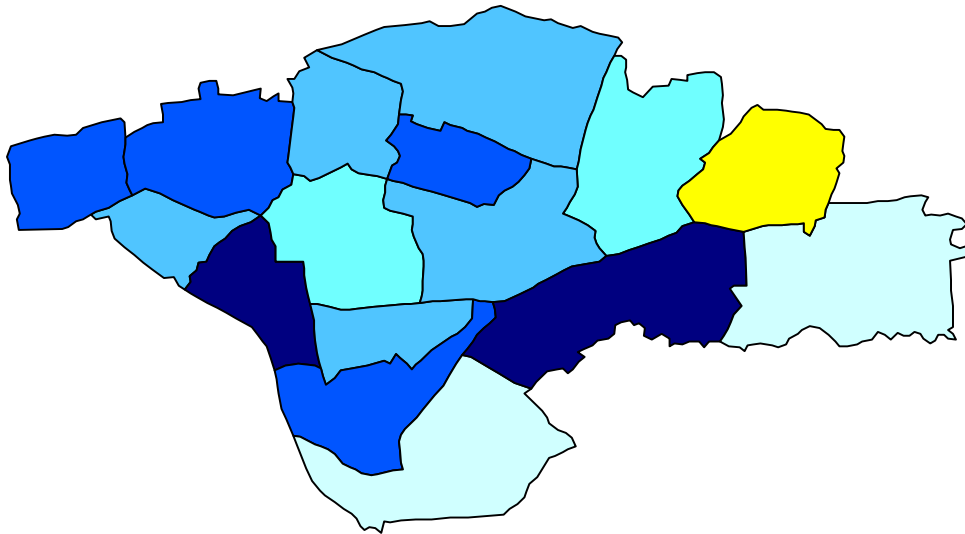
2. wartości dla pozostałych jednostek na podstawie danych GUS.

Źródło: opracowanie S. Sitek na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sosnowcu i GUS.

Spośród wszystkich 16 dzielnic Sosnowca, w ujęciu procentowym najwięcej mieszkańców, ubyło na odrębnie badanym Juliuszu, a następnie w Centrum (2010-2014). Mimo, że odrębnie badany Kazimierz Górniczy utracił w tym czasie tylko 2,4 % mieszkańców, dzielnice te traktowane łącznie, wymagają szczególnej uwagi w zakresie planistycznym i strategicznym, a to wynika z faktu, iż w 2015 r. zamknięto w Kazimierzu Górniczym kopalnię węgla kamiennego (KWK „Kazimierz-Juliusz”). Była to zresztą ostatnia już kopalnia węgla na obszarze Sosnowca, ale także Zagłębia Dąbrowskiego. Likwidacja kopalni, na co wskazują obserwacje i praktyka oraz doświadczenia z innych „dzielnic górniczych” Sosnowca i innych miast, pogłębi w najbliższej przyszłości ubytek liczby mieszkańców w tej części Sosnowca. Jak już sygnalizowano wcześniej, ten czynnik odbije się z kolei negatywnie na ogólnej kondycji społeczno-ekonomicznej analizowanej dzielnicy.

Potwierdzeniem postawionej powyżej tezy jest chociażby przypadek dzielnicy Juliusz, w której pogorszenie sytuacji społeczno-ekonomicznej ludności nastąpiło po zamknięciu oddziału wydobywczego „Juliusz” zlokalizowanego w tej dzielnicy, a wchodzącego w skład KWK „Kazimierz-Juliusz”. Sytuację pogłębia dodatkowo fakt względnej izolacji przestrzennej Juliusza w stosunku do najbliższych położonych innych dzielnic miasta, a najbardziej związanego z dzielnicą Kazimierz Górniczy ze względu na lokalizację dwóch zakładów wydobywczych tworzących organizacyjnie jedno przedsiębiorstwo, które – podkreślić trzeba ponownie – jest ostatecznie w stanie likwidacji.

Ryc. 4. Dynamika liczby ludności w Sosnowcu w latach 2010-2014

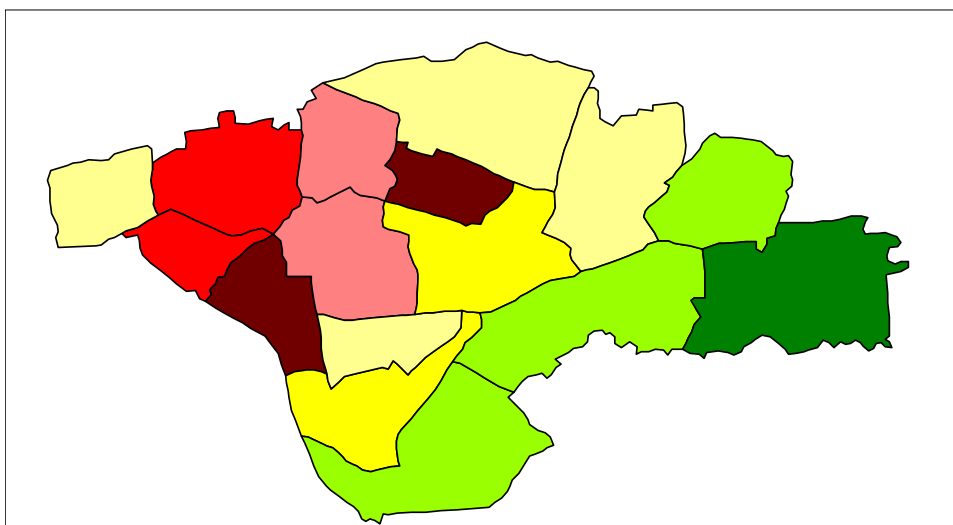
Dynamika liczby ludności 2010-2014	
	Wzrost 0-2%
	Ubytek 0-1%
	Ubytek 1-3%
	Ubytek 3-5%
	Ubytek 5-6%
	Ubytek 6-7%

Źródło: S. Sitek na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

Dzielnica Centrum wyróżnia się natomiast innymi cechami, a są to starzenie się mieszkańców oraz bardzo duży stopień feminizacji. Obie składowe sytuacje demograficznej mają i mieć będą istotny wpływ na sytuację społeczną w tej części Sosnowca.

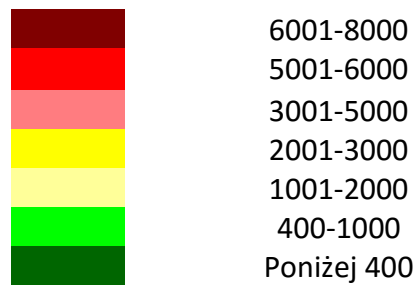
2.3. Rozmieszczenie ludności w mieście

Ryc. 5. Gęstość zaludnienia w Sosnowcu w 2014 roku

Gęstość zaludnienia

osoby/km²

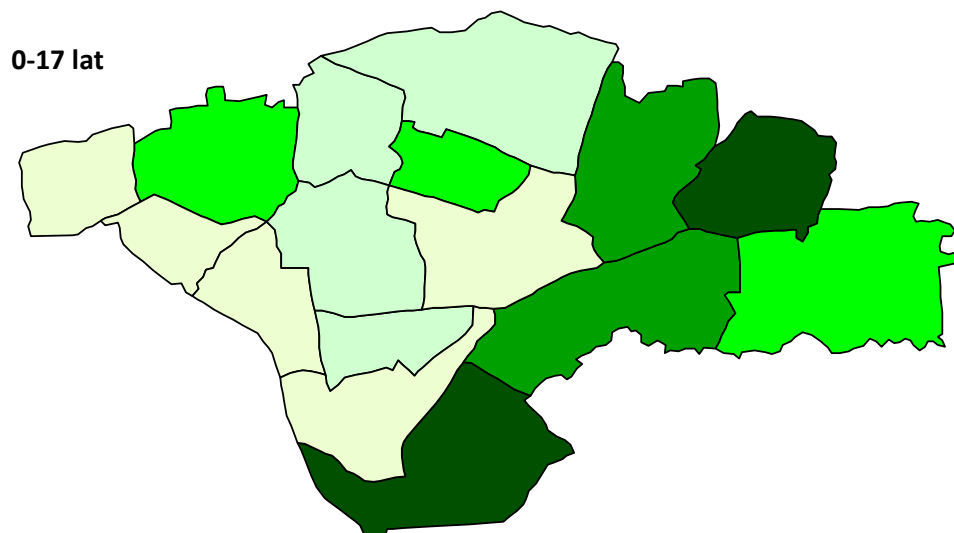
Źródło: opracowanie własne S. Sitek, na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

Tendencje depopulacyjne utrzymują się we wszystkich dzielnicach miasta. Niemniej w największym stopniu procesem tym zagrożone są jednostki zlokalizowane w zachodniej części miasta, w tym także w dzielnicy Centrum. Dzielnica ta cechuje się także największą gęstością zaludnienia – 7840 osób na km². Najslabiej natomiast zaludnione są dzielnice wschodnie m. in. Juliusz i Kazimierz Górniczy. Traktowanie łącznie tych dwóch dzielnic nie zmienia wyników badania gęstości zaludnienia na tych obszarach.

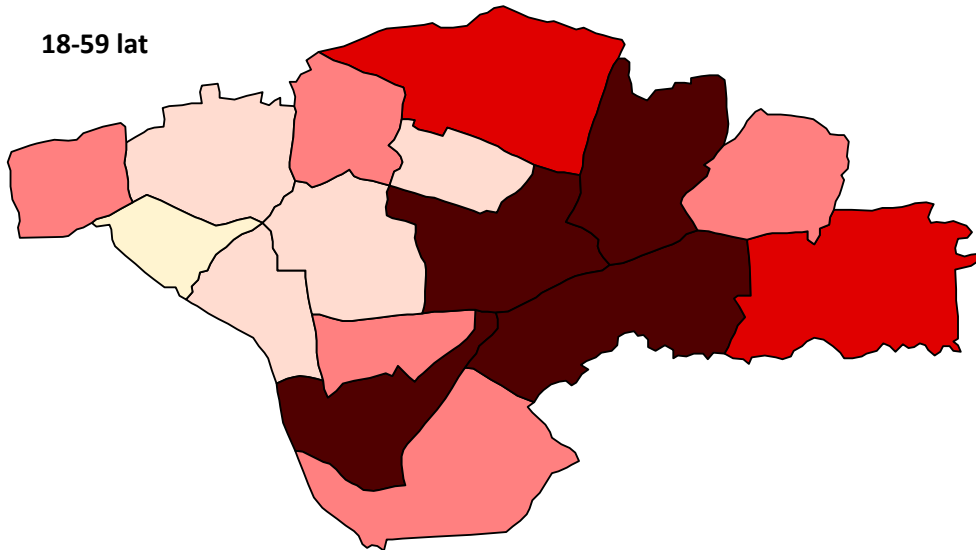
2.4. Struktura wieku i płci ludności Sosnowca w 2014 r.

W latach 2010-2014 w Sosnowcu ubyło prawie 5% mieszkańców w wieku 18-59. W roku 2014 było ich 116,8 tys. Maleje także grupa mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. W 2014 r. liczyła ona już 28,8 tys. osób i stanowiła 14,2% ogółu. W latach 2010-2014 liczba wzrosła o 4,8% i obejmuje obecnie 56,3 tys. osób.

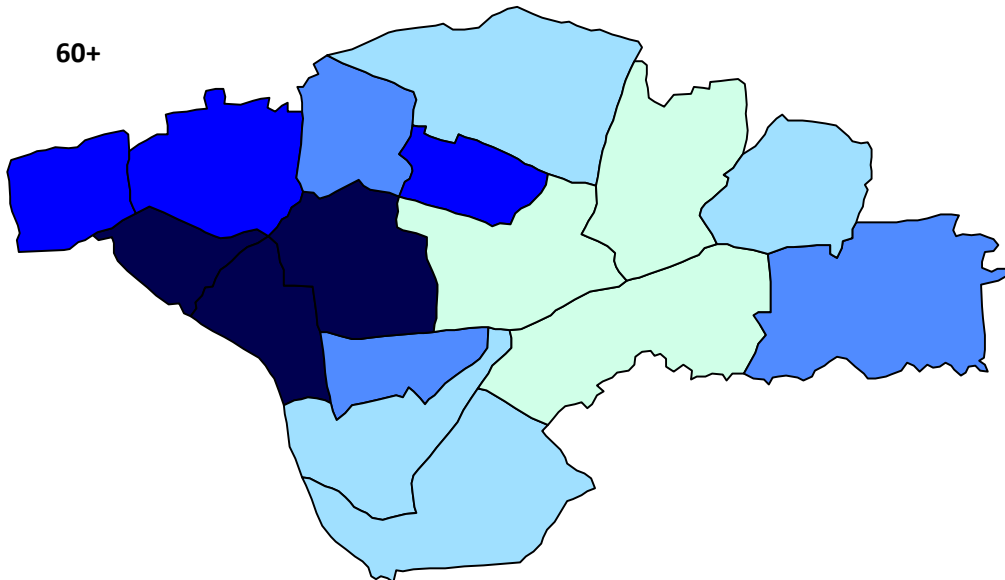
Ryc. 6. Udział ludności w poszczególnych kategoriach wieku w Sosnowcu w 2014 r.

18-59 lat

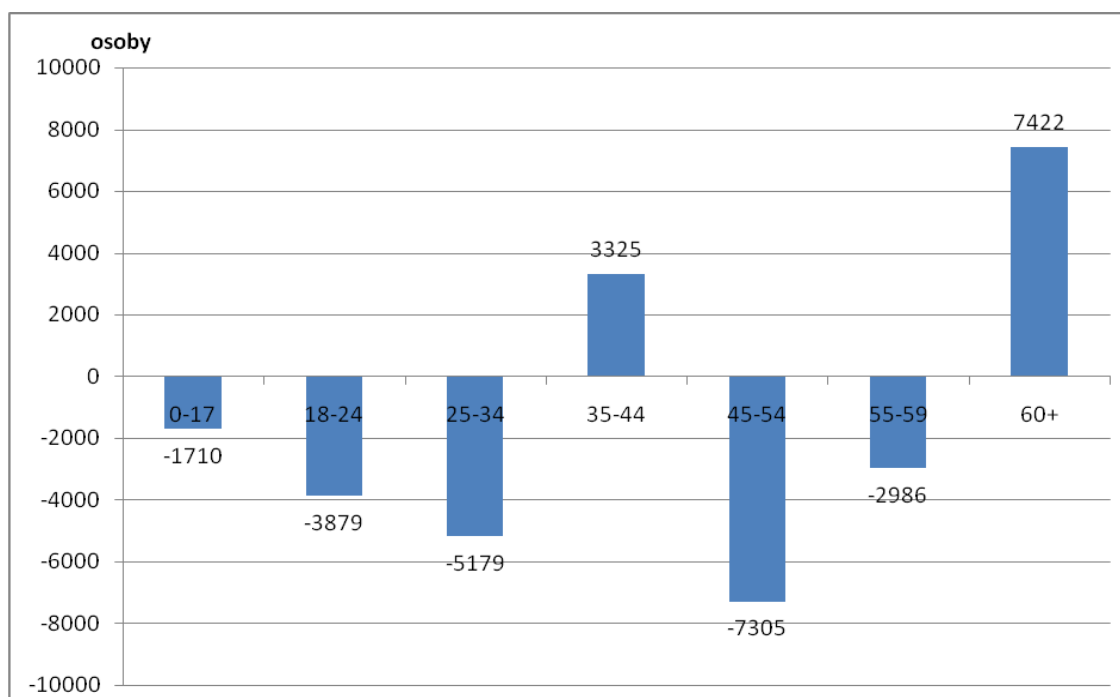
60+

Udział ludności w procentach					
	0-17		18-59		60+
	16,0 i więcej		62,0 i więcej		30 i więcej
	15,0 -16,0		59,0-61,9		28,0-29,9
	14,5-14,9		57,0-58,9		25,0-27,9
	14,0-14,4		55,0-56,9		23,0-24,9
	Poniżej 14,0		Poniżej 55,0		22,0-22,9

Źródło: opracowanie S. Sitek, na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

Ryc. 7. Zmiana liczby ludności w Sosnowcu w latach 2010-2014 w poszczególnych kategoriach wieku

Źródło: opracowanie S. Sitek na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

Poniższa tabela przedstawia strukturę mieszkańców wybranych jednostek przestrzennych: Centrum, Kazimierza Górniczego, Juliusza, Pogoni, Kalinowej i Maczek na tle średnich danych dotyczących całego Sosnowca.

Tab. 1. Struktura wiekowa mieszkańców Centrum, Kazimierza Górniczego, Juliusza, Pogoni, Kalinowej i Maczek na tle średnich danych dotyczących całego Sosnowca.

Dzielnica	Ogółem 2010	0-17 %	18-59 %	60+ %	Ogółem 2014	0-17 %	18-59 %	60+ %
Sosnowiec	212214	14,4	62,6	23,1	201905	14,2	57,8	27,9
Centrum	29863	13,6	58,9	27,4	27929	13,5	55,2	31,4
Pogoń	31178	15,0	57,6	27,5	29429	14,6	55,5	30,0
Kalinowa	4645	14,1	64,6	21,3	4408	14,2	58,0	27,8
Maczki	1714	15,6	61,0	23,4	1685	15,0	59,8	25,3
Kazimierz – Juliusz łącznie średnia	14254	15,3	65,15	19,55	13741	15,25	62,7	22,1

Źródło: opracowanie S. Sitek na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

W uzupełnieniu powyższych danych stwierdzić należy, iż najliczniejsza grupa mieszkańców w przedziale 18-59 lat zamieszkuje dzielnicę Stary Sosnowiec 54,1 % (2014), który sąsiaduje z dzielnicą Centrum (55,2%). Ponadto udział powyżej 62% zanotowano w Kazimierzu Górniczym i Juliuszu, badanych zarówno odrębnie jak i łącznie.

Zdecydowanie najmniej osób w wieku przedprodukcyjnym zamieszkuje w Centrum 13,5% i Starym Sosnowcu 13,6% sąsiadującym z Centrum.

Ludność w wieku 60 lat i więcej w roku 2014 stanowi 27,9 % mieszkańców Sosnowca. Największa liczba ludności starszej zamieszkuje Stary Sosnowiec 32,3% oraz Centrum 31,4%. Z kolei dzielnice Kazimierz Górniczy i Juliusz mają udział najniższy wynoszący poniżej 23 %.

Niemniej jednak w ciągu najbliższych 5 lat największa dynamika przyrostu liczby osób w wieku 60 lat i więcej będzie miała miejsce w Juliuszu, w Kazimierzu Górniczym i Klimontowie. Wniosek taki wynika z bezpośredniej analizy piramidy wieku i płci mieszkańców Sosnowca.

Piramida ta wskazuje również na znaczną feminizację mieszkańców Sosnowca. Najwyższą wartość współczynnika feminizacji odnotowano w Centrum, gdzie wynosi on 122,2. Wartość współczynnika feminizacji wzrasta wraz z kolejnymi przedziałami wiekowymi osiągając maksimum w przedziale 60+, gdzie wynosi 143,7.

2.5. Dochody mieszkańców miasta

Ogólne dochody ze wszystkich źródeł wyniosły w 2014 roku w skali Sosnowca przeszło 5,5 mld złotych i były wyższe o przeszło 1,8 mld złotych w stosunku do 2010 roku, co daje wzrost o 47,4 %.

Tab. 2. Struktura i dynamika dochodów podatników z Sosnowca w latach 2010-2014.

Tytuł dochodu	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	Dynamika dochodów 2014/2010 (2010=100%)
	w mln					w %					
PIT 37, DOCHÓD Z PRACY NAJEMNEJ	2 393	2 372	2 644	3 030	2 687	64,0	63,3	63,9	62,7	48,7	112,3
PIT 37, DOCHÓD Z EMERYTURY I RENTY	772	778	873	22	875	20,6	20,7	21,1	0,4	15,9	113,3
PIT 36 - DOCHÓD Z PRACY NA WŁASNY RACHUNEK	409	438	453	1 583	1 783	10,9	11,7	10,9	32,8	32,3	435,8
PIT 37, DOCHÓD Z UMOWY ZLECENIE I DZIEŁO	136	145	159	178	153	3,6	3,9	3,8	3,7	2,8	112,7
PIT 38, DOCHÓD Z ZYSKÓW KAPITAŁOWYCH	31	16	12	18	17	0,8	0,4	0,3	0,4	0,3	55,7
Razem	3 742	3 749	4 140	4 831	5 515	100	100	100	100	100	147,4

Źródło: opracowanie własne S. Sitek, na podstawie danych Urzędu Skarbowego w Sosnowcu.

2.5.1. Dynamika dochodów w latach 2010-2014

W interesujących nas latach 2010-2014 układ najlepszych i najgorszych dzielnic miasta pod względem dochodów na 1 mieszkańca był zasadniczo statyczny. I tak w 2010 roku najwyższy dochód osiągnęli mieszkańcy Starego Sosnowca, a w latach 2012-2014 mieszkańcy Klimontowa. Najniższy dochód na 1 osobę osiągnęli mieszkańcy Centrum, w roku 2011 mieszkańcy Środuli, a w latach 2012-2014 mieszkańcy Juliusza, który także w latach 2011-2014 wykazywał najniższy dochód przeliczony na 1 podatnika. Najwyższy dochód przeliczony na 1 podatnika osiągnęli mieszkańcy Ostrów Górniczych (2010-2012), Klimontowa (2013) i Kukułek (2014). W tym zestawieniu widać duże różnice w dochodach mieszkańców poszczególnych dzielnic miasta, a najmniej korzystnie prezentuje się Juliusz (odrębnie liczony) i niewiele lepiej Centrum. Stosunkowo dobrze przedstawia się w tym zestawieniu sytuacja dochodowa mieszkańców Kazimierza Górniczego (odrębnie liczonego), ale trzeba brać pod uwagę fakt, iż w roku 2014 funkcjonowała jeszcze w tej dzielnicy kopalnia węgla kamiennego zatrudniająca około 1000 pracowników.

Tab. 3. Dochód na 1 mieszkańca i 1 podatnika w wybranych dzielnicach.

Dzielnica	Dochód na 1 mieszkańca w zł		Dochód na 1 podatnika w zł	
	2010	2014	2010	2014
Sosnowiec	17632	27315	31322	47178
Klimontów	19702	41883	32921	57173
Centrum	14332	22974	29311	45025
Pogoń	15553	24828	29662	42355
Kalinowa	16231	29148	28799	46722
Maczki	15335	26019	30887	48390
Kazimierz– Juliusz łącznie średnia	16398	23980	31721	43904

Źródło: opracowanie S. Sitek na podstawie danych Urzędu Skarbowego w Sosnowcu.

Przeciętny dla całego miasta roczny dochód na jednego mieszkańca to 27300 zł, co daje dochód miesięczny w wysokości 2280 zł na mieszkańca. Rozpiętość dochodów pomiędzy – najbogatszym w tym ujęciu – Klimontowem, a najbiedniejszym Juliuszem przekraczała 22 tys. zł na jednego mieszkańca. Tak więc mieszkaniec Klimontowa uzyskiwał kwotę 3490 zł, podczas gdy mieszkaniec Juliusza kwotę 1620 zł miesięcznie. Niewiele lepiej pod tym względem przedstawia się sytuacja w dzielnicach Centrum i Kazimierz Górniczy.

Uwzględniony *per analogia* wskaźnik dochodów liczonych na jednego podatnika niewiele zmienił w obrazie poziomu dochodów w poszczególnych dzielnicach. Również w tym przypadku relatywnie najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w Klimontowie, podczas gdy najmniej korzystna w Juliuszu (odrębnie badanym). Kazimierz Górniczy (odrębnie liczony) plasował się w górnej części tabelki, a Centrum w jej dolnej części.

Precyzując, w 2014 r. Klimontów wykazywał dochód na jednego podatnika na poziomie ponad 57 tys. zł; Kazimierz Górniczy – ponad 50 tys. zł; Centrum – ponad 45 tys. zł, a Juliusz tylko 37 tys. zł. Centrum i Juliusz są zatem poniżej średniej dla miasta, która wynosiła 47 tys. zł.

2.5.2. Poziom i struktura dochodów.

Podejmując się analizy poziomu i struktury dochodów, w prezentowanej poniżej tabeli, nie uwzględniono dochodów z umów zlecenia i umów o dzieło, których wartość osiągnęła maksymalnie 3,3% oraz dochodów z zysków kapitałowych, których wartość osiągnęła z kolei maksymalnie 0,5%. Tym samym miały one minimalny wpływ na poziom i strukturę dochodów mieszkańców w poszczególnych dzielnicach.

Tab. 4. Poziom i struktura dochodów mieszkańców wybranych dzielnic.

Dzielnica	PIT 37, Dochód z pracy najemnej	PIT 36 Dochód z pracy na własny rachunek	PIT 37 Dochód z emerytury i renty
Sosnowiec	48,7%	32,3%	15,9%
Klimontów	42,9%	42,4%	12,4%
Centrum	46,3%	33,8%	16,4%
Kazimierz-Juliusz łącznie średnia	52,75 %	22,7 %	21,65%
Pogoń	50,3%	30,0%	16,1%
Kalinowa	47,3%	35,2%	15,1%
Maczki	51,3%	34,1%	11,4%

Źródło: opracowanie S. Sitek na podstawie danych Urzędu Skarbowego w Sosnowcu.

Jak wynika z powyższej tabeli największy udział dochodów z pracy najemnej osiągają mieszkańcy odrębnie liczonego Juliusza (58,1%), dalej ponadto odrębnie liczonego Kazimierza Górniczego 47,4 %, Centrum 46,3% i Klimontowa 42,9%. Średnia dla Sosnowca wynosiła w tym samym – 2014 r. 48,7%. Wyniki łącznie liczonego Kazimierza Górniczego i Juliusza prezentuje powyższa tabela.

Mieszkańcy Juliusza przodują także w procentowym udziale dochodów z emerytur i rent. W 2014 r. wyniósł on 24,5%, w tym roku wskaźnik dla Kazimierza Górniczego wyniósł 18,8%; dla Centrum 16,4%; dla Klimontowa 12,4%, a średnia dla Sosnowca – 15,9%.

Odwrotnie przedstawia się wskaźnik odnoszący się do uzyskiwanych dochodów z pracy na własny rachunek, który przedstawia się następująco: średnia dla Sosnowca 32,3%; Juliusz 14,2%; Kazimierz Górniczy 31,2%; Centrum 33,8%; Klimontów 42,4%.

2.5.3. Krótki opis wybranych dzielnic ze względu na poziom i strukturę dochodów.

Dzielnica Centrum wyróżnia się większym udziałem podatników wykazujących dochody z własnej działalności oraz z tytułu rent i emerytur. Z kolei niższy jest udział dochodów z pracy najemnej. Odnotowana wysokość wynagrodzeń jest jednak niska, szczególnie jeśli dotyczy to wynagrodzenia za pracę (42,9 tys. zł/ 1 podatnika). Sytuacja taka nisko pozycjonuje tę dzielnicę.

Kazimierz Górniczy ma cechy dzielnicy o wysokim udziale emerytur i rent przy równocześnie najwyższym ich poziomie, który na jednego podatnika wyniósł 38,6 tys. złotych i był praktycznie identyczny jak w dzielnicy Juliusz. Poziom dochodów z pracy najemnej i pracy na własny rachunek również był powyżej średniej. Dzielnica wyróżniała się wysokim poziomem płac z pracy najemnej, które wyniosły ponad 49 tys. złotych na 1 podatnika. Kazimierz Górniczy jak i sąsiadujące z nim Ostrowy Górnicze wysokie dochody z pracy najemnej zawdzięczają pracy w górnictwie.

Ta część miasta tj. Kazimierz Górniczy oraz Juliusz są dzielnicami wyrostłymi obok i dla potrzeb kopalni węgla kamiennego i dzięki wysokim zarobkom pracujących w górnictwie mają jeszcze tak wysoką pozycję w badaniach stanu zamożności i poziomu dochodów mieszkańców. Efekt ten występuje do dnia dzisiejszego, ale jego zanikanie – co potwierdzają diagnozy – występuje w dzielnicy Juliusz i niedługo zacznie występować w dzielnicy Kazimierz Górniczy.

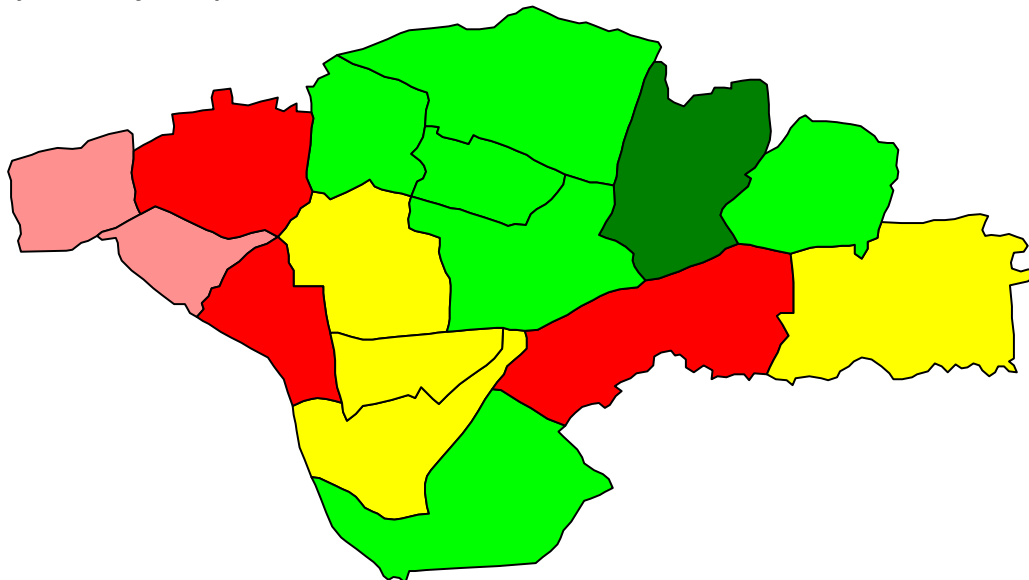
Najstańszą dzielnicą pod względem dochodów jest Juliusz. Niska pozycja tej dzielnicy wynika z bardzo małego udziału dochodów z własnej działalności gospodarczej, która jest relatywnie najlepszym sposobem utrzymania. Drugą przyczyną jest niski poziom wpływów z pracy najemnej na jednego podatnika (42,2 tys. zł/1 podatnika), których udział w strukturze jest najwyższy i wynosi 58,1%. Na sytuację tej dzielnicy i poziom dochodów jej mieszkańców wpływ ma również najwyższe natężenie poziomu bezrobocia wśród ludności w wieku 18-59 lat. Juliusz wyróżnia się najwyższym udziałem dochodów z emerytur w mieście i to aż 24,5%. Mimo, że są to najwyższe emerytury w mieście – 38,6 tys. zł/1 podatnika – pozycja dzielnicy ewidentnie wypada najgorzej. Taki poziom dochodów może wskazywać, że grupa seniorów zamieszkująca tę dzielnicę ma relatywnie korzystną sytuację na tle ludności w wieku produkcyjnym. W konsekwencji obserwowana w tej dzielnicy najsilniejsza presja depopulacyjna, może doprowadzić do wykreowania dzielnicy niżej uposażonych emerytów i silnej tendencji emigracyjnej młodszych grup ludzi. Wszystkie te powyższe dane nakazują zwrócenie szczególnej uwagi na bieżący i dalszy rozwój sytuacji gospodarczej i społecznej tego rejonu miasta w celu niedopuszczenia do powstania i rozwoju zjawisk niepożądanych oraz do eliminowania lub co najmniej ograniczania zagrożeń już występujących.

2.6. Struktura przestrzenna bezrobocia w Sosnowcu.

Przeciętny wskaźnik bezrobocia, wyrażony liczbą bezrobotnych na 100 osób w wieku 18-59 lat w skali całego miasta wyniósł 7,5 w 2014 roku. Wartość ta wahała się od 5,9 w Kazimierzu Górniczym do 9,5 w dzielnicy Juliusz. Zatem średnia dla połączonych Kazimierz Górniczego i Juliusza wynosi 7,7. Oprócz wspomnianego już Juliusza, wysoki udział bezrobotnych powyżej 9 osób na 100

osób miał miejsce w dzielnicy Pogoń oraz Centrum, a także w sąsiadującym z Centrum Starym Sosnowcem (8,8). Rozkład przestrzenny wskazuje, że najwyższe natężenie bezrobocia występuje w dzielnicach najbardziej zaludnionych w części zachodniej miasta oraz w sektorze Juliusz.

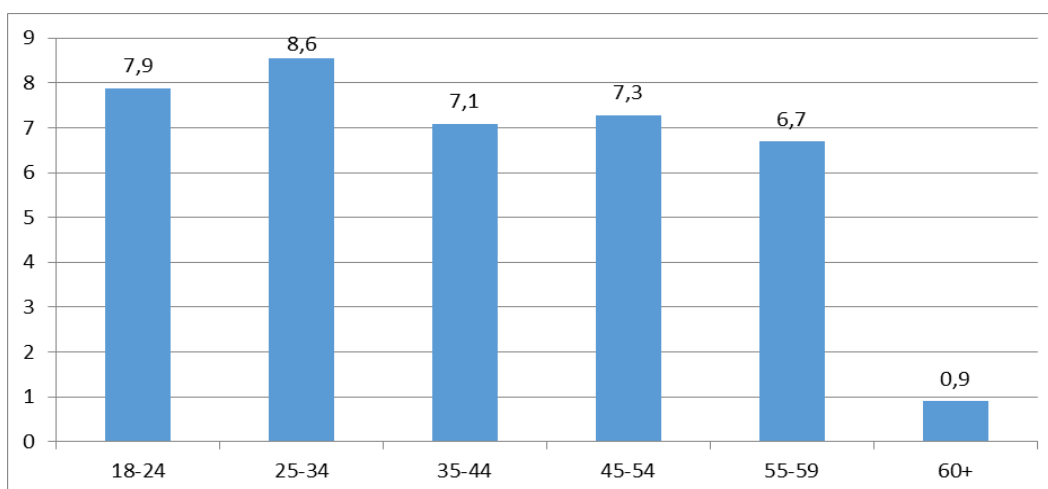
Ryc. 8. Natężenie problemu bezrobocia w układzie dzielnic Sosnowca w 2014 roku.

Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku 18-59	
Stan na 31.12.2014	
	Powyżej 9
	8-9
	7-8
	6-7
	Poniżej 6

Źródło: opracowanie S. Sitek na podstawie danych PUP oraz Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

Ryc. 9. Liczba osób bezrobotnych przypadająca na 100 osób w danym przedziale wieku.

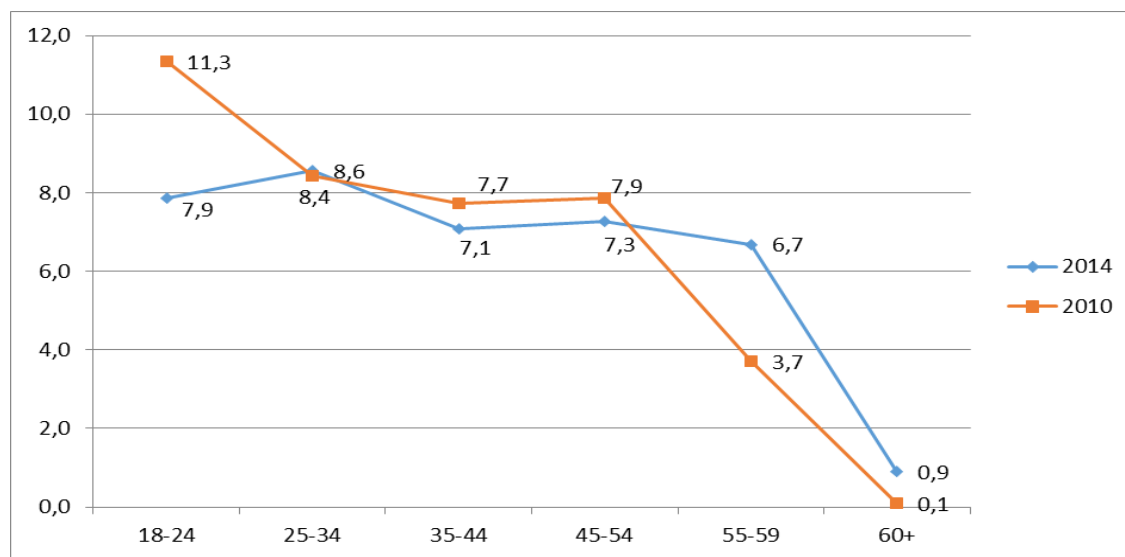

Źródło: obliczenia i opracowanie S. Sitek na podstawie danych PUP i Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

2.6.1. Dynamika bezrobocia w latach 2010-2014.

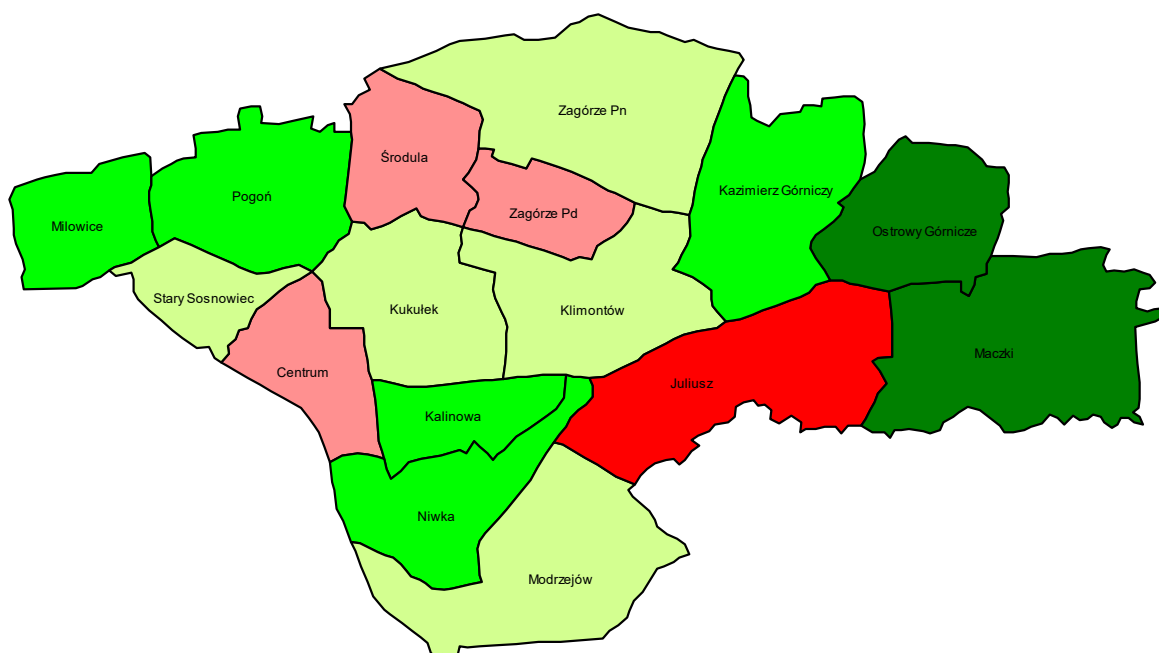
W latach 2010-2014 w skali miasta liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o około 1000 i wyniosła 9300 osób. W efekcie tych zmian liczba osób bezskutecznie poszukujących pracy zmniejszyła się w 15 dzielnicach z wyjątkiem Juliusza, gdzie w tym okresie wzrosła o 15 osób. Należy jednak zauważyć, że równocześnie w tym okresie malała liczba mieszkańców miasta. Jeżeli zatem porównamy natężenie bezrobocia liczone liczbą osób bezrobotnych na 100 osób w danym wieku, to sytuacja wygląda już inaczej. Oprócz Juliusza natężenie zjawiska wzrosło w Centrum i dwóch dalszych dzielnicach tj. w Zagórzcu Płd. i Środuli. W pozostałych 12 dzielnicach odnotowano spadek natężenia bezrobocia liczonego wg powyższej metody.

Ryc. 10. Liczba osób bezrobotnych przypadająca na 100 osób w danym przedziale wiekowym w latach 2010-2014 w Sosnowcu.

Źródło: obliczenia i opracowanie własne na podstawie danych PUP i Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

Ryc. 11. Zmiana poziomu natężenia bezrobocia w układzie dzielnic Sosnowca w latach 2010-2014.

		Zmiana liczby osób bezrobotnych na 100 osób w wieku 18-59
spadek		Powyżej -1 osoby
		-0,5 ÷ -1,0
		0,0 ÷ -0,5
wzrost		0,0 ÷ 0,5
		0,5 ÷ 1,0

Źródło: opracowanie S. Sitek na podstawie danych PUP oraz Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

Reasumując, w okresie ostatnich pięciu lat sytuacja związana z poziomem bezrobocia w mieście uległa poprawie. Spadek bezwzględny zjawiska nie przełożył się jednak w pełni na obniżenie natężenia bezrobocia, gdyż jednocześnie malała liczba mieszkańców. Ujmując to zagadnienie przestrzennie, szczególnej uwagi wymaga połączony obszar Kazimierz Górniczy - Juliusz, którego udział w liczbie bezrobotnych ogółem w mieście jest co prawda nieduży, niemniej jednak sytuacja w tej dzielnicy pod względem problemu bezrobocia ulega widocznemu pogorszeniu, tym bardziej w kontekście zlikwidowanej kopalni węgla kamiennego zatrudniającej około 1000 pracowników. Oczywiście jest, że nie wszyscy zatrudnieni byli mieszkańcami Sosnowca. Ale oczywistym jest również fakt, że tak duży zakład wywiera wpływ na otoczenie, współpracuje z firmami położonymi obok w dzielnicy jak i z dalej zlokalizowanymi; do zakładu przybywają dostawcy i odbiorcy co generuje ruch i potrzebę ich obsługi. Zanik tych funkcjami i usług musi wywołać efekty negatywne. W tym przypadku jest to efekt tzw. negatywnego uwięzienia na ścieżce monofunkcyjności w sytuacji kryzysu branży determinującej dotychczasowy rozwój ekonomiczny. Nie bez znaczenia są także peryferyjne położenie i ograniczona dostępność komunikacyjna Kazimierza Górniczego jak i w szczególności Juliusza. Do grona dzielnic o dużej skali problemów z bezrobociem należą również Pogoń czy Centrum.

2.7. Problemy ogólnospołeczne w wybranych dzielnicach Sosnowca.

Wiedzę na temat sytuacji społecznej w poszczególnych dzielnicach uzupełnia badanie ankietowe wykonane na próbie reprezentacyjnej mieszkańców poszczególnych jednostek badawczych, na które podzielony jest Sosnowiec (patrz rycina nr 1 na stronie 12) przeprowadzone 05-06.2015 oraz 03.2016¹. Ankietowano w równych proporcjach kobiety i mężczyzn, a wiek respondentów wahał się od 16 do ponad 80 lat. W zależności od wielkości dzielnicy wywiadów udzieliło od 40 do 250 osób.

Wyniki ankiety wskazują na diametralnie różne problemy w poszczególnych dzielnicach. Uwagę jednakże zwraca kilka kwestii.

Po pierwsze we wszystkich dzielnicach raczej niekorzystnie odbierana jest sytuacja na rynku pracy. Nieco lepiej w kontekście własnej osoby lub najbliższych członków rodziny, gorzej zaś jeśli chodzi o „ogólną sytuację w dzielnicy”.

Z lokalizacją geograficzną danej dzielnicy związane natomiast były

- postrzeganie kwestii dostępności komunikacyjnej czy usług podstawowych i handlu detalicznego,
- postrzeganie walorów wypoczynkowych i estetyki dzielnicy.

Generalnie dzielnice zlokalizowane peryferyjnie cechowały się gorszą opinią jeśli chodzi o pierwszy pakiet atrybutów i lepszą w przypadku wizerunku dzielnicy.

Istotnym czynnikiem była także kwestia dominującego w dzielnicy wieku i typu zabudowy oraz jej zwartości. Najbardziej korzystna sytuacja miała miejsce w Maczkach, które cechowały się dużym udziałem zabudowy niskiej o bardzo słabym wskaźniku zagęszczenia. Najgorzej z kolei oceniano dzielnice Centrum i Pogoń, cechujące się silną kompaktowością zabudowy oraz znaczącym udziałem kamienic, w tym także często o charakterze substandardowym.

¹ Badania prowadzili: R. Krzysztofik, I. Kantor-Pietraga, T. Spórna.

Tab. 5. Wybrane elementy życia społecznego mieszkańców dzielnic Centrum i Kalinowa w Sosnowcu.

Aspekty życia mieszkańców	Centrum			Kalinowa		
	Udział % odpowiedzi					
	Dobre	Przeciętne	Złe	Dobre	Przeciętne	Złe
Dostępność do komunikacji zbiorowej	84	14	2	22	23	55
Dostępność usług podstawowych	90	10	0	24	28	48
Dostępność do handlu detalicznego, oferta	95	3	2	32	40	28
Bezpieczeństwo	12	30	58	35	34	31
Opieka medyczna	39	29	32	18	29	53
Miejsca rekreacji, odpoczynku w terenie otwartym	29	21	50	61	27	12
Miejsca rekreacji, odpoczynku w budynkach	42	32	26	20	22	58
Estetyka dzielnicy	33	19	48	37	26	47
Infrastruktura dla pieszych i rowerzystów	45	26	29	46	30	24
Atrakcje i widowiska okazjonalne	48	36	16	10	19	71
Ogólny komfort zamieszkiwania	32	31	37	34	35	31
Rynek pracy z własnej perspektywy	18	25	57	25	46	29
Rynek pracy ogółem	14	30	56	20	44	36

Źródło: opracowanie R. Krzysztofik.

Tab. 6. Wybrane elementy życia społecznego mieszkańców dzielnic Juliusz i Kazimierz Górniczy w Sosnowcu.

Aspekty życia mieszkańców	Obszar rewitalizacyjny Kazimierz – Juliusz; Juliusz			Obszar rewitalizacyjny Kazimierz – Juliusz; Kazimierz Górniczy		
	Udział % odpowiedzi					
	Dobre	Przeciętne	Złe	Dobre	Przeciętne	Złe
Dostępność do komunikacji zbiorowej	15	17	68	17	22	61
Dostępność usług podstawowych	12	24	64	24	45	31
Dostępność do handlu detalicznego, oferta	22	39	39	38	35	27
Bezpieczeństwo	10	24	66	24	27	59
Opieka medyczna	22	25	53	21	30	49
Miejsca rekreacji, odpoczynku w terenie otwartym	38	30	32	62	26	12
Miejsca rekreacji, odpoczynku w budynkach	8	14	78	24	23	53
Estetyka dzielnicy	21	35	44	30	37	33
Infrastruktura dla pieszych i rowerzystów	40	37	23	34	48	18

Atrakcje i widowiska okazjonalne	10	12	78	29	42	29
Ogólny komfort zamieszkiwania	24	23	53	30	37	33
Rynek pracy z własnej perspektywy	14	31	55	29	34	37
Rynek pracy ogółem	6	34	60	23	28	49

Źródło: opracowanie R. Krzysztofik.

Tab. 7. Wybrane elementy życia społecznego mieszkańców dzielnic Maczki i Pogoń w Sosnowcu.

Aspekty życia mieszkańców	Maczki			Pogoń		
	Udział % odpowiedzi					
	Dobre	Przeciętne	Złe	Dobre	Przeciętne	Złe
Dostępność do komunikacji zbiorowej	15	21	64	55	28	17
Dostępność usług podstawowych	17	30	53	35	39	26
Dostępność do handlu detalicznego, oferta	10	15	75	62	23	15
Bezpieczeństwo	27	38	35	13	25	62
Opieka medyczna	6	18	76	33	46	21
Miejsca rekreacji, odpoczynku w terenie otwartym	56	32	12	22	24	56
Miejsca rekreacji, odpoczynku w budynkach	28	22	50	21	35	44
Estetyka dzielnicy	38	36	26	15	31	54
Infrastruktura dla pieszych i rowerzystów	17	35	48	14	26	60
Atrakcje i widowiska okazjonalne	12	16	72	25	36	39
Ogólny komfort zamieszkiwania	46	21	33	24	37	39
Rynek pracy z własnej perspektywy	25	29	46	22	35	43
Rynek pracy ogółem	19	25	56	18	31	51

Źródło: opracowanie R. Krzysztofik.

2.8. Klasyfikacja dzielnic miasta.

Na podstawie przedstawianych powyżej danych oraz ich analizy stworzono klasyfikację dzielnic Sosnowca. W tej klasyfikacji najkorzystniej prezentuje się dzielnica Klimontów, która ma relatywnie wysokie dochody na mieszkańca i jednocześnie niskie natężenie bezrobocia. Stosunkowo korzystna sytuacja ma miejsce także w dzielnicach Kukułki i Kalinowa, gdzie przy wysokich dochodach na mieszkańca występuje średni poziom bezrobocia.

Inny poziom rozwoju obserwowany jest natomiast w dzielnicach: Ostrowy Górnicze, Kazimierz Górniczy, Zagórze Północne i Śródula, gdzie średnie dochody występują w parze z niskim bezrobociem. W Modrzejowie oraz w Niwce mamy średni poziom bezrobocia i średni poziom dochodów. Stary Sosnowiec ma wysokie dochody przy równocześnie wysokim bezrobociu; sytuację tę można zinterpretować wysokimi dochodami z pracy najemnej, które w 2014 roku znacznie w stosunku do wcześniejszych lat poprawiły wynik tej dzielnicy.

W Zagórzcu Południowym występuje niskie bezrobocie i niskie dochody. W Maczkach zaś niskie dochody i średni poziom bezrobocia.

Wyraźnie najgorzej prezentują się Juliusz, Centrum oraz Pogoń. W dzielnicach tych jest relatywnie wysokie bezrobocie i niski poziom dochodów, a dodatkowo te części miasta najszybciej się wyludniają. Wydaje się, że wszystkie te zmienne wzajemnie się potwierdzają i wzmacniają.

Fakt występowania bardzo nisko w klasyfikacji szczególnie dzielnicy Centrum jest zjawiskiem niepokojącym. Centrum to dzielnica, która powinna stymulować tempo życia gospodarczego w całym mieście. Jego rola jest szczególnie istotna, ponieważ powinno ono pełnić funkcje centrum usługowo-handlowego, przez pryzmat którego miasto będzie postrzegane na zewnątrz.

Kryzys dzielnicy śródmiejskiej jest efektem wieloaspektowego regresu struktur wewnątrzmijskich, które niemal zawsze ujawniają się ze zdwojoną siłą w centrach miast. W efekcie zwiększa się natężenie problemu bezrobocia oraz niskich dochodów, a obszary te nabierają charakteru „biednego centrum”. W przypadku Sosnowca, w pewnym stopniu jest to również spuścizna przemian historyczno-społecznych. Należy dążyć do zmiany tego stanu rzeczy w naszym mieście, gdyż dzielnice centralne są wizytówkami miast i na ogół koncentrują życie społeczne i gospodarcze całego ośrodka. W przypadku Sosnowca, oprócz zjawisk, które już wskazano obszary centralne wyróżniają się wysokim poziomem starości demograficznej i w konsekwencji skrajnie niesymetryczną strukturą płci z dominacją kobiet. Te cechy struktury społecznej uznać jednak należy za następstwo wcześniej wskazanych procesów.

Uzasadniony niepokój o sytuację społeczno-ekonomiczną budzi także dzielnica Juliusz, która co prawda wypada w większości przypadków jeszcze gorzej niż obszary centralne, niemniej jednak w odniesieniu do całego miasta nie ma ona tak ważnej (centrotwórczej) roli.

W odniesieniu do Kazimierza Górniczego musimy brać pod uwagę likwidację jedyne go dużego zakładu pracy jakim była w tej dzielnicy kopalnia węgla kamiennego. Negatywne skutki tego faktu już obecnie dają się odczuwać nawet w skali miasta, które winno podjąć wszystkie możliwe działania, aby nie dopuścić do rozwoju i narastania zjawisk kryzysowych w tej dzielnicy.

KWK Kazimierz-Juliusz stopniowo zaprzestała dotychczas udzielanych świadczeń społecznych dla mieszkańców dzielnicy (tj. pomoc dla Miejskiego Domu Kultury, paczek socjalnych, wydarzeń kulturalnych itp.), co wpłynęło na osłabienie spójności społecznej. Podkreślić należy, iż właśnie ze względów społecznych konieczna jest odbudowa znaczenia funkcjonujących tam obiektów i instytucji, wokół których możliwe jest tworzenie zwartej społeczności lokalnej. Wiele terenów i budynków zlokalizowanych w dzielnicy należy do SRK, co uniemożliwia Miastu zainicjowanie działań o charakterze społecznym skierowanych do mieszkańców dlatego należy zmodernizować i nadać nowe funkcje społeczne Miejskiemu Domowi Kultury „Kazimierz”.

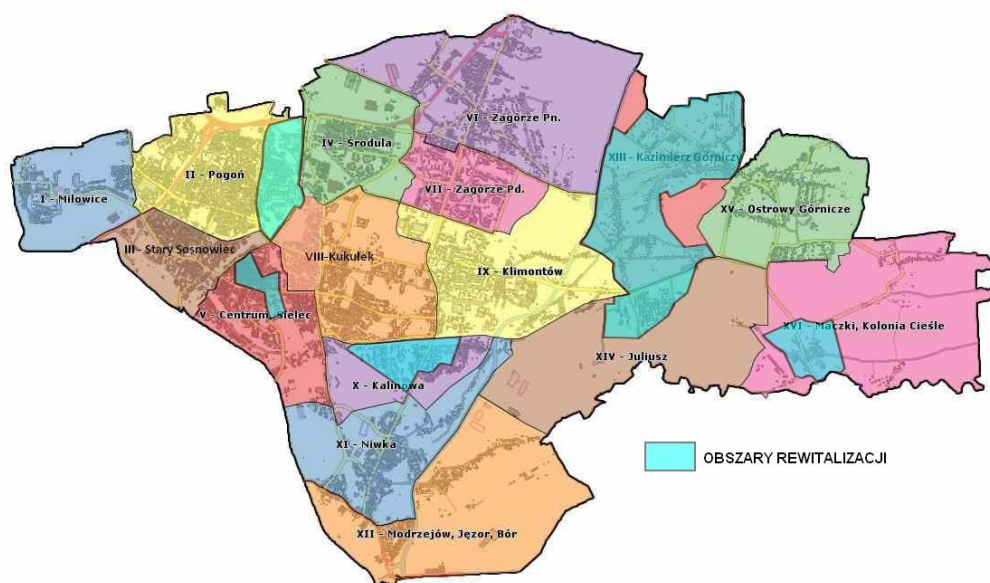
3. ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARÓW REWITALIZACJI.

3.1. Zarys ogólny.

W wyniku przeprowadzonej analizy społeczno-gospodarczej i demograficznej miasta i mieszkańców Sosnowca prezentowanej w tym opracowaniu wyznaczonych zostało do rewitalizacji sześć obszarów, które nazwano: Centrum, Kazimierz Górniczy, Juliusz, Pogoń, Kalinowa i Maczki. Obszary te obejmują fragmenty dzielnic miasta z reguły o tej samej nazwie. Każdy z tych obszarów wykazuje odmienne cechy i uwarunkowania, które decydowały o wyznaczeniu go do rewitalizacji. Odmienne są również potrzeby i cele rewitalizacji na każdym obszarze. Obszary objęte planem rewitalizacji prezentuje ryc. 12.

Wskazane obszary do rewitalizacji w poszczególnych dzielnicach zostały wykreowane na podstawie zebranych danych podstawowych wykorzystanych następnie do analizy, która doprowadziła następnie do wskazania właśnie tego terenu (obszaru). Wyszczególnione w tabelach w dalszej części opracowania nazwy ulic nie zamykają katalogu i nie mogą w żadnym przypadku ograniczać prowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych zarówno w zakresie społecznym, ekonomicznym i gospodarczym, jeżeli prowadzenie tych działań w obszarze sąsiednim lub przylegającym będzie uzasadnione z oczywistych względów.

Ryc. 12. Plan miasta Sosnowca z zaznaczonymi obszarami rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu

W tabelach 8 i 9 wskazano natomiast takie podstawowe cechy wyodrębnionych obszarów jak: powierzchnia i liczba mieszkańców w latach: 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014. Odnosząc się do obszaru rewitalizacji należy zaznaczyć, że łącznie objął on 10,493 km², co stanowi około 11,51 % obszaru całego miasta. Obszar rewitalizacji poszczególnych jednostek był zróżnicowany i sięgał od 0,37 km² w Centrum do 6,778 km² w Kazimierzu – Juliuszu obejmującym łącznie Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Tab. 8. Powierzchnie wyznaczonych obszarów do rewitalizacji.

I.p.	Nazwa obszaru	Powierzchnia [km ²]	% powierzchni
1	CENTRUM	0,372	0,41
2	KALINOWA	0,968	1,06
3	KAZIMIERZ GÓRNICZY - JULIUSZ	6,778	7,43
4	MACZKI	0,955	1,05
5	POGOŃ	1,420	1,56
SUMA:		10,493	11,51
Powierzchnia całego miasta:		91,20 km²	

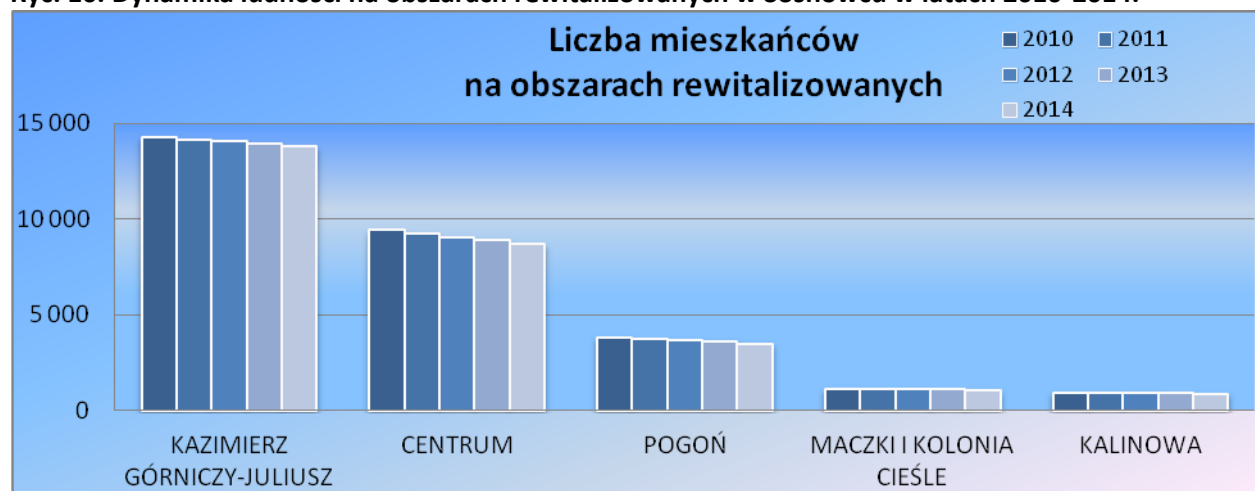
Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Cechą wspólną wszystkich rewitalizowanych obszarów jest zaznaczający się ubytek rzeczywisty ludności. Łącznie w latach 2010-2014 depopulacja objęła 1449 osób, z czego około połowy (708 osób) przypadło na obszar Centrum. Skala ubytku demograficznego jest znacząca i wyniosła 6,5% w ciągu czterech lat. Relatywnie najniższy spadek odnotowano w dzielnicy Kazimierz Górniczy. Wynika to jednak z faktu, iż zdecydowaną część analizowanego obszaru stanowiły tereny zabudowane budynkami jednorodzinnymi (relatywnie najmniej wyludniającymi się) oraz tereny przeznaczone na nowe przedsięwzięcia w ramach budownictwa jednorodzinne, które w istocie w analizowanym okresie miały miejsce w zachodniej i północnej części Kazimierza Górniczego.

Tab. 9. Liczba mieszkańców zameldowanych na stałe na obszarach rewitalizowanych.

I.p.	Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców				
		2010	2011	2012	2013	2014
1	KAZIMIERZ GÓRNICZY - JULIUSZ	14 261	14 141	14 076	13 953	13 774
2	CENTRUM	9 410	9 202	9 017	8 895	8 702
3	POGOŃ	3 813	3 752	3 671	3 630	3 501
4	MACZKI I KOLONIA CIEŚLE	1 139	1 132	1 121	1 106	1 066
5	KALINOWA	925	910	920	902	888
SUMA:		29 548	29 137	28 805	28 486	27 931

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

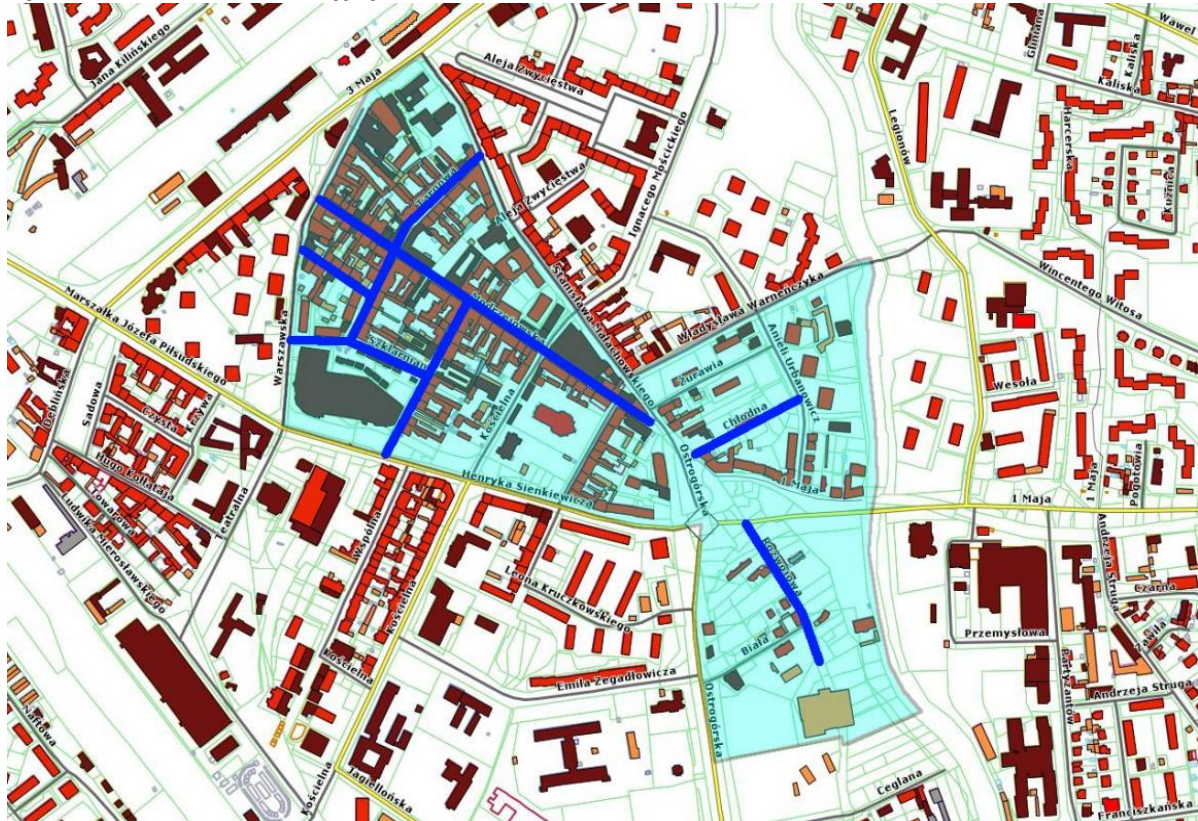
Ryc. 10. Dynamika ludności na obszarach rewitalizowanych w Sosnowcu w latach 2010-2014.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

3.2. Obszar rewitalizacyjny Centrum.

Obszar rewitalizacyjny Centrum obejmuje centralną i południowo-wschodnią część dzielnicy Centrum. Łącznie tworzy go 14 ulic w większości obejmujących ściśle śródmieście Sosnowca. W obrębie obszaru rewitalizacyjnego znalazł się także najważniejszy miejski ciąg handlowo-usługowy – ulica Modrzejowska.

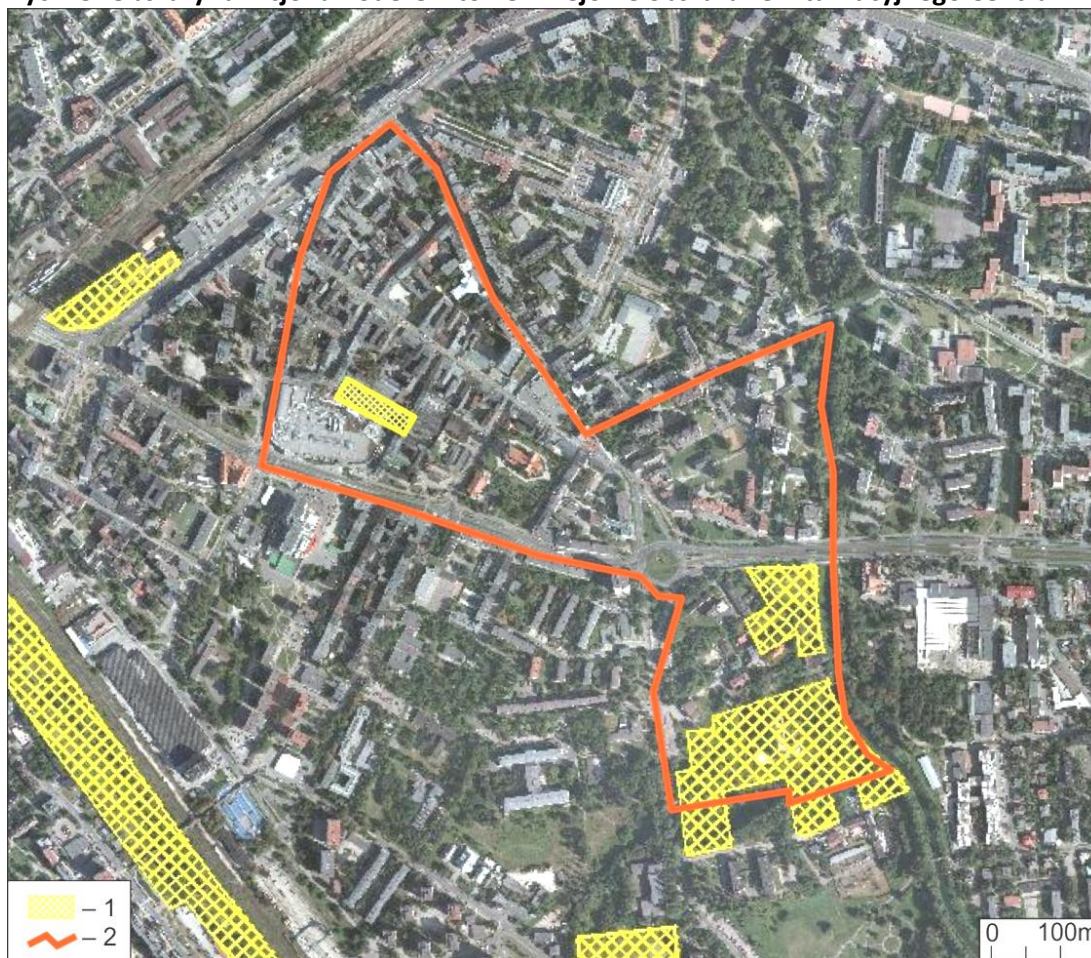
Ryc. 14. Obszar rewitalizacyjny Centrum.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

W obrębie analizowanego obszaru zamieszkiwało 8702 mieszkańców w 2014 r. i jak już anonsowano liczba ta systematycznie się zmniejsza. Obręb obejmuje w znaczącej części kwartały zabudowy o charakterze kamienicowej, o dużym stopniu kompaktowości. Typowej dla historycznych śródmieści większych miast. Ponadto w rejonie ul. Urbanowicz, ale także pojedynczo przy ulicy Modrzejowskiej i Wyszyńskiego znajdują się budynki o charakterze blokowym 5- i 11-kondygnacyjne. Specyfika zabudowy oraz tło historyczno-rozwojowe tego obszaru w dużej mierze stanowią wyjaśnienie znaczącej skali odnotowywanych tu problemów społecznych: depopulacji, bezrobocia, przestępczości, gospodarstw domowych otrzymujących dodatki mieszkaniowe czy korzystających z pomocy społecznej. Problemy te prezentują kolejne zestawienia tabelaryczne.

Ryc. 15. Obszary funkcjonalnodereliktowe w rejonie obszaru rewitalizacyjnego Centrum.

Objaśnienia: 1 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *greyfields*; 2 – granica obszaru rewitalizacji Centrum.

Źródło: Opracowanie R. Krzysztofik, I. Kantor-Pietraga, T. Spórna.

Tab. 11. Liczba mieszkańców w obrębie rewitalizacyjnym Centrum wg ulic w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Liczba mieszkańców w latach				
		2010	2011	2012	2013	2014
CENTRUM						
1	Modrzejowska	630	605	594	581	548
2	Targowa	697	686	679	673	653
3	Bartosza Głowackiego	132	127	122	124	117
4	Szklarniana	94	83	74	64	62
5	Jana Dekerta	359	358	360	341	334
6	Kościelna	656	644	612	617	586
7	Kard. Stefana Wyszyńskiego	209	207	205	214	220
8	Henryka Sienkiewicza	618	628	627	604	583
9	Rozwojowa	51	42	32	23	19
10	Biała	53	51	47	49	53
11	Chłodna	47	54	50	53	55
12	Żurawia	395	380	378	371	361
13	Władysława Warneńczyka	217	217	217	220	222
14	Anieli Urbanowicz	1287	1257	1231	1232	1205
15	OGÓŁEM	5445	5339	5198	5166	5018

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 12. Wskaźnik bezrobocia w % wg ulic w obszarze rewitalizacyjnym Centrum w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Bezrobotni [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
CENTRUM						
1	Modrzejowska	10,48	11,40	11,78	12,22	9,85
2	Targowa	10,19	10,20	10,60	9,81	7,35
3	Bartosza Głowackiego	12,12	13,39	13,93	13,71	13,69
4	Szklarniana	7,45	8,43	10,81	12,50	11,29
5	Jana Dekerta	10,03	10,34	10,28	10,85	8,98
6	Kościelna	7,32	7,45	7,35	7,94	7,85
7	Kard. Stefana Wyszyńskiego	5,74	2,9	5,85	5,61	7,73
8	Henryka Sienkiewicza	4,37	4,46	4,31	4,80	3,95
9	Rozwojowa	15,69	19,05	3,13	34,78	36,84
10	Biała	11,32	13,73	14,89	14,29	5,66
11	Chłodna	14,89	12,96	12,00	13,21	12,73
12	Żurawia	2,53	2,63	2,38	2,70	3,32
13	Władysława Warneńczyka	6,45	6,45	5,53	5,91	5,86
14	Anieli Urbanowicz	5,05	5,57	5,36	5,60	6,22

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 13. Wskaźnik procentowy przestępczości odnotowany w rejonie rewitalizacyjnym Centrum w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Przestępczość [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
CENTRUM						
2	Modrzejowska	15,56	11,24	9,76	8,61	12,59
3	Targowa	5,45	7,43	5,01	9,96	9,49
4	Bartosza Głowackiego	8,33	6,30	4,10	5,65	14,53
5	Szklarniana	22,34	33,73	12,16	25,00	32,26
6	Jana Dekerta	13,65	8,94	5,28	4,69	8,68
7	Kościelna	8,99	7,14	6,70	5,51	7,51
8	Kard. Stefana Wyszyńskiego	1,91	1,93	2,44	2,34	5,00
9	Henryka Sienkiewicza	15,70	12,10	4,94	9,60	10,46
11	Rozwojowa	9,80	0,00	18,75	13,04	10,53
12	Biała	1,89	0,00	4,26	0,00	0,00
13	Chłodna	0,00	3,70	4,00	3,77	1,82
14	Żurawia	2,53	3,16	1,32	1,35	2,22
15	Władysława Warneńczyka	2,30	4,61	5,53	4,55	2,25
16	Anieli Urbanowicz	2,10	2,55	1,62	1,79	2,32

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 14. Udział gospodarstw domowych otrzymujących dodatki mieszkaniowe w rejonie rewitalizacyjnym Centrum wg ulic w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Dodatki mieszkaniowe [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
CENTRUM						
1	Modrzejowska	11,90	11,24	11,78	12,56	14,96
2	Targowa	6,31	7,43	6,33	8,32	8,27
3	Bartosza Głowackiego	18,18	19,69	23,77	25,81	24,79
4	Szklarniana	12,77	9,64	9,46	9,38	12,90
5	Jana Dekerta	11,14	10,06	11,11	14,08	14,97
6	Kościelna	5,64	4,97	5,07	5,67	6,48
7	Kard. Stefana Wyszyńskiego	5,64	4,97	5,07	5,67	6,48
8	Henryka Sienkiewicza	2,43	2,23	2,87	3,64	3,95
9	Rozwojowa	17,65	21,43	21,88	17,39	21,05
10	Biała	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Chłodna	8,51	9,26	10,00	15,09	16,36
12	Żurawia	1,52	1,58	2,12	1,89	1,94
13	Władysława Warneńczyka	3,23	2,76	3,23	2,73	2,70
14	Anieli Urbanowicz	5,21	5,41	5,61	5,03	6,22

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 15. Procentowy udział ulic rewitalizowanego obszaru Centrum pod względem świadczonej pomocy społecznej w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Pomoc społeczna [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
CENTRUM						
1	Modrzejowska	12,86	12,23	11,28	11,19	11,31
2	Targowa	11,19	11,81	11,34	9,51	10,26
3	Bartosza Głowackiego	13,64	18,11	18,85	20,97	21,37
4	Szklarniana	18,09	20,48	24,32	31,25	22,58
5	Jana Dekerta	13,93	15,08	12,78	13,78	13,77
6	Kościelna	8,69	7,92	7,84	7,62	7,00
7	Kard. Stefana Wyszyńskiego	11,96	14,98	13,66	13,55	9,55
8	Henryka Sienkiewicza	2,43	1,91	2,55	2,81	2,40
9	Rozwojowa	7,84	7,14	3,13	4,35	10,53
10	Biała	9,43	9,80	8,51	6,12	5,66
11	Chłodna	31,91	27,78	28,00	26,42	29,09
12	Żurawia	1,77	2,11	2,65	2,16	1,66
13	Władysława Warneńczyka	5,53	5,99	6,91	6,82	4,95
14	Anieli Urbanowicz	4,12	3,74	3,66	3,17	3,73

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 16. Procentowy udział ulic rewitalizowanego obszaru Centrum pod względem udzielonych świadczeń społecznych w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Świadczenia społeczne [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
CENTRUM						
1	Modrzejowska	7,46	7,44	7,58	7,57	9,49
2	Targowa	10,47	10,06	10,01	11,14	10,87
3	Bartosza Głowackiego	13,64	15,75	14,75	14,52	17,09
4	Szklarniana	11,70	9,64	13,51	10,94	6,45
5	Jana Dekerta	9,47	8,94	10,56	11,14	11,68
6	Kościelna	6,40	6,52	6,54	7,62	6,48
7	Kard. Stefana Wyszyńskiego	6,22	5,80	6,83	6,54	4,09
8	Henryka Sienkiewicza	5,99	4,62	5,58	5,46	4,80
9	Rozwojowa	5,88	7,14	6,25	8,70	5,26
10	Biała	13,21	9,80	10,64	12,24	7,55
11	Chłodna	17,02	16,67	14,00	13,21	10,91
12	Żurawia	2,78	2,63	2,65	2,43	2,49
13	Władysława Warneńczyka	5,07	5,07	4,61	3,64	4,05
14	Anieli Urbanowicz	4,12	3,98	4,47	4,06	4,40

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Analizując obszar rewitalizacyjny Centrum należy zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- poza ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego wszystkie pozostałe odnotowały ubytek liczby ludności,
- w przypadku ponad połowy ulic odnotowywany jest wysoki ponad 10% wskaźnik bezrobocia, pomimo relatywnie dobrych możliwości znalezienia pracy na miejscu, w sektorze handlu i usług,
- znacząca część analizowanego obszaru narażona jest na akty związane z przestępczością. Ta kwestia oraz zachowania agresywne są stałym elementem przejawiającym się także w badaniach ankietowych,
- na ponad połowie ulic znacząca jest także skala udzielanej pomocy finansowej i rzeczowej w zakresie dodatków mieszkaniowych oraz świadczeń i pomocy społecznej. Niepokojące jest także to, że w większości przypadków obserwowany jest trend wzrostowy w tym zakresie,
- obszar ten cechuje się relatywnie niekorzystnym postrzeganiem społecznym, zarówno jako całość przestrzeni, jak również poszczególne ulice lub ich fragmenty. Historyzm zabudowy jest tu raczej problemem, niż walorem. Pomimo bowiem wartości architektoniczno-urbanistycznych cechujących zabudowę tego obszaru mankamentem jest jej dekapitalizacja, a także niskie walory użytkowe pod względem dostępności do takich sieci infrastrukturalnych jak: centralne ogrzewanie sieciowe, gaz czy kanalizacja,
- w południowej części obszaru rewitalizacyjnego Centrum widocznym problemem są tereny funkcjonalnodereliktowe o charakterze greyfields, głównie po-mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe. W części północnej tereny tego typu oraz opustoszałe budynki są rzadsze.

3.3. Obszar rewitalizacyjny Kazimierz - Juliusz.

Obszar rewitalizacyjny Kazimierz-Juliusz położony jest w dwóch jednostkach badawczych (dzielnicach) tj. Kazimierzu Górniczym i Juliuszu. Ze względu na dotychczasowe tradycje gospodarcze i społeczne oraz problemy i zagrożenia społeczne wynikające z likwidacji dwóch zakładów górniczych tj. kopalni węgla kamiennego Juliusz (co miało miejsce kilka lat temu) i kopalni węgla kamiennego Kazimierz (co miało miejsce w 2015 roku) został utworzony właśnie taki jeden połączony obszar rewitalizacyjny mający wspólne cechy zarówno pozytywne jak i negatywne.

W celu bardziej dokładnego opisanie tego obszaru przedstawiamy poniżej odrębne charakterystyki obszarów Kazimierza Górniczego jak i Juliusza. Zamieszczona poniżej mapa prezentuje połączone obszary Kazimierz Górniczego i Juliusza tworzące jeden obszar Kazimierz – Juliusz.

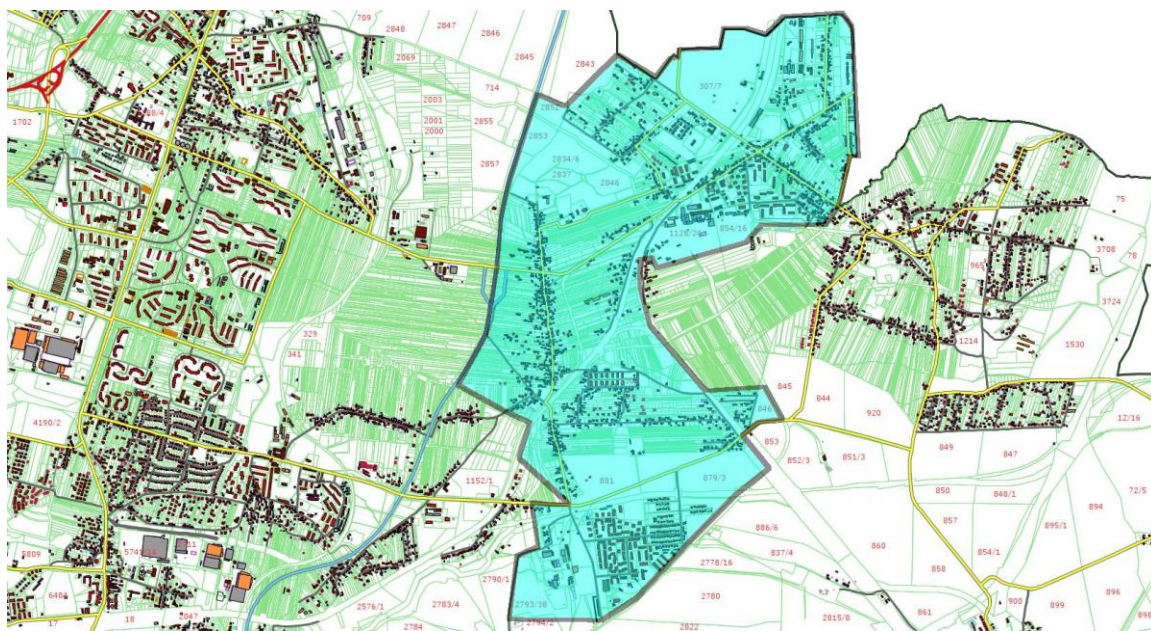
Obszar rewitalizacyjny Kazimierz Górniczy obejmuje większą część jednostki o tej samej nazwie. Jednostka ma charakter peryferyjny, od centrum miasta oddziela ją 8-kilometrowy dystans. Południowo-wschodnią część omawianego terenu zajmuje teren zlikwidowanej KWK „Kazimierz-Juliusz”. W analizowanym obszarze znalazło się łącznie 6 ulic.

Analizowany obszar pod względem urbanistycznym jest bardzo zróżnicowany. W jego obrębie znajdują się niemal wszystkie typy zabudowy, zarówno niskiej, jak i wysokiej. Różny jest też wiek zabudowy. Obie te cechy mają istotne znaczenie w przestrzennej specyfice cech społecznych zamieszkałej tu ludności. Niewątpliwie bardzo istotnym elementem w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej dzielnicy jest zamknięta w 2015 r. KWK „Kazimierz-Juliusz”. Likwidacja tego zakładu wywierać będzie w przyszłości generalnie negatywny wpływ na strukturę społeczno-ekonomiczną mieszkańców dzielnicy.

Obszar rewitalizacyjny Juliusz obejmuje centralną część dzielnicy Juliusz. Łącznie tworzy go 14 ulic integrujących kwartały urbanistyczne o różnym wieku i charakterze zabudowy. Obszarem rewitalizacji objęto praktycznie wszystkie ulice zlokalizowane w tej dzielnicy poza skrajnie leżącymi Zwiadowców i Objazdową nie wymagających ingerencji w procesy społeczno-ekonomiczne oraz poziom rozwoju przestrzenno-infrastrukturalnego.

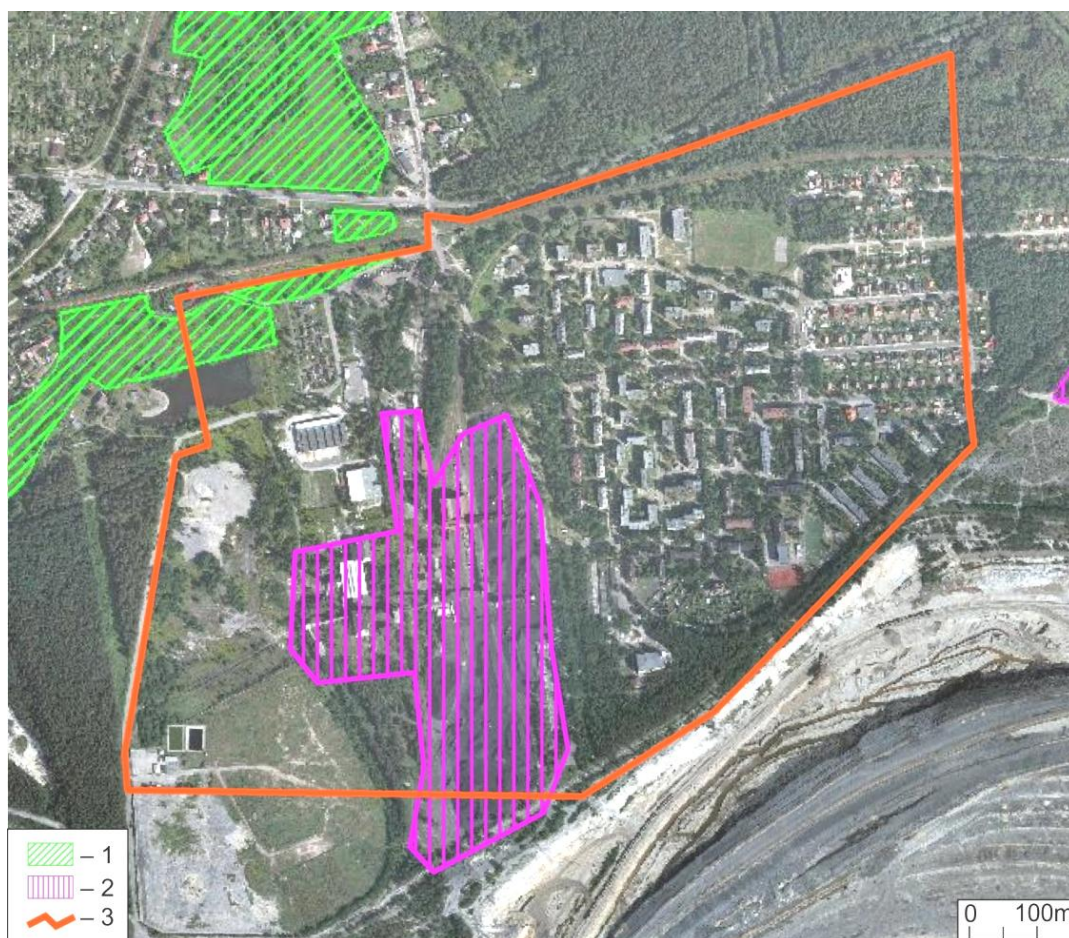
Juliusz jest dzielnicą peryferyjną zlokalizowaną około 7 km od centrum miasta. Ma charakter wyodrębnionej geograficznie jednostki o znacznym stopniu izolacji. Otoczony jest z trzech stron obszarami nieurbanizowanymi lub niezamieszkałymi. Cechą charakterystyczną Juliusza jest dualny charakter struktury przestrzennej i urbanistycznej dzielnicy. Z jednej strony jego przestrzeń cechuje dominanta zabudowy wysokiej – blokowej z lat 50-70. XX wieku, z drugiej zaś wschodnia część dzielnicy zdominowana jest przez zabudowę niską – osiedle tzw. domków fińskich. Ta część dzielnicy cechuje się relatywnie najkorzystniejszą sytuacją społeczną, co potwierdzają poniższe zestawienia oraz przeprowadzone w dzielnicy wywiady.

Ryc. 16. Obszar rewitalizacyjny Kazimierz Górniczy- Juliusz.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

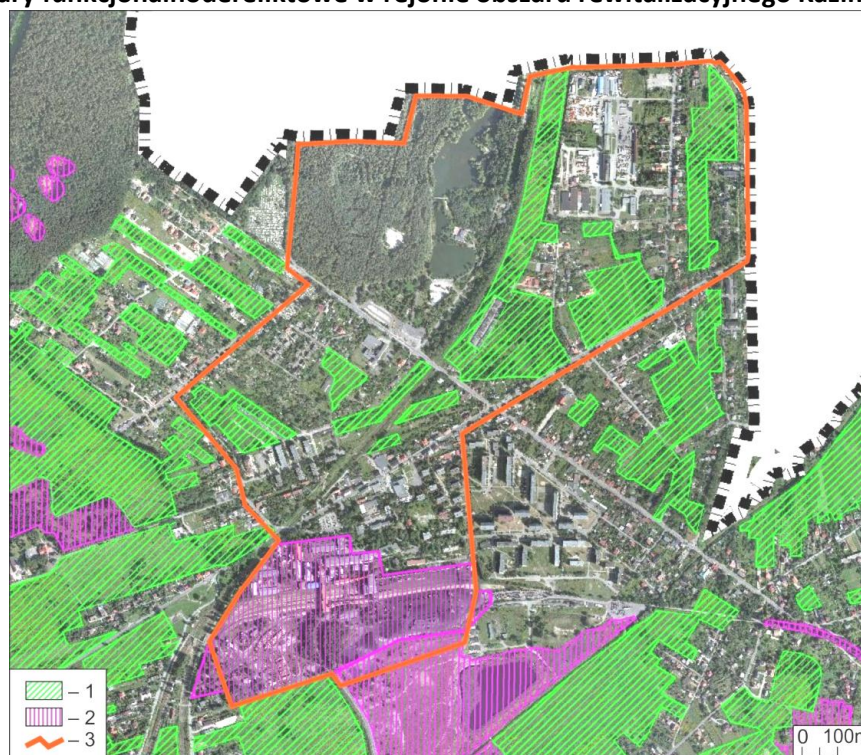
Ryc. 18. Obszary funkcjonalnodereliktowe w rejonie obszaru rewitalizacyjnego Juliusz.

Objaśnienia: 1 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *greenfields*; 2 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *brownfields*; 3 – granica obszaru rewitalizacji Juliusz.

Źródło: Opracowanie R. Krzysztofik, I. Kantor-Pietraga, T. Spórna.

Ryc. 19. Obszary funkcjonalnodereliktowe w rejonie obszaru rewitalizacyjnego Kazimierz Górniczy.

Objaśnienia: 1 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *greenfields*; 2 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *brownfields*; 3 – granica obszaru rewitalizacji Kazimierz Górniczy.

Źródło: Opracowanie R. Krzysztofik, I. Kantor-Pietraga, T. Spórna.

Tab. 17. Liczba mieszkańców w obrębie rewitalizacyjnym Kazimierz - Juliusz wg ulic w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Liczba mieszkańców ogółem				
		2010	2011	2012	2013	2014
KAZIMIERZ-JULIUSZ						
1	Czołgistów	180	175	171	169	163
2	Grenadierów	42	42	41	35	36
3	Hanki Sawickiej	40	38	38	39	39
4	Komandosów	693	671	663	647	624
5	Łazienna	44	42	40	42	42
6	Objazdowa	16	17	17	17	17
7	Obrońców Warszawy	1199	1162	1141	1133	1094
8	Obrońców Westerplatte	813	796	775	765	756
9	Piechurów	102	99	99	99	98
10	Pilotów	228	227	230	227	217
11	Saperów	863	848	843	819	822
12	Spadochroniarzy	555	561	567	556	544
13	Szperaczy	43	43	43	43	47
14	Zwiadowców	69	70	70	70	68
15	Aleksandra Fredry	179	179	184	182	187
16	Bolesława Krupińskiego	13	13	17	18	18
17	Brunona Jasińskiego	192	188	185	193	186
18	Cisowa	3	3	3	3	3

19	Dąbrowska	34	35	36	42	52
20	Dojazdowa	82	82	82	82	90
21	Dworcowa	55	58	56	55	53
22	Główna	163	166	162	163	158
23	Gustawa Morcinka	112	112	106	109	111
24	Henryka Arctowskiego	54	55	54	52	48
25	Ignacego Łukasiewicza	175	174	173	174	170
26	Jałowcowa	30	28	32	31	34
27	Jana Kasprówicza	37	39	43	49	50
28	Kosmonautów	25	23	23	22	22
29	Kościuszkowców	176	175	175	184	187
30	Leopolda Staffa	37	36	36	36	33
31	Lucjana Szenwalda	91	91	84	83	78
32	Nowa	126	134	149	150	154
33	Ogrodowa	210	210	206	199	205
34	Olkuska	14	15	16	16	20
35	Pekińska	113	115	117	116	116
36	Rzemieślnicza	18	16	16	16	16
37	Skowronków	12	13	13	13	14
38	Sławkowska	159	160	166	171	175
39	Stanisława Ligonja	400	399	396	386	384
40	Szmejka	55	55	56	53	52
41	Sztygarska	347	351	347	357	343
42	Świerkowa	2	2	6	6	5
43	Tadeusza Boya-Żeleńskiego	18	18	18	18	19
44	Wagowa	4342	4294	4272	4210	4141
45	Wapienna	90	97	103	102	102
46	Wiejska	691	687	686	686	670
47	Władysława Broniewskiego	792	793	780	780	777
48	Wopistów	124	134	145	141	142
49	Zagórska	58	62	65	66	65
50	Zielona	345	338	330	328	327
	razem:	14261	14141	14076	13953	13774

Tab. 18. Wskaźnik bezrobocia w % wg ulic w obszarze rewitalizacyjnym Kazimierz - Juliusz w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Bezrobotni [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KAZIMIERZ - JULIUSZ						
1	Czołgistów	5,00	5,71	5,85	5,92	7,36
2	Grenadierów	9,52	9,52	9,76	11,43	5,56
3	Hanki Sawickiej	5,00	5,26	5,26	5,13	7,69
4	Komandosów	3,75	4,02	4,37	4,48	5,45
5	Łazienna	4,55	4,76	5,00	4,76	7,14
6	Obrońców Warszawy	4,17	4,39	4,73	4,77	4,39

7	Obrońców Westerplatte	5,29	5,40	6,45	5,88	6,08
8	Piechurów	1,96	2,02	2,02	2,02	3,06
9	Pilotów	4,39	5,29	4,78	5,29	5,99
10	Saperów	8,92	9,32	9,61	9,89	8,52
11	Spadochroniarzy	6,85	7,31	7,23	7,37	7,17
12	Szperaczy	6,98	6,98	6,98	6,98	12,77
13	Zwiadowców	2,90	2,86	2,86	2,86	2,94
14	Aleksandra Fredry	2,23	2,23	2,17	2,20	1,07
15	Bolesława Krupińskiego	7,69	7,69	5,88	5,56	0,00
16	Brunona Jasieńskiego	8,33	6,91	8,65	8,81	6,99
17	Dąbrowska	5,88	5,71	5,56	4,76	7,69
18	Dojazdowa	1,22	1,22	1,22	1,22	2,22
19	Główna	4,91	4,82	4,94	4,91	3,16
20	Gustawa Morcinka	8,04	7,14	7,55	8,26	7,21
21	Henryka Arctowskiego	3,70	3,64	5,56	5,77	0,00
22	Ignacego Łukasiewicza	6,86	7,47	8,09	7,47	7,65
23	Jałowcowa	3,33	3,57	3,13	3,23	0,00
24	Jana Kasprówicza	5,41	7,69	6,98	6,12	8,00
25	Kościuszkowców	6,82	6,86	6,86	6,52	5,35
26	Leopolda Staffa	2,70	5,56	5,56	5,56	3,03
27	Lucjana Szenwalda	4,40	3,30	4,76	4,82	3,85
28	Nowa	3,17	2,99	2,68	2,67	4,55
29	Ogrodowa	5,24	5,24	5,34	5,53	2,44
30	Olkuska	7,14	6,67	6,25	6,25	5,00
31	Pekińska	7,08	6,96	6,84	6,90	6,03
32	Skowronków	8,33	7,69	7,69	7,69	0,00
33	Sławkowska	4,40	4,38	4,22	4,09	3,43
34	Stanisława Ligonia	5,00	4,01	5,56	4,66	6,51
35	Sztygarska	7,20	7,12	7,49	7,28	8,16
36	Tadeusza Boya-Żeleńskiego	0,00	5,56	0,00	5,56	5,26
37	Wagowa	3,52	3,66	3,70	3,80	2,90
38	Wapienna	6,67	6,19	5,83	5,88	4,90
39	Wiejska	5,64	5,82	5,69	5,83	6,42
40	Władysława Broniewskiego	4,29	3,78	4,87	3,85	4,12
41	Wopistów	3,23	2,99	2,76	2,84	2,11
42	Zagórska	3,45	3,23	3,08	3,03	0,00
43	Zielona	3,48	3,55	3,64	3,66	3,36

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 19. Wskaźnik przestępczości w % wg ulic w obszarze rewitalizacyjnym Kazimierz - Juliusz w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	przestępczość [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KAZIMIERZ-JULIUSZ						
1	Czołgistów	4,44	3,43	4,68	4,73	4,91
2	Grenadierów	7,14	4,76	7,32	17,14	25,00
3	Komandosów	1,88	1,34	0,75	1,24	1,92
4	Łazienna	9,09	2,38	2,50	9,52	4,76
5	Obrońców Warszawy	1,00	0,86	0,79	0,79	0,82
6	Obrońców Westerplatte	1,11	1,51	1,55	1,57	1,59
7	Piechurów	0,00	2,02	1,01	1,01	1,02
8	Pilotów	2,63	0,88	0,87	0,44	0,46
9	Saperów	2,20	2,12	0,83	0,98	1,58
10	Spadochroniarzy	0,72	0,89	0,88	1,62	1,47
11	Szperaczy	2,33	0,00	2,33	0,00	0,00
12	Aleksandra Fredry	1,12	1,12	1,09	2,20	0,00
13	Brunona Jasieńskiego	3,13	2,66	3,78	4,15	13,44
14	Dąbrowska	0,00	2,86	0,00	2,38	1,92
15	Dojazdowa	1,22	4,88	0,00	1,22	0,00
16	Dworcowa	0,00	17,24	3,57	7,27	9,43
17	Główna	2,45	5,42	4,94	9,20	13,92
18	Gustawa Morcinka	0,00	6,25	0,94	6,42	3,60
19	Kosmonautów	4,00	0,00	21,74	4,55	9,09
20	Kościuszkowców	1,70	2,29	3,43	8,70	7,49
21	Lucjana Szenwalda	0,00	2,20	5,95	3,61	14,10
22	Nowa	0,00	0,75	0,00	2,67	1,95
23	Ogrodowa	4,29	3,81	2,91	4,02	0,00
24	Sławkowska	1,26	1,25	1,20	2,92	0,57
25	Stanisława Ligonia	0,75	2,51	0,25	0,00	0,78
26	Sztygarska	0,86	2,56	2,31	1,12	1,46
27	Wagowa	0,71	1,02	0,70	0,67	0,77
28	Wiejska	1,45	1,60	0,58	1,02	3,28
29	Władysława Broniewskiego	1,14	0,76	0,90	1,92	0,90
30	Wopistów	1,61	2,99	0,69	3,55	4,23
31	Zagórska	0,00	1,61	0,00	3,03	0,00
32	Zielona	0,29	1,18	0,00	0,30	0,00

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 20. Wskaźnik dodatków mieszkaniowych w % wg ulic w obszarze rewitalizacyjnym Kazimierz - Juliusz w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	dodatki mieszkaniowe [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KAZIMIERZ-JULIUSZ						
1	Komandosów	0,43	0,75	0,75	0,62	1,28
2	Obrońców Westerplatte	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
3	Pilotów	1,32	1,76	2,17	2,20	1,38
4	Saperów	3,36	2,95	4,03	4,40	5,72
5	Spadochroniarzy	2,70	3,21	3,53	3,60	4,23
6	Brunona Jasińskiego	2,60	1,60	2,16	3,63	6,45
7	Dąbrowska	0,00	0,00	2,78	0,00	0,00
8	Sztygarska	2,02	1,71	2,59	3,08	4,66
9	Wagowa	0,46	0,42	0,40	0,40	0,43
10	Zielona	0,29	0,30	0,30	0,61	0,00

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 21. Wskaźnik pomocy społecznej w % wg ulic w obszarze rewitalizacyjnym Kazimierz - Juliusz w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	pomoc społeczna [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KAZIMIERZ-JULIUSZ						
1	Czołgistów	3,33	4,00	4,68	4,73	4,29
2	Komandosów	1,59	1,64	2,11	2,32	3,04
3	Łazienna	0,00	0,00	0,00	2,38	2,38
4	Obrońców Warszawy	1,58	1,12	2,80	3,35	3,56
5	Obrońców Westerplatte	4,43	3,52	3,23	3,66	6,08
6	Pilotów	3,51	3,96	4,35	5,29	4,61
7	Saperów	9,85	6,60	9,02	10,26	12,41
8	Spadochroniarzy	5,41	4,63	6,88	7,01	8,27
9	Szperaczy	6,98	6,98	4,65	11,63	6,38
10	Zwiadowców	0,00	0,00	1,43	0,00	0,00
11	Aleksandra Fredry	1,68	2,79	4,35	2,20	1,60
12	Brunona Jasińskiego	10,94	9,57	6,49	5,70	6,45
13	Dąbrowska	8,82	8,57	2,78	2,38	3,85
14	Dworcowa	0,00	0,00	5,36	1,82	1,89
15	Główna	3,07	2,41	1,23	1,84	1,27
16	Gustawa Morcinka	6,25	4,46	6,60	6,42	4,50
17	Henryka Arctowskiego	1,85	5,45	1,85	1,92	2,08
18	Kościuszkowców	2,84	0,00	1,14	2,72	2,14
19	Nowa	2,38	3,73	0,67	1,33	1,30
20	Ogrodowa	3,81	2,38	2,43	3,02	2,44
21	Olkuska	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00
22	Pekińska	9,73	6,09	5,13	6,03	8,62
23	Rzemieślnicza	0,00	0,00	6,25	6,25	0,00

24	Sławkowska	0,63	3,13	0,60	1,17	1,71
25	Stanisława Ligonia	2,50	4,01	4,04	4,15	4,95
26	Sztygarska	4,32	5,41	3,46	5,60	4,37
27	Wagowa	0,69	0,42	0,40	0,62	0,65
28	Wiejska	2,46	3,35	2,77	3,35	3,58
29	Władysława Broniewskiego	2,15	0,88	1,15	1,28	1,54
30	Wopistów	2,42	1,49	1,38	1,42	0,00
31	Zagórska	1,72	1,61	3,08	1,52	1,54
32	Zielona	0,29	0,59	0,30	0,00	0,00

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 22. Wskaźnik świadczeń społecznych w % wg ulic w obszarze rewitalizacyjnym Kazimierz - Juliusz w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	świadczenia społeczne [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KAZIMIERZ-JULIUSZ						
1	Czołgistów	7,78	8,00	7,60	7,69	8,59
2	Grenadierów	4,76	7,14	7,32	8,57	5,56
3	Hanki Sawickiej	5,00	2,63	2,63	5,13	5,13
4	Komandosów	3,17	3,13	4,37	2,94	2,72
5	Łazienna	0,00	0,00	0,00	2,38	4,76
6	Obrońców Warszawy	3,75	3,53	3,51	3,62	4,02
7	Obrońców Westerplatte	5,90	5,78	5,42	5,36	5,03
8	Piechurów	6,86	6,06	4,04	6,06	4,08
9	Pilotów	4,82	5,73	6,52	7,05	7,83
10	Saperów	9,04	8,84	8,19	7,94	8,76
11	Spadochroniarzy	7,03	6,77	7,23	5,76	5,51
12	Szperaczy	9,30	6,98	6,98	6,98	6,38
13	Zwiadowców	1,45	0,00	0,00	1,43	1,47
14	Aleksandra Fredry	5,03	5,03	4,89	4,95	4,28
15	Brunona Jasińskiego	6,77	6,91	4,86	4,66	5,38
16	Dąbrowska	2,94	2,86	2,78	7,14	1,92
17	Dojazdowa	1,22	1,22	2,44	1,22	1,11
18	Dworcowa	3,64	1,72	5,36	1,82	3,77
19	Główna	4,91	5,42	1,85	3,07	1,27
20	Gustawa Morcinka	2,68	1,79	0,94	1,83	1,80
21	Henryka Arctowskiego	1,85	1,82	1,85	1,92	2,08
22	Kosmonautów	4,00	0,00	4,35	4,55	4,55
23	Kościuszkowców	5,11	6,29	3,43	2,17	1,60
24	Lucjana Szenwalda	3,30	2,20	5,95	2,41	3,85
25	Nowa	7,14	4,48	4,03	3,33	3,90
26	Ogrodowa	3,81	3,33	2,91	5,03	4,88
27	Olkuska	7,14	13,33	6,25	6,25	5,00
28	Pekińska	8,85	6,09	9,40	10,34	8,62
29	Skowronków	0,00	7,69	15,38	15,38	14,29

30	Stanisława Ligonia	4,25	4,01	4,55	3,89	3,91
31	Sztygarska	7,20	7,69	6,92	6,44	8,45
32	Świerkowa	50,00	50,00	16,67	16,67	20,00
33	Wagowa	3,27	3,52	3,39	2,80	2,78
34	Wiejska	3,62	3,20	3,94	3,06	3,13
35	Władysława Broniewskiego	3,41	3,66	3,72	3,59	3,47
36	Wopistów	2,42	2,24	2,76	2,84	2,82
37	Zagórska	5,17	4,84	6,15	3,03	3,08
38	Zielona	3,77	2,37	1,82	2,74	2,14

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Analizując część obszaru Juliusz wchodzącego w skład obszaru rewitalizacyjnego Kazimierz – Juliusz uwagę należy zwrócić na następujące kwestie:

- poza ul. Szperaczy zlokalizowaną w osiedlu domków fińskich, wszystkie pozostałe odnotowały ubytek liczby ludności,
- znaczący jest wysoki, jak na dzielnicę zdominowaną przez osiedle blokowe, wskaźnik bezrobocia. W tej części dzielnicy sięga on 6-10% i w wielu przypadkach rośnie. Sytuację na rynku pracy pogłębiać będzie dodatkowo zamknięcie w 2015 r. KWK „Kazimierz-Juliusz”, z którą związanych było wielu mieszkańców dzielnicy.
- problemy na lokalnym rynku pracy oraz niski kapitał społeczny części mieszkańców stwarzają tło zachowań przestępczych, które w sposób szczególny ujawniają się w części blokowej dzielnicy,
- obszar ten – w części blokowej - cechuje się relatywnie niekorzystnym postrzeganiem społecznym; zabudowa dzielnicy ma charakter „odpychający”, co w zdecydowanej części wynika z braku remontów budynków oraz ich „pierwotnej architektury”,
- w dzielnicy zauważalne są wyraźne problemy społeczne związane z ubóstwem ekonomicznym sporej części mieszkańców. Jest to tym bardziej wyraziste, że Juliusz jako osiedle powstał na potrzeby pracodawcy górniczego,
- kwestią wymagającą docelowego rozwiązania jest obszar *brownfieldu* pogórniczego zlokalizowanego w południowo-zachodniej części obszaru rewitalizacyjnego Juliusz.

Zróznicowany charakter dzielnicy Kazimierz Górniczy, której część wchodzi w skład obszaru rewitalizacyjnego Kazimierz - Juliusz pod względem przestrzenno-infrastrukturalnym powoduje dość niejednorodny obraz społeczny tego obszaru:

- generalnie rejon ten cechuje się zauważalnymi trendami depopulacyjnymi. Relatywnie słabe są one w tych fragmentach dzielnicy, gdzie dominuje zabudowa niska; wysokie zaś – przy ulicach zdominowanych zabudową wysoką. Na poziom rozwoju społeczno-ekonomicznego dzielnicy będzie dodatkowo miała wpływ silna depopulacja Osiedla *Wagowa* bezpośrednio sąsiadującego z obszarem rewitalizacji,
- dość zróżnicowane i w porównaniu z innymi rejonami rewitalizacyjnymi relatywnie niskie są wskaźniki problemów społecznych określone takimi atrybutami jak: bezrobocie, przestępczość, dodatki mieszkaniowe czy pomoc społeczna. Wynika to głównie z faktu silnej roli miejscowej kopalni, która miała nie tylko bezpośredni, ale i pośredni wpływ na kondycję ekonomiczną gospodarstw domowych w tej części Sosnowca. Należy oczekiwać systematycznego pogarszania się wymienionych wskaźników w najbliższej przyszłości,
- obszar jednostki obejmuje znaczące fragmenty terenów funkcjonalnie dereliktowych. O ile te o charakterze greenfields stanowić mogą nawet pewien walor polityki inwestycyjnej w zakresie budownictwa mieszkaniowego, o tyle teren po byłej KWK „Kazimierz-Juliusz” stanowi poważne wyzwanie planistyczne i strategiczne,

- do innych problemów dzielnicy należy na pewno peryferyjna lokalizacja oraz niski stopień akceptacji wizualnej dzielnicy przez mieszkańców.

Wszystkie te powyższe aspekty przedstawione w tym rozdziale uzasadniają potrzebę utworzenia jednolitego obszaru rewitalizacyjnego Kazimierz – Juliusz łączącego w sobie powstające problemy społeczno-ekonomiczne dzielnic jako takich i ludności ten obszar zamieszkującej.

Analizując wybrane aspekty życia społecznego mieszkańców obszarów przewidzianych do rewitalizacji przedstawionych w tabelach 5, 6 i 7 największe potrzeby w zakresie:

- dostępności do usług podstawowych,
- dostępności do komunikacji zbiorowej,
- miejsc do rekreacji i odpoczynku na terenie otwartym,
- atrakcji i widowisk okazjonalnych,
- dostępu do rynku pracy ogółem i z własnej perspektywy

odczuwają mieszkańcy obszaru Juliusz (terenu Juliusza w obszarze rewitalizacyjnym Kazimierz – Juliusz).

W związku z tym, że jest to specyficzny teren miasta pod kątem:

- zamieszkiwania go przez osoby o wysokim poziomie narażenia na wykluczenie społeczne lub już postępującego wykluczenia,
- stanowienia pewnego rodzaju odizolowanej od pozostałej części miasta enklawy zarówno pod kątem architektonicznym oraz wyalienowania się od pozostałej części ludności miasta przez samych mieszkańców tego terenu,
- dotychczasowego uzależnienia życia codziennego od funkcjonującego na tym terenie zaplecza infrastrukturalnego zamkniętej kopalni Kazimierz –Juliusz i miejsc pracy w spółkach i podmiotach kooperujących z kopalnią dających zatrudnienie mieszkańcom terenu Juliusza, a drobnej przedsiębiorczości oferującej usługi możliwość utrzymania działalności na tym terenie.

Koniecznym jest zatem zapewnianie mieszkańcom Juliusza możliwości korzystania z tych elementów, których potrzebują i w ich mniemaniu warunkują podwyższenie jakości życia w mieście.

Wobec faktu, że na terenie Juliusza nie ma infrastruktury lokalowej, jak i środowiskowej niezbędnej do poprawy ich jakości życia w sygnalizowanych aspektach, konieczne jest zapewnienie im dostępu do nich w możliwie najbliższym otoczeniu.

Miejszem takim, które pozytywnie i aktywizująco oddziaływać będzie na społeczność Juliusza w kontekście ich potrzeb, jest sąsiadujący z przedmiotowym obszarem Kazimierz Górniczy, który dzięki planowanym inwestycjom w zakresie odnowienia transportu publicznego m.in. na terenach przeznaczonych do rewitalizacji, stanie się bliższy mieszkańcom Juliusza, tym bardziej że będą mogli tam dojechać środkami komunikacji miejskiej, które będą łatwiej dostępne dzięki ułatwionemu transportowi w kierunku Kazimierza Górniczego.

W przypadku osób uczestniczących w projektach z zakresu integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej zaoferowanych mieszkańcom tego obszaru możliwe będzie sfinansowanie kosztów dojazdu do miejsc realizacji działań projektowych, w ramach których świadczone będą m.in. usługi społeczne, poradnictwo zawodowe i prawne, szkolenia zawodowe.

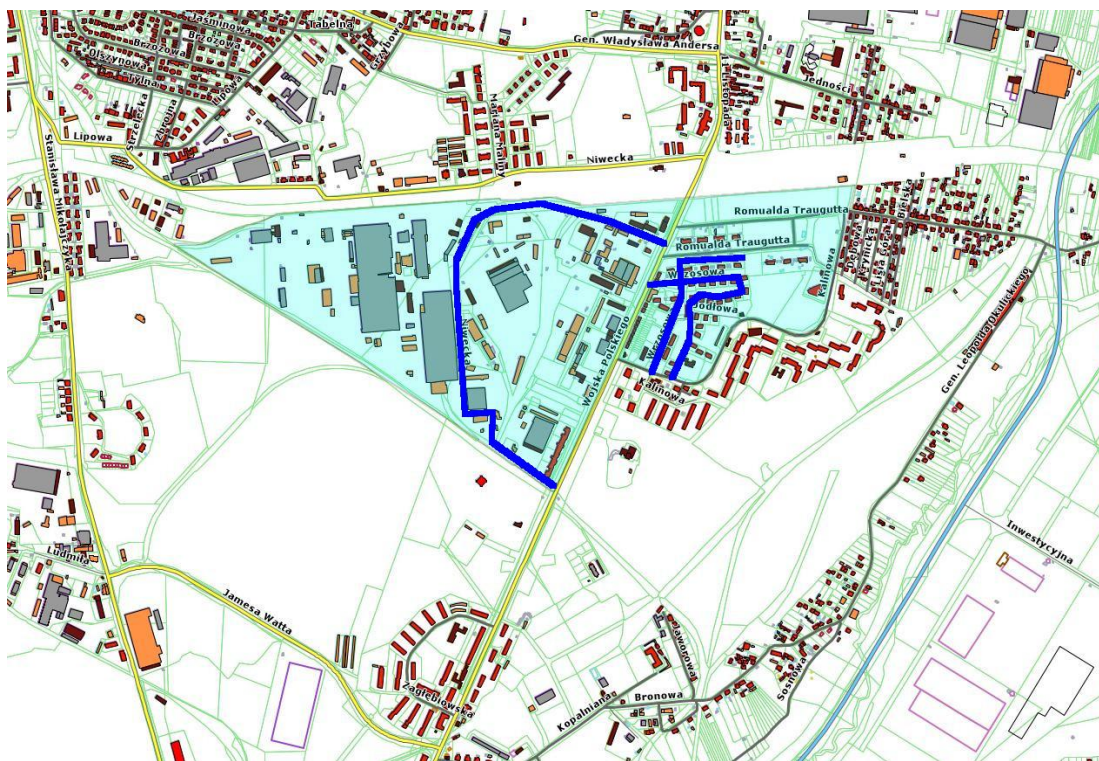
Dzięki stworzeniu możliwości udziału mieszkańców Juliusza w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, których centrum znajdować się będzie na terenie Kazimierza Górniczego, w większości zaspokojone zostaną ich potrzeby zgłaszane w zakresie usług, które oferowane będą w ramach realizowanych na tym terenie projektów integracji społeczno-zawodowej i edukacyjnych w dostosowanych do tego celu obiektach i terenach.

3.4. Obszar rewitalizacyjny Kalinowa.

Obszar rewitalizacyjny Kalinowa zlokalizowany jest w jednostce o tej samej nazwie. Obszar ten w innych podziałach umiejscowiony jest w południowej części dzielnicy Dańdówka. Jednostka ma charakter nieco peryferyjny, od centrum miasta oddziela ją 5-kilometrowy dystans. Znaczną część tego obszaru stanowią tereny przemysłowe, z najważniejszym na tym terenie przedsiębiorstwem Hutą Cedler obecnie Oddział ArcelorMittal Poland SA. Omawiany obszar obejmuje 2 ulice.

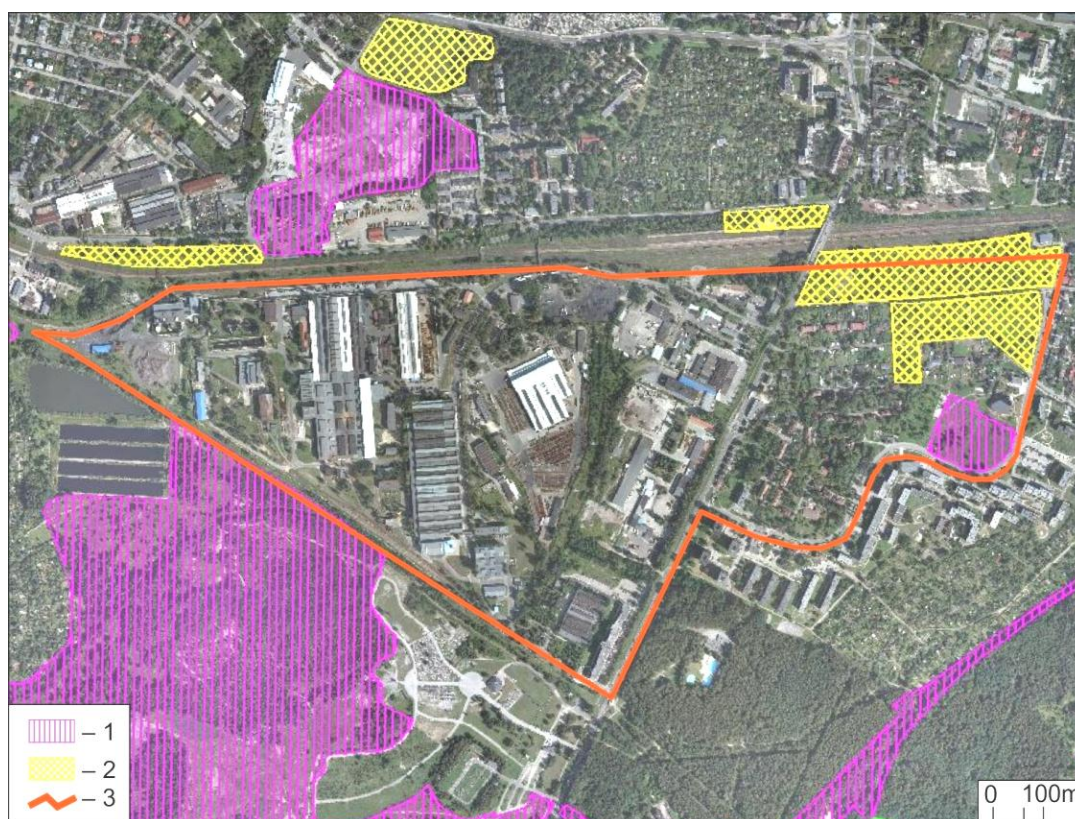
Analizowany obszar pod względem urbanistycznym ma zróżnicowany charakter. To znaczy zabudowa niska przemieszana jest z zabudową wysoką (3-kondygnacyjną). Cechą charakterystyczną całego obszaru jest to, że zabudowa ma charakter kolonijny (osiedlowy). Pochodzi z przełomu XIX/XX wieku oraz z lat 50. XX wieku. Znacząca część analizowanego obszaru jest niezamieszkała (tereny przemysłowe i składowe).

Ryc. 20. Obszar rewitalizacyjny Kalinowa.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Ryc. 21. Obszary funkcjonalnodereliktowe w rejonie obszaru rewitalizacyjnego Kalinowa.

Objaśnienia: 1 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *brownfields*; 2 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *greyfields*; 3 – granica obszaru rewitalizacji Kalinowa.

Źródło: Opracowanie R. Krzysztofik, I. Kantor-Pietraga, T. Spórna.

Tab. 23. Liczba mieszkańców w obrębie rewitalizacyjnym Kalinowa wg ulic w latach 2010-2014.

I.p.	Ulica	Liczba mieszkańców w latach				
		2010	2011	2012	2013	2014
KALINOWA						
1	Wrzosowa	372	372	381	363	328
2	Jodłowa	241	234	234	231	235
3	OGÓŁEM	613	606	615	594	563

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 24. Wskaźnik bezrobocia w % wg ulic w obszarze rewitalizacyjnym Kalinowa w latach 2010-2014.

I.p.	Ulica	Bezrobotni [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KALINOWA						
1	Wrzosowa	8,87	8,60	8,66	9,09	8,54
2	Jodłowa	8,30	9,40	9,40	9,96	4,68

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 25. Wskaźnik procentowy przestępczości odnotowany w rejonie rewitalizacyjnym Kalinowa w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Przestępczość [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KALINOWA						
1	Wrzosowa	2,15	1,61	1,05	1,10	4,27
2	Jodłowa	2,07	0,85	0,43	1,73	2,98

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 26. Udział gospodarstw domowych otrzymujących dodatki mieszkaniowe w rejonie rewitalizacyjnym Kalinowa wg ulic w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Dodatki mieszkaniowe [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KALINOWA						
1	Wrzosowa	8,60	9,14	8,66	9,09	13,41
2	Jodłowa	5,39	3,85	5,98	9,09	10,21

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 27. Procentowy udział ulic rewitalizowanego obszaru Kalinowa pod względem świadczonej pomocy społecznej w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Pomoc społeczna [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KALINOWA						
1	Wrzosowa	7,80	7,26	5,77	7,71	7,32
2	Jodłowa	4,98	4,70	5,56	5,63	5,11

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 28. Procentowy udział ulic rewitalizowanego obszaru Kalinowa pod względem udzielonych świadczeń społecznych w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Świadczenia społeczne [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
KALINOWA						
1	Wrzosowa	8,06	7,53	9,45	10,19	10,67
2	Jodłowa	7,88	5,98	5,98	6,06	4,68

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Analizując obszar rewitalizacyjny Kalinowa uwagę należy zwrócić na następujące kwestie:

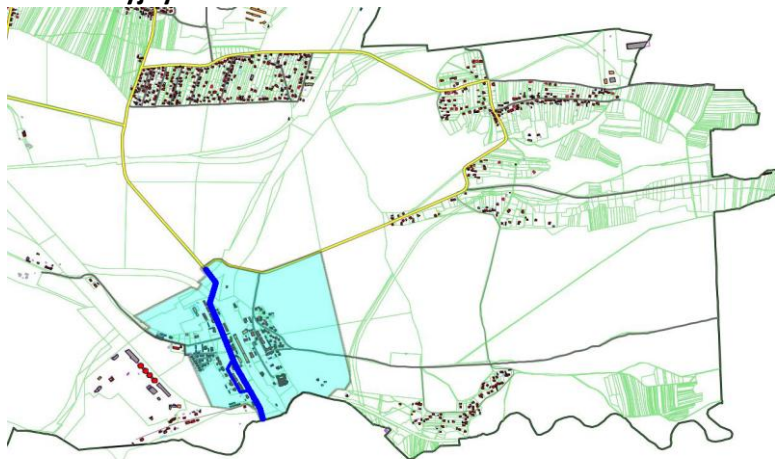
- cały analizowany obszar cechuje się wyraźną depopulacją,
- w analizowanym obszarze rewitalizacyjnym odnotowywany jest wysoki – zbliżony do 10% wskaźnik bezrobocia,

- znacząca jest także skala wsparcia społecznego -finansowego i pozafinansowego dla mieszkańców analizowanego rejonu,
- elementem pozytywnym jest relatywnie niski, w porównaniu z innymi obrębami tego typu wskaźnik przestępczości,
- rejon ten cechuje się krytycznym postrzeganiem przez mieszkańców, a co odnosi się zarówno do kwestii przestrzenno wizualnych, jak i społecznych,
- z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego widocznym problemem obszaru rewitalizacyjnego Kalinowa jest duży udział obszarów funkcjonalnie dereliktowych typu greyfields, o zdecydowanie po-mieszkaniowym charakterze. Docelowo wzrastać powinien również zakres obszarów po-kolejowych.

3.5. Obszar rewitalizacyjny Maczki.

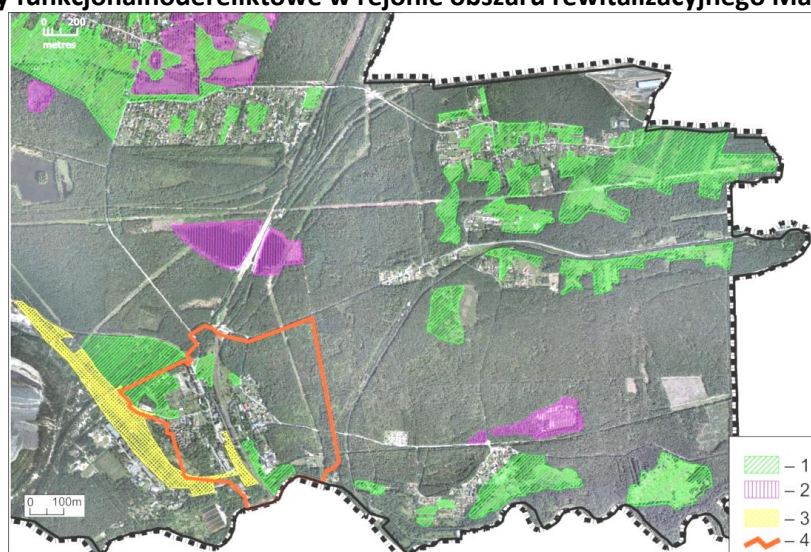
Maczki stanowią najbardziej peryferyjną dzielnicę Sosnowca. Od Centrum miasta dzieli je ponad 10 km. Dzielnicą jest też odizolowana od sąsiednich dzielnic. Stopień rozproszenia osadnictwa w tej części miasta jest największy. Od strony południowej Maczki graniczą z jaworznicką dzielnicą Szczakowa.

Ryc. 22. Obszar rewitalizacyjny Maczki.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu

Ryc. 23. Obszary funkcjonalnodereliktowe w rejonie obszaru rewitalizacyjnego Maczki.

Objaśnienia: 1 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *greenfields*; 2 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *brownfields*; 3 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *greyfields*; 4 – granica obszaru rewitalizacji Maczki.

Źródło: Opracowanie R. Krzysztofik, I. Kantor-Pietraga, T. Spórna.

Obszar rewitalizacyjny Maczki stanowi jednostkę zróżnicowaną pod względem urbanistycznym, a przez to i społecznym. W centralnej części obszaru rewitalizowanego zdecydowanie dominuje zabudowa wielorodzinna o różnym charakterze – kamienice w zabudowie zwartej, kamienice o charakterze kolonijnym, bloki z II połowy XX wieku. W części wschodniej przeważa natomiast zabudowa jednorodzinna. Część centralna dzielnicy stanowi zabytkowy układ urbanistyczny powstały wokół dwóch (jedna z nich już nie istnieje) nadgranicznych stacji kolejowych.

Tab. 35. Liczba mieszkańców w obrębie rewitalizacyjnym Maczki wg ulic w latach 2010-2014.

I.p.	Ulica	Liczba mieszkańców w latach				
		2010	2011	2012	2013	2014
MACZKI						
1	Krakowska	650	631	620	607	576
2	Wincentego Kadłubka	39	38	39	43	42
3	Stacyjna	119	122	121	120	119
4	Spacerowa	107	109	113	111	112
5	Skwerowa	224	232	228	225	217
6	OGÓŁEM	1139	1132	1121	1106	1066

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu

Tab. 36. Wskaźnik bezrobocia w % wg ulic w obszarze rewitalizacyjnym Maczki w latach 2010-2014.

I.p.	Ulica	Bezrobotni [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
MACZKI						
1	Krakowska	6,31	6,66	6,94	6,92	5,03
2	Wincentego Kadłubka	7,69	10,53	10,26	9,30	14,29
3	Stacyjna	3,36	3,28	3,31	3,33	3,36
4	Spacerowa	2,80	2,75	2,65	2,70	2,68
5	Skwerowa	4,91	4,74	5,26	5,33	4,15

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 37. Wskaźnik procentowy przestępczości odnotowany w rejonie rewitalizacyjnym Maczki w latach 2010-2014.

I.p.	Ulica	Przestępczość [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
MACZKI						
1	Krakowska	1,54	1,27	1,13	0,49	2,08
2	Wincentego Kadłubka	0,00	2,63	0,00	0,00	0,00
3	Stacyjna	2,52	0,00	1,65	0,83	0,84
4	Spacerowa	0,00	1,83	1,77	0,90	0,00
5	Skwerowa	0,89	0,86	0,88	1,78	1,38

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 38. Udział gospodarstw domowych otrzymujących dodatki mieszkaniowe w rejonie rewitalizacyjnym Maczki wg ulic w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Dodatki mieszkaniowe [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
MACZKI						
1	Krakowska	3,23	3,33	4,35	3,62	4,69
2	Wincentego Kadłubka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Stacyjna	0,00	1,64	2,48	1,67	2,52
4	Spacerowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Skwerowa	1,79	1,72	0,88	0,89	0,00

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 39. Procentowy udział ulic rewitalizowanego obszaru Maczki pod względem świadczonej pomocy społecznej w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Pomoc społeczna [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
MACZKI						
1	Krakowska	6,00	5,55	6,13	5,93	5,56
2	Wincentego Kadłubka	7,69	21,05	7,69	11,63	0,00
3	Stacyjna	2,52	4,92	0,00	0,00	1,68
4	Spacerowa	2,80	2,75	2,65	0,90	0,89
5	Skwerowa	3,57	9,48	2,19	2,67	2,30

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 40. Procentowy udział ulic rewitalizowanego obszaru Maczki pod względem udzielonych świadczeń społecznych w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Świadczenia społeczne [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
MACZKI						
1	Krakowska	4,31	5,07	5,00	4,45	3,65
2	Wincentego Kadłubka	2,56	2,63	5,13	0,00	2,38
3	Stacyjna	3,36	3,28	4,13	4,17	3,36
4	Spacerowa	6,54	6,42	4,42	3,60	2,68
5	Skwerowa	3,57	1,72	3,07	1,78	2,30

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Analizowany obszar rewitalizacyjny Maczki cechuje się następującymi kwestiami społecznymi:

- podobnie jak w poprzednich przypadkach widać dość dużą zależność pomiędzy charakterem urbanistycznym danej ulicy lub jej fragmentu, a warunkowaną tą kwestią specyfiką społeczną. Dotyczy to: i kwestii bezrobocia, i przestępczości, i finansowej oraz pozafinansowej opieki społecznej,
- pomimo, iż w obrębie większości ulic odnotowano wzrost lub stabilizację poziomu zaludnienia, łącznie jednostka ta odnotowała ubytek rzeczywistej ludności w latach 2010-2014,

- w obszarze rewitalizacyjnym znaczący udział mają tereny typu *greyfields*, w zdecydowanej przewadze po-kolejowe,
- bardzo zróżnicowana jest percepcja dzielnicy. Z jednej strony podkreśla się znaczące walory przyrodnicze i krajobrazowe, z drugiej zaś zaniedbania i dewastacje części zabudowy,
- z uwagi na specyfikę lokalizacji Maczek, jednym z fundamentalnych ich problemów jest dostępność komunikacyjna.

3.6. Obszar rewitalizacyjny Pogoń.

Obszar rewitalizacyjny Pogoń zlokalizowany jest w północno-zachodniej części miasta Sosnowca i we wschodniej części dzielnicy Pogoń. Znajduje się on w odległości około 2-3 kilometrów od centrum miasta, a od północy graniczy z miastem Będzinem. Rejon ten cechuje się bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną zarówno z centrum Sosnowca, jak również z pobliskimi Katowicami.

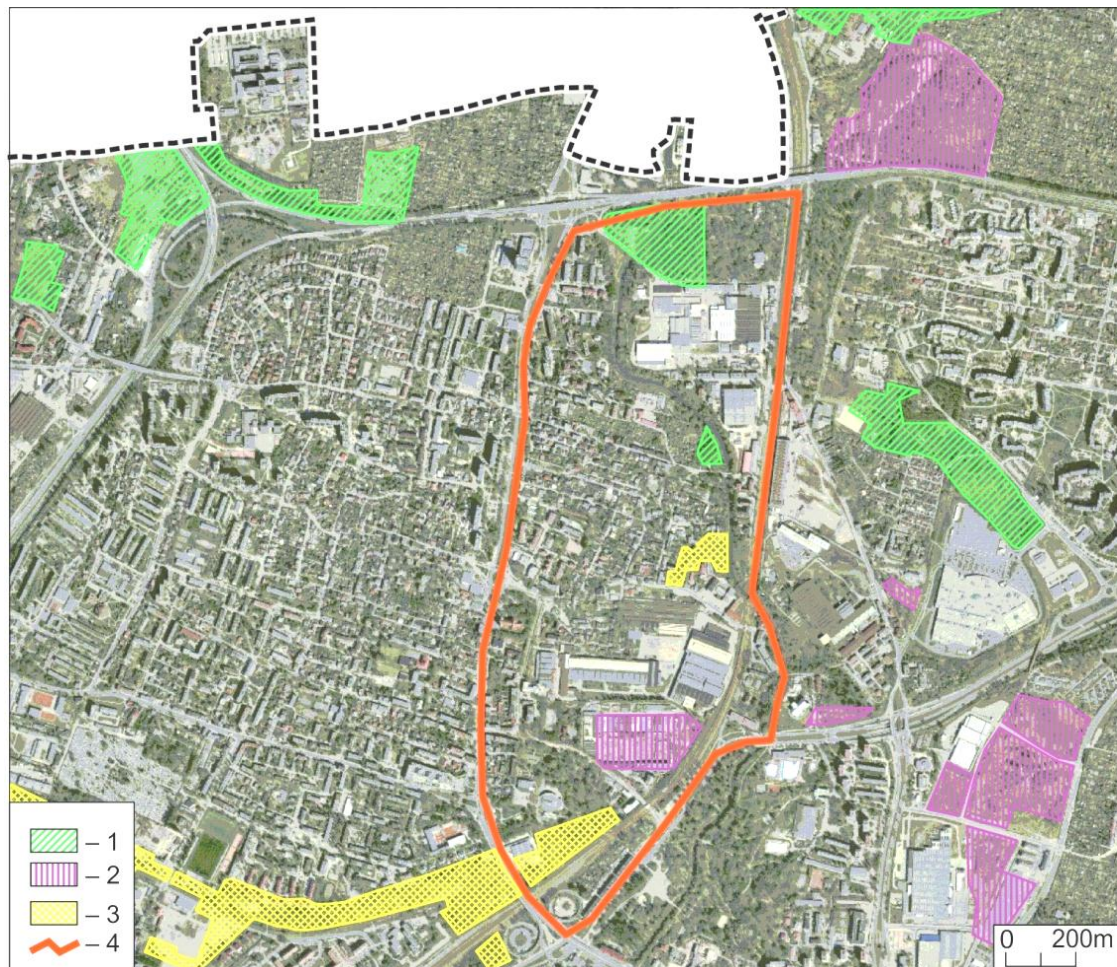
Ryc. 24. Obszar rewitalizacyjny Pogoń.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu

Obszar rewitalizacyjny Pogoń obejmuje niejednorodny pod względem urbanistyczno-architektonicznym fragment dzielnicy Pogoń zlokalizowany pomiędzy ulicami Będzińską i Orlą a osią linii kolejowej Katowice-Warszawa. W dzielnicy zdecydowanie dominuje zabudowa wysoka. W rejonie ul. Będzińskiej i Hutniczej blokowa z II połowy XX wieku. Przy pozostałych ulicach zabudowa kamienicową, w tym w dużej części substandardowa o niskich walorach użytkowych. Wiele budynków jest opustoszałych. W rejonie ul. Nowopogońskiej, Raclawickiej i Wodnej rozrasta się stale obszar wyburzeń i dewastacji, stanowiący największy tego typu obręb w zachodniej części miasta.

Ryc. 25. Obszary funkcjonalnodereliktowe w rejonie obszaru rewitalizacyjnego Pogoń.

Objaśnienia: 1 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *greenfields*; 2 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *brownfields*; 3 – obszary funkcjonalnodereliktowe typu *greyfields*; 4 – granica obszaru rewitalizacji Pogoń.

Źródło: Opracowanie R. Krzysztofik, I. Kantor-Pietraga, T. Spórna.

Tab. 41. Liczba mieszkańców w obrębie rewitalizacyjnym Pogoń wg ulic w latach 2010-2014.

I.p.	Ulica	Liczba mieszkańców w latach				
		2010	2011	2012	2013	2014
POGOŃ						
1	Barbary i Wilhelma Schoenów	0	0	0	0	0
2	Chemiczna	371	377	351	340	329
3	Cicha	13	12	13	15	15
4	Ciepła	62	55	47	42	38
5	Floriańska	224	215	220	208	190
6	Hutnicza	374	366	367	362	355
7	Kolibrów	27	26	29	27	27
8	Ks. Piotra Ściegiennego	109	109	111	112	109
9	Majowa	73	69	69	71	69
10	Mariacka	142	139	142	155	133
11	Mikołaja Kopernika	76	79	76	79	68
12	Niewielka	9	9	9	10	10

13	Nowopogońska	161	158	157	159	154
14	Orla	177	184	189	197	189
15	Piaskowa	56	53	54	56	50
16	Poprzeczna	6	6	5	5	4
17	Przechodnia	22	19	19	12	11
18	Racławicka	255	242	209	194	182
19	Rybna	333	320	312	309	302
20	Rzeczna	56	60	56	51	49
21	Stefana Żeromskiego	149	158	150	159	150
22	Szpaków	777	769	766	752	743
23	Śnieżna	0	0	0	0	0
24	Średnia	56	54	55	57	60
25	Wielka	113	108	107	107	109
26	Wodna	37	35	34	33	33
27	Zacisze	13	12	12	12	12
28	Zakątek	102	97	93	89	91
29	Żółta	33	33	32	32	34
30	OGÓŁEM	3826	3764	3684	3645	3516

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 42. Wskaźnik bezrobocia w % wg ulic w obszarze rewitalizacyjnym Pogoń w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Bezrobocie [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
POGOŃ						
1	Barbary i Wilhelma Schoenów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Chemiczna	9,43	9,55	9,97	10,59	9,73
3	Cicha	23,08	25,00	23,08	20,00	6,67
4	Ciepła	12,90	14,55	17,02	19,05	18,42
5	Floriańska	12,05	13,49	13,18	13,94	11,58
6	Hutnicza	4,01	4,10	4,09	4,14	3,38
7	Kolibrów	11,11	11,54	10,34	11,11	7,41
8	Ks. Piotra Ściegiennego	8,26	8,26	8,11	8,04	8,26
9	Majowa	5,48	7,25	7,25	7,04	5,80
10	Mariacka	2,82	2,88	2,82	2,58	6,77
11	Mikołaja Kopernika	10,53	10,13	7,89	6,33	10,29
12	Niewielka	33,33	33,33	33,33	3,00	3,00
13	Nowopogońska	7,45	6,33	7,64	7,55	7,14
14	Orla	9,60	9,24	8,99	8,63	7,41
15	Piaskowa	8,93	9,43	9,26	8,93	8,00
16	Poprzeczna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17	Przechodnia	13,64	15,79	15,79	25,00	9,09
18	Racławicka	12,94	14,88	18,18	19,59	21,43
19	Rybna	10,21	10,31	10,26	10,68	6,62
20	Rzeczna	7,14	6,67	10,71	9,80	8,16
21	Stefana Żeromskiego	7,38	8,86	6,00	6,29	6,67
22	Szpaków	3,47	3,64	3,66	3,72	2,69

23	Śnieżna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Średnia	10,71	11,11	10,91	10,53	6,67
25	Wielka	8,85	10,19	8,41	10,28	6,42
26	Wodna	16,22	17,14	14,71	18,18	6,06
27	Zacisze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28	Zakątek	2,94	3,09	3,23	3,37	3,30
29	Żółta	3,03	3,03	3,13	3,13	2,94

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 43. Wskaźnik procentowy przestępczości odnotowany w rejonie rewitalizacyjnym Pogoń w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Przestępczość [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
POGOŃ						
1	Barbary i Wilhelma Schonów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Chemiczna	5,39	2,12	2,28	5,59	4,26
3	Cicha	0,00	0,00	7,69	0,00	13,33
4	Ciepła	14,52	5,45	6,38	9,52	7,89
5	Floriańska	1,79	1,86	2,27	3,85	4,21
6	Hutnicza	2,14	1,64	1,36	1,10	1,13
7	Kolibrów	3,70	3,85	3,45	0,00	0,00
8	Ks. Piotra Ściegiennego	4,59	0,92	0,90	0,89	0,00
9	Majowa	0,00	0,00	2,90	4,23	2,90
10	Mariacka	2,82	0,72	2,82	5,81	6,02
11	Mikołaja Kopernika	0,00	5,06	2,63	11,39	1,47
12	Niewielka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Nowopogońska	4,97	3,80	8,28	5,03	7,14
14	Orla	11,86	11,96	4,76	10,15	10,58
15	Piaskowa	1,79	1,89	0,00	1,79	2,00
16	Poprzeczna	0,00	16,67	0,00	60,00	0,00
17	Przechodnia	4,55	5,26	10,53	0,00	9,09
18	Raławicka	3,92	0,83	4,78	10,82	8,24
19	Rybna	1,20	2,81	1,92	2,59	2,32
20	Rzeczna	0,00	5,00	0,00	7,84	2,04
21	Stefana Żeromskiego	14,77	22,78	12,00	28,93	18,67
22	Szpaków	1,67	2,08	1,14	1,06	0,81
23	Śnieżna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Średnia	3,57	1,85	5,45	0,00	1,67
25	Wielka	1,77	2,78	0,93	1,87	0,00
26	Wodna	2,70	2,86	2,94	9,09	0,00
27	Zacisze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28	Zakątek	0,98	0,00	2,15	3,37	5,49
29	Żółta	0,00	15,15	3,13	3,13	0,00

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 44. Udział gospodarstw domowych otrzymujących dodatki mieszkaniowe w rejonie rewitalizacyjnym Pogoń wg ulic w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Dodatki mieszkaniowe [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
POGOŃ						
1	Barbary i Wilhelma Schoenów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Chemiczna	9,97	9,02	9,12	8,24	8,51
3	Cicha	30,77	33,33	15,38	13,33	20,00
4	Ciepła	12,90	9,09	14,89	11,90	10,53
5	Floriańska	10,27	11,63	16,36	14,90	15,26
6	Hutnicza	2,41	2,73	2,72	2,49	2,54
7	Kolibrów	18,52	19,23	10,34	7,41	11,11
8	Ks. Piotra Ściegiennego	7,34	8,26	6,31	6,25	5,50
9	Majowa	6,85	7,25	10,14	9,86	8,70
10	Mariacka	7,04	10,07	14,79	16,13	15,04
11	Mikołaja Kopernika	6,58	6,33	6,58	7,59	8,82
12	Niewielka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Nowopogońska	10,56	11,39	9,55	10,06	11,69
14	Orla	2,82	2,72	2,12	3,05	2,12
15	Piaskowa	19,64	15,09	14,81	16,07	22,00
16	Poprzeczna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17	Przechodnia	4,55	10,53	10,53	25,00	36,36
18	Raławicka	13,73	12,40	15,31	20,62	19,23
19	Rybna	9,61	9,69	8,65	7,77	6,29
20	Rzeczna	10,71	8,33	10,71	5,88	8,16
21	Stefana Żeromskiego	10,74	10,13	9,33	9,43	10,67
22	Szpaków	2,57	2,34	2,35	2,13	1,75
23	Śnieżna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Średnia	1,79	5,56	3,64	3,51	5,00
25	Wielka	3,54	1,85	0,93	0,93	0,00
26	Wodna	10,81	11,43	5,88	9,09	6,06
27	Zacisze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28	Zakątek	0,00	2,06	2,15	3,37	3,30
29	Żółta	3,03	3,03	3,13	3,13	2,94

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 45. Procentowy udział ulic rewitalizowanego obszaru Pogoń pod względem świadczonej pomocy społecznej w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Pomoc społeczna [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
POGOŃ						
1	Barbary i Wilhelma Schoenów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Chemiczna	13,21	12,47	13,11	12,65	12,46
3	Cicha	30,77	33,33	23,08	20,00	20,00
4	Ciepła	12,90	14,55	23,40	28,57	28,95
5	Floriańska	9,38	8,37	13,18	14,90	13,68
6	Hutnicza	2,41	1,91	2,72	1,93	2,25
7	Kolibrów	18,52	23,08	24,14	22,22	22,22
8	Ks. Piotra Ściegiennego	6,42	7,34	6,31	7,14	7,34
9	Majowa	10,96	11,59	8,70	7,04	7,25
10	Mariacka	9,86	10,07	8,45	10,32	15,04
11	Mikołaja Kopernika	1,32	3,80	5,26	6,33	13,24
12	Niewielka	11,11	11,11	11,11	10,00	10,00
13	Nowopogońska	8,70	5,70	8,92	9,43	8,44
14	Orla	6,78	4,89	4,23	2,54	2,65
15	Piaskowa	19,64	16,98	18,52	17,86	10,00
16	Poprzeczna	16,67	33,33	20,00	0,00	0,00
17	Przechodnia	9,09	10,53	10,53	16,67	36,36
18	Raławicka	14,90	16,12	17,22	20,10	19,78
19	Rybna	7,21	5,31	4,81	4,53	4,30
20	Rzeczna	14,29	15,00	14,29	11,76	12,24
21	Stefana Żeromskiego	10,74	8,23	10,67	10,69	12,00
22	Szpaków	2,06	1,82	1,17	1,60	1,35
23	Śnieżna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Średnia	5,36	5,56	9,09	7,02	6,67
25	Wielka	2,65	2,78	4,67	3,74	2,75
26	Wodna	13,51	14,29	8,82	15,15	15,15
27	Zacisze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28	Zakątek	0,00	1,03	3,23	5,62	4,40
29	Żółta	3,03	3,03	3,13	3,13	2,94

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Tab. 46. Procentowy udział ulic rewitalizowanego obszaru Pogoń pod względem udzielonych świadczeń społecznych w latach 2010-2014.

l.p.	Ulica	Świadczenia społeczne [%]				
		2010	2011	2012	2013	2014
POGOŃ						
1	Barbary i Wilhelma Schoenów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Chemiczna	9,16	9,28	8,55	10,00	7,90
3	Cicha	7,69	16,67	15,38	13,33	20,00
4	Ciepła	9,68	10,91	14,89	14,89	11,90

5	Floriańska	8,48	8,37	8,64	8,65	10,53
6	Hutnicza	4,28	3,55	3,81	2,76	1,97
7	Kolibrów	11,11	11,54	6,90	7,41	7,41
8	Ks. Piotra Ściegiennego	6,42	9,17	6,31	5,36	5,50
9	Majowa	4,11	5,80	4,35	4,23	5,80
10	Mariacka	10,56	12,95	11,27	10,32	11,28
11	Mikołaja Kopernika	7,89	6,33	5,26	3,80	5,88
12	Niewielka	11,11	11,11	11,11	10,00	10,00
13	Nowopogońska	6,83	6,96	7,01	6,92	9,74
14	Orla	6,21	4,89	5,29	6,60	4,23
15	Piaskowa	19,64	13,21	11,11	12,50	20,00
16	Poprzeczna	0,00	0,00	0,00	20,00	0,00
17	Przechodnia	13,64	15,79	10,53	25,00	27,27
18	Raławicka	9,02	8,26	10,53	9,28	10,99
19	Rybna	7,81	8,44	7,37	5,83	4,97
20	Rzeczna	12,50	11,67	12,50	13,73	12,24
21	Stefana Żeromskiego	4,70	5,70	6,67	6,29	4,00
22	Szpaków	3,09	2,73	3,79	3,46	4,31
23	Śnieżna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Średnia	7,14	7,41	5,45	5,26	3,33
25	Wielka	3,54	4,63	5,61	3,74	2,75
26	Wodna	8,11	5,71	2,94	3,03	3,03
27	Zacisze	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00
28	Zakątek	1,96	3,09	4,30	5,62	3,30
29	Żółta	6,06	9,09	9,38	6,25	8,82

Objaśnienia: wyróżniono najwyższe wartości cechy.

Źródło: opracowanie własne Wydział Rozwoju i Promocji Urząd Miejski w Sosnowcu.

Analizowany obszar rewitalizacyjny Pogoń stanowi jeden z najtrudniejszych pod względem społecznym rejonów miasta. Skumulowały się tutaj przez co najmniej ostatnich 50 lat wszystkie możliwe problemy społeczne typowe zarówno dla okresu przez transformacją ustrojową, jak i po niej. W tej części Pogoni odnotować zatem należy:

- wyraźną depopulację, a które to zjawisko odnosi się do niemal wszystkich ulic. W porównaniu jednak do poprzednich rejonów rewitalizacyjnych, w tej części Pogoni dość częstym zjawiskiem jest opustoszenie kompletne lub prawie kompletne budynku,
- wysoki wskaźnik bezrobocia, co jest zaskakujące biorąc pod uwagę fakt, iż w promieniu 2 km od tego rejonu jest zlokalizowanych ponad 20% miejsc pracy Sosnowca, zarówno w sektorze produkcyjnym, jak i usługowym,
- znacząca skala pomocy społecznej, skoncentrowana w sposób szczególny w strefie zabudowy kamienicowej we wschodnim pasie omawianego obszaru,
- przestępczość miała tu tendencje do kumulowania się przy głównych ulicach usługowo-handlowych. Jakkolwiek zjawisko to jest dość dobrze widoczne także w innych obszarach rewitalizacyjnych, tu ma charakter szczególnie wyekspozowany,
- dzielnicą, co wynika nie tylko z przeprowadzonych wywiadów, jest postrzegana jako problemowa, odpychająca czy tzw. „zła”,
- znaczną część omawianego obszaru zajmują tereny przemysłowe, co w oczywisty sposób negatywnie oddziałuje na percepcję tego rejonu. Problem ten pogłębiają też zlokalizowane na obrzeżach obszaru rewitalizacyjnego różne typy obszarów funkcjonalnie dereliktowych.

4. WIZJA STANU OBSZARÓW REWITALIZACYJNYCH PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI).

Na obszarze miasta Sosnowca zidentyfikowano 6 obszarów wymagających szczególnego wsparcia w zakresie działań rewitalizacyjnych. Jakkolwiek są to obszary o różnej genezie, położeniu geograficznym, specyfice urbanistycznej i uwarunkowaniach powiązań przestrzenno-funkcjonalnych, wszystkie one cechuje zaznaczający się kryzys społeczny i demograficzny, który w większości przypadków powoduje nawarstwianie się podobnych problemów. Pomimo, iż zinwentaryzowane obszary rewitalizacyjne posiadają swój indywidualny potencjał prorozwojowy, to na skutek synergii negatywnych zjawisk, ich współczesny byt społeczno-ekonomiczny ma wyraźnie regresywny charakter.

Konieczne jest zdefiniowanie wizji stanu tych obszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji. Ponieważ zjawiska i procesy regresywne mają zdolność oddziaływania na zewnątrz, ale także ogólną zdolność osłabiania całego układu jakim w tym przypadku jest miasto Sosnowiec, wizja ta powinna uwzględniać nie tylko działania naprawcze nakierowane na każdy z obszarów rewitalizacyjnych, ale powinna także odnosić się do wskazania roli planów rewitalizacyjnych dla poprawy sytuacji w całym mieście.

W powyższym kontekście wizją stanu obszarów rewitalizacji w Sosnowcu jest:

Zmiana dotychczasowych uwarunkowań przemian społeczno-ekonomicznych i przestrzennych oraz osiągnięcie oczekiwanego harmonijnego i zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego zarówno potrzeby społeczności lokalnych, jak również społeczeństwa całego miasta Sosnowca.

Z uwagi na zróżnicowany charakter poszczególnych obszarów rewitalizacyjnych i ich specyfikę lokalizacyjną, ścieżki osiągania założonej wizji spełniane będą poprzez realizację celów wspólnych, jak i indywidualnych dla poszczególnych obszarów rewitalizacyjnych.

5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE ZIDENTYFIKOWANYM POTRZEBOM REWITALIZACYJNYM KIERUNKI DZIAŁAŃ MAJĄCE NA CELU ELIMINACJE LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK

Cele wspólne dla wszystkich obszarów rewitalizowanych:

1. Przeciwdziałania w zakresie wykluczenia społecznego, ograniczanie negatywnych skutków transformacji bazy ekonomicznej miasta i aktywizacja zawodowa mieszkańców.

- 1.1. Aktywizacja osób bezrobotnych, szczególnie reprezentujących te grupy społeczne, które mają największe problemy ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy.
- 1.2. Zagospodarowanie terenów funkcjonalnie dereliktowych pod kątem przywrócenia na nich nowych funkcji ekonomicznych.
- 1.3. Działania na rzecz wsparcia sieci instytucjonalnej opieki społecznej w przedsięwzięciach aktywizujących samorozwój zawodowy i osobisty.

2. Poprawa warunków życia mieszkańców oraz wzrost dostępności do usług i przestrzeni publicznych.

- 2.1. Modernizacja i uzupełnienie tkanki mieszkaniowej w zakresie dostępu do infrastruktury sieciowej – centralnego ogrzewania, kanalizacji, gazu.
- 2.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez rozbudowę taboru transportu publicznego oraz optymalizację sieci połączeń z centralnymi dzielnicami miasta oraz miastem wojewódzkim.
- 2.3. Zwiększenie dostępności do sieci handlu detalicznego i usług ze szczególnym uwzględnieniem usług medycznych i opieki społecznej, a także kultury.

3. Rewitalizacja przestrzenna, poprawa ładu przestrzennego i nadanie rewitalizowanym obszarom nowych walorów zwiększających szanse harmonijnego rozwoju urbanistycznego.

- 3.1. Stałe zagospodarowywanie terenów funkcjonalnie dereliktowych, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które poprzez swoją lokalizację lub specyfikę oddziałują wyjątkowo negatywnie na percepcję przestrzenną, konstytuując syndrom tzw. przestrzeni odpychającej.
- 3.2. Modernizacja i termomodernizacja budynków zarówno w zabudowie wysokiej, jak i niskiej.
- 3.3. Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych na cele społeczne uwzględniające także do struktury wiekowej mieszkańców.

Cele wspólne mające szczególny wymiar w zidentyfikowanych obszarach rewitalizacyjnych:

1. Przeciwdziałania w zakresie wykluczenia społecznego, ograniczanie negatywnych skutków transformacji bazy ekonomicznej miasta i aktywizacja zawodowa mieszkańców

- 1.1. Centrum, Juliusz, Kalinowa, Kazimierz Górniczy, Maczki, Pogoń;
- 1.2. Juliusz, Kazimierz Górniczy, Maczki;

1.3. Centrum, Pogoń, Juliusz, Kalinowa.

2. Poprawa warunków życia mieszkańców oraz wzrost dostępności do usług i przestrzeni publicznych.

2.1. Centrum, Pogoń, Juliusz, Maczki;

2.2. Maczki, Kazimierz Górniczy, Juliusz, Kalinowa;

2.3. Maczki, Kazimierz Górniczy, Juliusz, Kalinowa.

3. Rewitalizacja przestrzenna, poprawa ładu przestrzennego i nadanie rewitalizowanym obszarom nowych walorów zwiększających szanse harmonijnego rozwoju urbanistycznego.

3.1. Kazimierz Górniczy, Juliusz, Centrum, Pogoń;

3.2. Juliusz, Kazimierz Górniczy, Pogoń, Centrum, Kalinowa;

3.3. Pogoń, Juliusz, Centrum, Maczki.

Cele i zamierzenia do osiągnięcia wskutek rewitalizacji przedstawione zostały w poniższej tabeli:

Obszar rewitalizacyjny Kazimierz – Juliusz; Kazimierz Górniczy	Obszar rewitalizacyjny Kazimierz – Juliusz; Juliusz	Obszar Centrum
wzrost zainteresowania zamieszkaniem na terenie Kazimierza Górniczego nowych mieszkańców (szczególnie w wieku produkcyjnym),	wzrost zainteresowania zamieszkaniem na terenie Juliusza nowych mieszkańców (szczególnie w wieku produkcyjnym),	wzrost zainteresowania zamieszkaniem na terenie Centrum nowych mieszkańców (szczególnie w wieku produkcyjnym),
wyrównanie równowagi demograficznej	wyrównanie równowagi demograficznej	wyrównanie równowagi demograficznej
zwiększenie atrakcyjności lokali mieszkalnych i ich otoczenia poprzez poprawę ich stanu technicznego	zwiększenie atrakcyjności lokali mieszkalnych i ich otoczenia poprzez poprawę ich stanu technicznego	zwiększenie atrakcyjności lokali mieszkalnych i ich otoczenia poprzez poprawę ich stanu technicznego
wzrost aktywności zawodowej, a tym samym spadek poziomu bezrobocia	wzrost aktywności zawodowej, a tym samym spadek poziomu bezrobocia	wzrost aktywności zawodowej, a tym samym spadek poziomu bezrobocia
poprawa komunikacji z pozostałymi obszarami Sosnowca co zapewni wzrost mobilności mieszkańców	poprawa komunikacji z pozostałymi obszarami Sosnowca co zapewni wzrost mobilności mieszkańców	
rozwój mikro, małej i średniej przedsiębiorczości	rozwój mikro, małej i średniej przedsiębiorczości	rozwój mikro, małej i średniej przedsiębiorczości
wzrost atrakcyjności terenu dla dużych inwestorów (firmy produkcyjne, logistyczne)	wzrost atrakcyjności terenu dla dużych inwestorów (firmy produkcyjne, logistyczne)	

podniesienie poziomu zainteresowania terenem pod względem rekreacji i turystyki		
zmniejszenie poziomu przestępczości	zmniejszenie poziomu przestępczości	zmniejszenie poziomu przestępczości
zmniejszenie poziomu bezradności w kwestiach społecznych (wzrost pewności siebie, zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uczestników projektów	zmniejszenie poziomu bezradności w kwestiach społecznych (wzrost pewności siebie, zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uczestników projektów	zmniejszenie poziomu bezradności w kwestiach społecznych (wzrost pewności siebie, zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uczestników projektów
poprawa dostępu do miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3, co pozwoli opiekunom dzieci powrócić lub utrzymać się na rynku pracy	poprawa dostępu do miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3, co pozwoli opiekunom dzieci powrócić lub utrzymać się na rynku pracy	poprawa dostępu do miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3, co pozwoli opiekunom dzieci powrócić lub utrzymać się na rynku pracy
wzmocnienie więzi społecznych, sąsiedzkich	wzmocnienie więzi społecznych, sąsiedzkich	wzmocnienie więzi społecznych, sąsiedzkich
		poprawa wizerunku i wzrost znaczenia Centrum dla mieszkańców całego miasta pod względem funkcji społecznych, w tym kulturalnych i rozrywkowych
zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców, wzrost ilości i poziomu lokalnych inicjatyw	zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców, wzrost ilości i poziomu lokalnych inicjatyw	zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców, wzrost ilości i poziomu lokalnych inicjatyw
wzmocnienie patriotyzmu lokalnego	wzmocnienie patriotyzmu lokalnego	wzmocnienie patriotyzmu lokalnego
ożywienie przestrzeni publicznych	ożywienie przestrzeni publicznych	ożywienie przestrzeni publicznych
wykorzystanie pozostałej po KWK infrastruktury na cele służące lokalnej i poza lokalnej społeczności		
pomoc osobom niepełnosprawnym przez ograniczanie wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych w tym przystosowanie obiektów użyteczności publicznej powstałych w ramach ZIT	pomoc osobom niepełnosprawnym przez ograniczanie wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych w tym przystosowanie obiektów użyteczności publicznej powstałych w ramach ZIT	pomoc osobom niepełnosprawnym przez ograniczanie wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych w tym przystosowanie obiektów użyteczności publicznej powstałych w ramach ZIT

	stworzenie miejsca spotkań i organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin z problemami wychowawczymi i opiekuńczymi	
--	---	--

Wskaźniki produktu - wskaźniki obrazujące bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami. Liczone są one w jednostkach fizycznych lub pieniężnych.

Wskaźniki rezultatu - to wskaźniki odpowiadające bezpośrednim efektom następującym po realizacji projektu. Muszą logicznie wynikać ze wskaźników produktu (powiązanie rezultatu z produktem) oraz celu i zakresu projektu. Dostarczają one informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku realizacji projektu, w porównaniu z wielkością wyjściową (bazową). Mogą przybrać formę wskaźników fizycznych lub finansowych. Wskaźniki rezultatu mierzone są bezpośrednio po zakończeniu realizacji projektu bądź w okresie bezpośrednio po tym terminie.

Główne wskaźniki osiągnięcia celów przedstawiono w poniższej tabeli.

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość docelowa
<i>Wskaźniki produktu</i>		
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, gospodarcze, edukacyjne, kulturowe	sztuka	
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (w tym: przestrzeni publicznych)	hektar	
Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych/ objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno- zawodowej	sztuka	
Liczba projektów i zadań gminnych zrealizowanych na obszarze objętych LPR	sztuka	
Liczba projektów zrealizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe na obszarze objętym LPR	sztuka	
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi	osoba	
<i>Wskaźniki rezultatu</i>		
Liczba użytkowników obiektów i obszarów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, gospodarcze, edukacyjne, kulturowe	osoba	
Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	osoba	
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi	osoba	

Liczba osób (w tym: zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem) objętych wsparciem w ramach programów społecznych, gospodarczych, kulturalnych – realizowanych na obszarach zdegradowanych	osoba	
Liczba osób, które podjęły działalność gospodarczą	osoba	
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	osoba	
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu infrastrukturalnego	sztuka	
Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń: kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych na obszarach zdegradowanych	sztuka	
Liczba uczestników zorganizowanych imprez i wydarzeń: kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych na obszarach zdegradowanych	osoba	

6. **PLANOWANE, PODSTAWOWE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE (WRAZ Z ICH OPISAMI ZAWIERAJĄCYMI, W ODNIESIENIU DO KAŻDEGO PROJEKTU/PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO, CO NAJMNIEJ NAZWĘ I WSKAZANIE PODMIOTÓW GO REALIZUJĄCYCH, ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ, LOKALIZACJE (MIEJSCE), SZACOWANA WARTOŚĆ, PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZAMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI).**

PROJEKTY – PRZEDSIĘWZIĘCIA

NAZWA PROJEKTU:

1. **„WSTAŃ, PODNIĘŚ GŁOWĘ”. KOMPLEKSOWA AKTYWIZACJA OSÓB ODDALONYCH OD RYNKU PRACY.**

Projektodawca: Gmina Sosnowiec.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Centrum, Pogoń, Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Cel projektu: wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia.

Opis projektu: Stworzenie kompleksowego projektu aktywizacji zawodowej pomagającego w uzyskaniu pracy przez osoby bezrobotne i zagrożone bezrobociem poprzez instrumenty i usługi rynku pracy w tym:

- poradnictwo zawodowe, w tym: identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia (tworzenie indywidualnych planów działania, kwestionariuszy samooceny, prowadzenie usług doradczych w postaci indywidualnej ścieżki dla każdego Uczestnika)
- wypracowanie indywidualnej ścieżki dla każdego Uczestnika poprzez szeroką współpracę doradcy zawodowego i pośrednika pracy który określi potrzebę podniesienia kwalifikacji, przekwalifikowania Uczestnika, lub zdobycia doświadczenia zawodowego,
- indywidualne szkolenia zawodowe zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami rynku pracy oraz opracowaną wspólnie z doradcą ścieżką,
- staże zawodowe dla osób bez doświadczenia zawodowego lub posiadających bardzo niskie doświadczenie lub które odbyły przekwalifikujące szkolenie zawodowe, ale nie posiadają doświadczenia w tym zawodzie,
- opracowanie i wdrożenie marketingowego modelu pośrednictwa pracy (pozyskiwanie pracodawców i organizatorów staży; przedstawianie im osób bezrobotnych w tworzonej bazie, umożliwienie kontaktu pracodawców indywidualnie lub grupowo),
- wsparcie uczestników projektu w kwestii godzenia życia zawodowego z prywatnym.

Prowadzone będą również działania promocyjne dotyczące realizacji samego projektu oraz rozpowszechnieniu wśród społeczności lokalnej działań planowanych w projekcie. Komunikacja z mieszkańcami będzie odbywała się zarówno przy wykorzystaniu mediów (lokalna prasa, strony internetowe, portale społecznościowe) jak również poprzez spotkania z mieszkańcami.

Produkt projektu:

1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie;
2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie;
3. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie;
4. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie;

5. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie;
6. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie.
- 7.

Rezultat projektu:

1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu projektu;
2. Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).

Termin realizacji: rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.

Szacunkowy koszt: 1 385.494,28,- zł.

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, budżet miasta.

Wykonalność projektu:

1. Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy;
2. Przeanalizowano posiadane zasoby lokalowe potencjalnie możliwe do zaadaptowania na potrzeby projektowe;
3. Pracownicy tutejszego urzędu brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020.

NAZWA PROJEKTU:**2. „NOWE HORYZONTY ". PROJEKT WSPIERAJĄCY ROZWÓJ MAŁEJ I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ SAMOZATRUDNIENIA.**

Projektodawca: Agencja Rozwoju Lokalnego S. A. z siedzibą w Sosnowcu.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Centrum, Pogoń, Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Cel projektu: głównym celem projektu jest stworzenie warunków do uruchomienia i utrzymania działalności gospodarczych oraz wzrostu konkurencyjności firm na rewitalizowanym obszarze.

Opis projektu: Stworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz samozatrudnienia na rewitalizowanym obszarze poprzez:

- doradztwo indywidualne i grupowe dla osób zamierzających uruchomić własny biznes,
- szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- przyznawanie każdej osobie podejmującej działalność gospodarczą dotacji do sześciokrotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej obowiązującego w dniu przyznania wsparcia,
- wsparcie pomostowe dla nowych podmiotów gospodarczych.

W ramach projektu planuje się objąć osoby w wieku powyżej 30 lat kompleksowym wsparciem w postaci szkolenia, udzielenia dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wsparcia pomostowego oraz doradztwa. Prowadzone będą również działania promocyjne dotyczące realizacji samego projektu oraz rozpowszechnieniu wśród społeczności lokalnej działań planowanych w projekcie. Komunikacja z mieszkańcami będzie odbywała się zarówno przy wykorzystaniu mediów (lokalna prasa, strony internetowe, portale społecznościowe) jak również poprzez spotkania z mieszkańcami.

Produkt projektu:

1. Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie.
- 2. Rezultat projektu:**
3. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej.
4. **Termin realizacji:** rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.
5. **Szacunkowy koszt:** 2 838 571,87,- zł.
6. **Źródła finansowania:** środki zewnętrzne, środki własne.
- 7. Wykonalność projektu:**
8. Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników ARL i Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych: Powiatowego Urzędu Pracy;
9. Pracownicy organizacji wnioskującej brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020.

NAZWA PROJEKTU:**3. „WIATR W ŻAGLE”. KOMPLEKSOWY PROGRAM WSPIERAJĄCY LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW, ICH PRACOWNIKÓW ORAZ OSOBY BEZROBOTNE.**

Projektodawca: Agencja Rozwoju Lokalnego S. A. z siedzibą w Sosnowcu.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Centrum, Pogoń, Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Cel projektu: Celem projektu jest złagodzenie skutków restrukturyzacji przedsiębiorstw w regionie poprzez aktywizację zawodową mieszkańców Sosnowca z rewitalizowanych obszarów, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z przyczyn zakładu pracy, prowadząca do zwiększenia ich szans na rynku pracy oraz uzyskania przez nich zatrudnienia i samozatrudnienia.

Opis projektu: Projekt realizowany będzie w formie wsparcia typu outplacement w postaci:

- bezzwrotnego wsparcia dla osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą (szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, przyznanie dotacji w wysokości sześciokrotności przeciętnego wynagrodzenia na rozpoczęcie działalności, wsparcie pomostowe, którego długość i wysokość uzależniona jest od liczby utworzonych i utrzymanych miejsc pracy połączone z doradztwem po rozpoczęciu działalności gospodarczej);
- specjalistyczne szkolenia w obszarach pożądanym przez pracodawców; Prowadzone będą również działania promocyjne dotyczące realizacji samego projektu oraz rozpowszechnieniu wśród społeczności lokalnej działań planowanych w projekcie. Komunikacja z mieszkańcami będzie odbywała się zarówno przy wykorzystaniu mediów (lokalna prasa, strony internetowe, portale społecznościowe) jak również poprzez spotkania z mieszkańcami.

Produkt projektu:

1. Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie.

Rezultat projektu:

1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu;

2. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie
3. **Termin realizacji:** rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.
4. **Szacunkowy koszt:** 2 227 991,61,- zł.
5. **Źródła finansowania:** środki zewnętrzne, środki własne.
6. **Wykonalność projektu:**
7. Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników ARL i Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy;
8. Powiatowy Urząd Pracy na bieżąco monitoruje lokalne przedsiębiorstwa pod względem planowanych działań restrukturyzacyjnych oraz potrzeb modernizacyjnych;
9. Pracownicy organizacji wnioskującej brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020.

NAZWA PROJEKTU:

4. „MOGĘ WSZYSTKO”- PROJEKT GODZENIA RÓL SPOŁECZNYCH Z ZAWODOWYMI.

Projektodawca: Gmina Sosnowiec.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Centrum, Pogoń, Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Cel projektu: Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 roku życia na obszarach rewitalizowanych.

Opis projektu: W ramach projektu udzielane będzie wsparcie poprzez rozwój warunków do godzenia życia zawodowego i prywatnego, w szczególności poprzez działania zapewniające dostęp do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3, wdrażanie i upowszechnianie rozwiązań służących godzeniu życia zawodowego i rodzinnego.

Stworzone zostaną warunki do aktywnego włączenia rodziców z dziećmi do lat 3 w pakiet działań oferowanych w ramach pozostałych projektów ZIT realizowanych przez Gminę Sosnowiec.

Prowadzone będą również działania promocyjne dotyczące realizacji samego projektu oraz rozpowszechnieniu wśród społeczności lokalnej działań planowanych w projekcie. Komunikacja z mieszkańcami będzie odbywała się zarówno przy wykorzystaniu mediów (lokalna prasa, strony internetowe, portale społecznościowe) jak również poprzez spotkania z mieszkańcami.

Produkt projektu:

1. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat;
2. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie.

Rezultat projektu:

1. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu;
2. Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu;
3. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS.

Termin realizacji: rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.

Szacunkowy koszt: 2 599 208,49 zł.

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, budżet miasta.

Wykonalność projektu:

Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników Urzędu Miejskiego, Powiatowego Urzędu Pracy i Żłobka Miejskiego; pracownicy tutejszego urzędu brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020, przeprowadzono wizje lokalne obiektów przeznaczonych do działań projektowych.

NAZWA PROJEKTU:

5. „MIKROSTRATEGIE - DUŻE MOŻLIWOŚCI”. WSPARCIE MIKRO, MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW POPRZEZ DORADZTWO I SZKOLENIE KADR MŚP.

Projektodawca: Operator.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Centrum, Pogoń, Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Cel projektu: Celem projektu jest złagodzenie skutków restrukturyzacji przedsiębiorstw w regionie poprzez umożliwienie podniesienia kwalifikacji pracownikom MŚP, którzy są mieszkańcami Sosnowca z rewitalizowanych obszarów lub pracują w przedsiębiorstwach zlokalizowanych na terenach rewitalizowanych. Wzrost kompetencji pracowników i kadry zarządzającej wpłynie na rozwój MŚP.

Opis projektu: Wsparcie gwarantować będzie przedsiębiorcy możliwość dokonania samodzielnego wyboru usług rozwojowych w ramach oferty dostępnej w RUR (Rejestr Usług Rozwojowych – jawny rejestr prowadzony w formie elektronicznej, zawierający informacje na temat podmiotów świadczących usługi rozwojowe oraz oferty świadczonych przez nie usług), odpowiadających w największym stopniu na aktualne potrzeby przedsiębiorcy.

Produkt projektu:

1. Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie;
2. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie;
3. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie;
4. Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie.

Rezultat projektu:

1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu;
2. Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie.

Termin realizacji: rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.

Szacunkowy koszt: 1 429 008,32,- zł.

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne.

Wykonalność projektu:

Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników Agencji Rozwoju Lokalnego S. A. i Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych: Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowy Urząd Pracy na bieżąco monitoruje lokalne przedsiębiorstwa pod względem planowanych działań restrukturyzacyjnych oraz potrzeb modernizacyjnych, pracownicy organizacji wnioskującej brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020.

NAZWA PROJEKTU:**6. „DOJRZAŁY SUKCES”- AKTYWNI I ZDROWI NA RYNKU PRACY. ZAPOBIEGANIE WCZESNEMU PRZECHODZENIU NA EMERYTURĘ OBEJMUJĄCE PRZEKWALIFIKOWANIA PRACOWNIKÓW.**

Projektodawca: Gmina Sosnowiec.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Centrum, Pogoń, Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Cel projektu: poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy.

Opis projektu: podjęte zostaną skuteczne środki na rzecz aktywnego starzenia się pracowników w dobrym zdrowiu poprzez kampanie podnoszące świadomość w zakresie zdrowego starzenia się i zapobiegania przechodzeniu na wcześniejszą emeryturę, opracowanie i wdrożenie kompleksowych programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, szkolenia i kursy przekwalifikujące oraz usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych w szczególności dla osób długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie.

Produkt projektu:

Liczba osób objętych programem zdrowotnym.

Rezultat projektu:

Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.

Termin realizacji: rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.

Szacunkowy koszt: 1 006 830,84,- zł.

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, budżet miasta.

Wykonalność projektu:

Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników Urzędu Miejskiego, pracownicy tutejszego urzędu brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020.

NAZWA PROJEKTU:**7. PROJEKT KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA INTEGRACJI OSÓB, RODZIN I GRUP WYKLUCZONYCH LUB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM ZAMIESZKAŁYCH NA TERENIE CENTRUM I POGONI Z ZASTOSOWANIEM INSTRUMENTÓW AKTYWNEJ INTEGRACJI.**

Projektodawca: Gmina Sosnowiec.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Centrum i Pogoń.

Cel projektu: Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących przeznaczone do rewitalizacji obszary Sosnowca (Centrum i Pogoń) poprzez animację społeczną, włączenie społeczne, zaspakajanie potrzeb społecznych, reintegrację społeczną i zawodową prowadzoną z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.

Opis projektu: Projekt obejmować będzie m.in. :wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji, działania o charakterze środowiskowym, mające na celu przygotowanie mieszkańców rewitalizowanych obszarów do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym (elementy typu: Reintegracja społeczna i zawodowa, Poradnictwo psychologiczne, zawodowe i prawne, Działania edukacyjne, Promocja aktywnych postaw obywatelskich, przedsiębiorczości, Aktywizacja zawodowa, Współpraca z podmiotami w zakresie realizacji zadań wynikających z procesu reintegracji zawodowej i społecznej uczestników: min. podmiotami ekonomii społecznej, instytucjami rynku pracy, organizacjami pozarządowymi, realizacja programów integracji społecznej skierowanych do konkretnych grup np. bezdomni, osoby niepełnosprawne itp.

Prowadzone będą również działania promocyjne dotyczące realizacji samego projektu oraz służyły rozpowszechnieniu wśród społeczności lokalnej działań planowanych w projekcie. Komunikacja z mieszkańcami będzie odbywała się zarówno przy wykorzystaniu mediów (lokalna prasa, strony internetowe, portale społecznościowe) jak również poprzez spotkania z mieszkańcami.

Produkt projektu:

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie,
2. Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej;
3. Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe.

Rezultat projektu:

Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.

Termin realizacji: rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.

Szacunkowy koszt: 1 567 536,00,- zł

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, budżet miasta.

Wykonalność projektu:

Przeprowadzono cykl szkoleń i warsztatów z zakresu rewitalizacji, których odbiorcami byli mieszkańcy oraz pracownicy lokalnych podmiotów różnych sektorów zaangażowanych w zmianę obszarów rewitalizowanych;

Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników¹⁾ Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy i Miejskiego Zakładu Zasobów Lokalowych;

Przeanalizowano posiadane zasoby lokalowe potencjalnie możliwe do zaadaptowania na potrzeby projektowe;

Przeprowadzono wizje lokalne terenów i obiektów przeznaczonych do działań projektowych;

Pracownicy tutejszego urzędu brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020;

Pracownicy MOPS wzięli udział w warsztatach przygotowujących animatorów środowiska lokalnego.

NAZWA PROJEKTU:

8. „MIEJSKI OŚRODEK ROZWOJU SPOŁECZNEGO” (MORS). PROJEKT KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA INTEGRACJI OSÓB, RODZIN I GRUP WYKLUCZONYCH LUB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM Z ZASTOSOWANIEM INSTRUMENTÓW AKTYWNEJ INTEGRACJI.

Projektodawca: Gmina Sosnowiec.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Cel projektu: Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących obszary Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Kazimierz Górniczy i Juliusz poprzez animację społeczną, włączenie społeczne, zaspakajanie potrzeb społecznych, reintegrację społeczną i zawodową, dostarczanie społecznie oczekiwanych usług w Miejskim Ośrodku Rozwoju Społecznego.

Opis projektu: projekt obejmować będzie m.in. : wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji, działania o charakterze środowiskowym, mające na celu przygotowanie mieszkańców rewitalizowanych obszarów do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym (elementy typu: Reintegracja społeczna i zawodowa, Poradnictwo psychologiczne, zawodowe i prawne, Działania edukacyjne, Promocja aktywnych postaw obywatelskich, przedsiębiorczości, Aktywizacja zawodowa, Współpraca z podmiotami w zakresie realizacji zadań wynikających z procesu reintegracji zawodowej i społecznej uczestników: min. podmiotami ekonomii społecznej, instytucjami rynku pracy, organizacjami pozarządowymi, realizacja programów integracji społecznej skierowanych do konkretnych grup np. bezdomni, osoby niepełnosprawne itp.

Prowadzone będą również działania promocyjne dotyczące realizacji samego projektu oraz służyły rozpowszechnieniu wśród społeczności lokalnej działań planowanych w projekcie. Komunikacja z mieszkańcami będzie odbywała się zarówno przy wykorzystaniu mediów (lokalna prasa, strony internetowe, portale społecznościowe) jak również poprzez spotkania z mieszkańcami.

Produkt projektu:

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie,
2. Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej;
3. Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe.

Rezultat projektu:

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.

Termin realizacji: rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.

Szacunkowy koszt: 4 111 247,99,- zł.

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, budżet miasta.

Wykonalność projektu:

1. Przeprowadzono cykl szkoleń i warsztatów z zakresu rewitalizacji, których odbiorcami byli mieszkańcy oraz pracownicy lokalnych podmiotów różnych sektorów zaangażowanych w zmianę obszarów rewitalizowanych;
2. Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy i Miejskiego Zakładu Zasobów Lokalowych;
3. Przeanalizowano posiadane zasoby lokalowe potencjalnie możliwe do zaadaptowania na potrzeby projektowe;
4. Przeprowadzono wizje lokalne terenów i obiektów przeznaczonych do działań projektowych;
5. Pracownicy tutejszego urzędu brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020;
6. Pracownicy MOPS wzięli udział w warsztatach przygotowujących animatorów środowiska lokalnego.

NAZWA PROJEKTU:

9. „RAZEM, WIĘCEJ, LEPIEJ”.

Projektodawca: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca w szczególności Centrum, Milowice, Pogoń.

Cel projektu: Celem głównym projektu jest poprawa funkcjonowania osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym w sferze społecznej i zawodowej z terenu miasta Sosnowca udzielenie kompleksowego i zindywidualizowanego wsparcia.

Opis projektu: Zaplanowane działania projektowe w sposób kompleksowy i zindywidualizowany mają doprowadzić do zwiększenia zdolności do zatrudnienia oraz integracji społeczno-zawodowej osób i grup doświadczających wykluczenia społecznego.

Działania realizowane będą poprzez:

- Usługi aktywnej integracji :
 - Reintegracja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych
 - Reintegracja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami
 - Reintegracja społeczno-zawodowa osób w wieku 18-25 lat
 - Reintegracja społeczno-zawodowa młodzieży przebywającej w pieczy zastępczej w wieku 13-17 lat
 - 5 Programów Aktywności Lokalnej w tym: 2 Programy Aktywności Lokalnej kategoriałne dla rejonów pracy socjalnej „Pogoń” i „Milowice”, 2 Programy Aktywności Lokalnej kategoriałne dla osób bezrobotnych w rejonach pracy socjalnej „Wawel” i „Centrum”, oraz 1 Program Aktywności Lokalnej kategoriałny dla osób z niepełnosprawnościami, w tym dla osób z chorobami psychicznymi.

- Praca socjalna:

Na potrzeby realizacji projektu pracuje 6 pracownic socjalnych/pracownikóv socjalnych oraz zatrudniono 4 pracownic socjalnych/pracownikóv socjalnych ds. animacji społecznej.

- Działania o charakterze środowiskowym obejmują:

- przygotowanie i wsparcie działań indywidualnych
- programóv środowiskowych
- edukację społeczną i obywatelską
- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańcóv w imprezach i spotkaniach.

Działania są skierowane do uczestniczek/uczestnikóv Programóv Aktywności Lokalnej i ich otoczenia w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych/ zagrożonych wykluczeniem

społecznym, w tym osób mieszkających we wspólnym gospodarstwie domowym oraz do osób zamieszkujących w środowisku lokalnym.

Produkt projektu:

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie,
2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.

Rezultat projektu:

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu,
2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu.

Termin realizacji: rozpoczęcie lipiec 2015r., zakończenie grudzień 2017r.

Szacunkowy koszt: 4 500 000 zł.

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, budżet miasta.

Wykonalność projektu:

Na bieżąco realizowane są zadania projektowe obejmujące poniższe działania:

Zadanie: Aktywna Integracja

Osoby bezrobotne –I i II PROFIL

- warsztaty kompetencji społecznych
- specjalista ds. reintegracji zawodowej
- poradnictwo zawodowe
- usługi edukacyjno-społeczne (kwalifikacje zawodowe)
- psycholog

Osoby bezrobotne –III PROFIL

- warsztaty kompetencji społecznych
- psycholog
- poradnictwo zawodowe
- grupa wsparcia
- prace społecznie użyteczne
- specjalista ds. reintegracji
- psycholog
- kurs zawodowy

Osoby niepełnosprawne

-7-dniowy wyjazd szkoleniowy z elementami treningu kompetencji społecznych i działań zdrowotnych w tym:

- a. Trening kompetencji społecznych
 - b. Elementy wspomagające obniżoną sprawność ruchową
- psycholog
 - specjalista reintegracji zawodowej
 - usługi edukacyjno-społeczne (kwalifikacje zawodowe).

Młodzież 18-25 lat

- efektywne uczenie
- warsztaty motywacyjno-psychologiczne
- poradnictwo zawodowe

- kurs prawa jazdy kat. B
- specjalista reintegracji społecznej
- psycholog.

Młodzież przebywająca w pieczy zastępczej 13-17 lat

- efektywne uczenie
- warsztaty motywacyjno-psychologiczne
- trening zastępowania agresji
- zajęcia kompensacyjno-wyrównawcze/korekcyjne
- 7 dniowy wyjazd terapeutyczno-integracyjny
- psycholog.

Uczestnicy/Uczestniczki Programów Aktywności Lokalnej w rejonach pracy socjalnej: „Centrum”, „Milowice”, „Pogoń”, „Wawel”

- grupy samopomocowe
- pracownicy socjalni
- pracownicy socjalni ds. animacji
- trening kompetencji społecznych
- poradnictwo zawodowe
- specjalista ds. reintegracji zawodowej
- poradnictwo grupowe
- usługi edukacyjno-społeczne (kwalifikacje zawodowe)

Zadanie: Działania o charakterze środowiskowym. Programu Aktywności Lokalnej.

- a. Pal kategoryalny dla osób bezrobotnych w Punkcie Terenowym Nr 2 „Centrum”
- b. PAL terytorialny w Punkcie Terenowym Nr 3 „Milowice”
- c. PAL kategoryalny dla osób bezrobotnych oraz z niepełnosprawnością psychiczną w Punkcie Terenowym Nr 4 „Wawel”
- d. PAL terytorialny w Punkcie Terenowym Nr 5 „Pogoń ”

Punkty Informacji Obywatelskiej w których zatrudnieni będą specjaliści:

- prawnik
- psycholog
- pracownicy socjalni
- psychiatra
- mediator.

Ponadto realizowane będą:

- imprezy środowiskowe
- warsztaty profilaktyczno-edukacyjne dla dzieci i dorosłych
- wspieranie inicjatyw obywatelskich
- spotkania z mieszkańcami
- grupa samopomocowa dla opiekunów prawnych osób całkowicie lub częściowo ubezwłasnowolnionych

Zadanie: Praca socjalna

- a. 6 etatów pracowników/pracownic socjalnych
- b. 4 etaty pracowników/pracownic socjalnych ds. animacji społecznej
- c. Dopuszaenie 10 stanowisk pracy

NAZWA PROJEKTU:

10. PROJEKT AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ RODZIN Z OBSZARU JULIUSZA.

Projektodawca: Gmina Sosnowiec.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Juliusz.

Cel projektu: Wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Opis projektu: Projekt obejmować będzie m.in. : 1. Działania o charakterze środowiskowym, mające na celu przygotowanie uczestników projektu do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym (streetworking, poradnictwo psychologiczne, zawodowe i prawne, działania edukacyjne, promocja aktywnych postaw obywatelskich, przedsiębiorczości, aktywizacja zawodowa, animacja kulturowa i środowiskowa itp.), 2. Działania zmierzające do podnoszenia kluczowych kompetencji uczestników projektu (kompetencje językowe, zdolność uczenia się itp.).

Prowadzone będą również działania promocyjne dotyczące realizacji samego projektu oraz służyły rozpowszechnieniu wśród społeczności lokalnej działań planowanych w projekcie. Komunikacja z mieszkańcami będzie odbywała się zarówno przy wykorzystaniu mediów (lokalna prasa, strony internetowe, portale społecznościowe) jak również poprzez spotkania z mieszkańcami.

Produkt projektu:

Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie

Rezultat projektu:

Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu.

Termin realizacji: rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.

Szacunkowy koszt: 400 000 zł.

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, budżet miasta.

Wykonalność projektu:

1. Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy;
2. Przeanalizowano posiadane zasoby lokalowe potencjalnie możliwe do zaadaptowania na potrzeby projektowe;
3. Przeprowadzono wizje lokalne terenów i obiektów przeznaczonych do działań projektowych;
4. Pracownicy tutejszego urzędu brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020;
5. Pracownicy MOPS wzięli udział w warsztatach przygotowujących animatorów środowiska lokalnego.

NAZWA PROJEKTU:

11. „RODZINA DZIAŁANIAMI SILNA”.

Projektodawca: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu.

Miejsce realizacji projektu: obszar miasta Sosnowca.

Cel projektu: Cel główny projektu zakłada poprawę funkcjonowanie osób- kobiet i mężczyzn z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wsparcie i rozwój systemu pieczy zastępczej.

Opis projektu: Realizacja projektu ma przyczynić się do wzrostu dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez asystenturę rodzinną i pieczę zastępczą.

Produkt projektu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym.

Rezultat projektu: Liczba wspartych miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu.

Termin realizacji: rozpoczęcie 2016r., zakończenie 2018r.

Szacunkowy koszt: 420 000 zł.

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, budżet miasta.

Wykonalność projektu:

Projekt został rekomendowany do dofinansowania. Planowany termin rozpoczęcia to październik 2016r.

NAZWA PROJEKTU:

12. KSZTAŁCENIE USTAWICZNE.

Projektodawca: Agencja Rozwoju Lokalnego S. A. z siedzibą w Sosnowcu.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Centrum, Pogoń, Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Cel projektu: Celem projektu jest poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji osób dorosłych, które będą chciały zwiększyć swoje kompetencje w zakresie języków obcych i technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK).

Opis projektu: W ramach projektu oferowane będzie wsparcie polegające na przeprowadzeniu szkoleń i kursów w zakresie języków obcych oraz TIK, które kończyć się będą otrzymaniem odpowiedniego certyfikatu potwierdzającego zdobycie nowych kwalifikacji.

Produkt projektu:

1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie;
2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie;
3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie.

Rezultat projektu:

1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu;

2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu;
3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu.

Termin realizacji: rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.

Szacunkowy koszt: 2 000 000 zł.

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne.

Wykonalność projektu:

Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników Agencji Rozwoju Lokalnego S. A. i Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych: Powiatowego Urzędu Pracy, pracownicy organizacji wnioskującej brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020.

NAZWA PROJEKTU:

13. UTWORZENIE SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ.

Projektodawca: Gmina Sosnowiec i organizacja pozarządowa.

Miejsce realizacji projektu: obszary miasta Sosnowca przeznaczone do rewitalizacji w szczególności Kazimierz Górniczy i Juliusz.

Cel projektu: wzrost aktywności zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Opis projektu: utworzenie nowej spółdzielni socjalnej, która pomoże uzyskać zatrudnienie osobom bezrobotnym zagrożonym wykluczeniem społecznym, a w szczególności osobom niepełnosprawnym. Uczestnicy zostaną objęci doradztwem psychologicznym, zawodowym.

Nowopowstała spółdzielnia będzie mogła skorzystać z doradztwa księgowego, marketingowego i biznesowego.

Prowadzone będą również działania promocyjne dotyczące realizacji samego projektu oraz służyły rozpowszechnieniu wśród społeczności lokalnej działań planowanych w projekcie. Komunikacja z mieszkańcami będzie odbywała się zarówno przy wykorzystaniu mediów (lokalna prasa, strony internetowe, portale społecznościowe) jak również poprzez spotkania z mieszkańcami.

Produkt projektu:

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie,
2. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem w programie.

Rezultat projektu:

1. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwie społecznym,
2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu.

Termin realizacji: rozpoczęcie 2017r., zakończenie 2020r.

Szacunkowy koszt: 300 000 zł

Źródła finansowania: środki zewnętrzne, budżet miasta.

Wykonalność projektu:

1. Na bieżąco realizowane są spotkania robocze pracowników Urzędu Miejskiego, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) oraz jednostek organizacyjnych: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy;
2. OWES wraz z PUP i MOPS prowadzi wstępne rozpoznanie wśród potencjonalnych uczestników projektu
3. Przeanalizowano posiadane zasoby lokalowe potencjalnie możliwe do zaadaptowania na potrzeby projektowe;
4. Przeprowadzono wizje lokalne terenów i obiektów przeznaczonych do działań projektowych;
5. Pracownicy tutejszego urzędu brali udział w szeregu szkoleń dotyczących wdrażania założeń RPO WSL 2014-2020.

NAZWA PROJEKTU:

14. STWORZENIE ZAGŁĘBIOWSKIEGO HOSPICYJNEGO CENTRUM WSPARCIA OPIEKUŃCZO – REHABILITACYJNO -PSYCHOLOGICZNEGO.

Projektodawca: Hospicjum Sosnowieckie im. Św. Tomasza Apostoła, 41-200 Sosnowiec , ul. 3 Maja 3;

Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, ul. H. Dobrzańskiego 131, Obręb Klimontów; działka 1151/3;

Cel projektu:

1. Celem projektu jest ułatwienie dostępu i podnoszenie jakości usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem poprzez dostosowanie budynku do pełnienia funkcji centrum usług dla społeczności oraz adaptację pomieszczeń na mieszkanie wspomagane
2. Zabezpieczenie opieki wyręczającej kilkugodzinnej i krótkoterminowej całodobowej nad osobami zależnymi (dzienny ośrodek pobytu oraz opieka stacjonarna całodobowa).
3. Przeszkolenie osób do sprawowania opieki nad osobą zależną.
4. Aktywizacja zawodowa poprzez szkolenie osób bezrobotnych na opiekunów osób niesamodzielnych, starszych i chorych.
5. Porady psychologiczne dla osób będących pod opieką Centrum, dla ich rodzin i opiekunów oraz dla osób, które nabyły niepełnosprawność, dla osób w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej.
6. Rehabilitacja usprawniająca dla osób będących pod opieką centrum, aby poprawić ich komfort codziennego życia i ułatwić wykonywanie codziennych czynności.
7. Aktywna integracja o charakterze społecznym dla osób starszych pragnących jak najdłużej utrzymać sprawność fizyczną.
8. Aktywna integracja o charakterze zdrowotnym dla osób po przebytych chorobach, przywracająca zdolność do pracy.
9. Bezpłatne wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niesamodzielnych.
10. Doradztwo dla osób niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami w zakresie uzyskania wszechstronnego wsparcia w innych placówkach.
11. Zorganizowanie mieszkania wspomagane w postaci mieszkania wspieranego, stanowiące formę rehabilitacji społecznej skierowanej do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych wspierającej proces ich integracji społecznej i zawodowej dla os. które znalazły się w kryzysowej

sytuacji i stanowiących alternatywę dla domów opieki dla osób, które ze względu na swoją sytuację życiową, wymagają pomocy w codziennym całodobowym funkcjonowaniu.

Opis projektu:

Powstanie Zagłębiowskiego Hospicyjnego centrum Wsparcia Opiekuńczo-Rehabilitacyjno-Psychologicznego.

Produkt projektu:

Przebudowa budynku szkoły w związku ze zmianą użytkowania i wyposażenie. Prowadzenie powstałego centrum wsparcia.

Rezultat projektu:

Opieka środowiskowa; Dzienna opieka w Dziennym Ośrodku Pobytu; Stacjonarna całodobowa opieka; Wsparcie psychologiczne dla wykluczonych społecznie lub zagrożonych ubóstwem (konsultacje indywidualne, grupa wsparcia dla osób w żałobie).

Utrzymanie sprawności fizycznej dla osób 60+ (ćwiczenia indywidualne, zajęcia grupowe).

Aktywizacja zawodowa poprzez odciążenie od opieki i szkolenia dla bezrobotnych, którzy będą odciążeni z opieki oraz osób bezrobotnych przeszkolonych.

Termin realizacji:

Rozpoczęcie: 01.04.2016 r.; Zakończenie 30.06.2020 r.

Szacunkowy koszt:

Całkowity (zł): EFRR 8.823.735,52,- zł; EFS 6.045.955,00,- zł;

W tym środki własne zgłaszającego (zł/%): EFRR 3.340.719,48,- zł,- (37,86%); EFS 906.893,00,- zł,- (15,00%).

Wykonalność projektu:

Koszty oszacowane na podstawie projektu budowlanego i na podstawie budżetu działalności. Wpisanie projektu na listę Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W listopadzie 2015r. został złożony wniosek aplikacyjny z działania 10.2.1. do Urzędu Marszałkowskiego. W maju zostanie złożony wniosek aplikacyjny do działania 9.2.1.

Zostało już wydane pozwolenie na budowę, sporządzona jest pełna dokumentacja projektowa, został wyłoniony nadzór inwestorski.

Hospicjum posiada finansowy wkład własny.

7. POZOSTAŁE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE REALIZUJĄCE KIERUNKI DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJE LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK POWODUJĄCYCH SYTUACJĘ KRYZYSOWĄ.

PROJEKTY – PRZEDSIĘWZIĘCIA

1. Rewitalizacja Centrum Miasta na cele społeczne.

Wartość projektu – 4.382.352,94 zł;
Okres realizacji – I kwartał 2017 r. – IV kwartał 2017 r.

2. Rewitalizacja Osiedla Juliusz poprzez adaptację budynku przy ul. Czołgistów 5 w Sosnowcu na centrum aktywizacji i integracji społeczności lokalnej.

Wartość projektu – 2.941.176,47 zł;
Okres realizacji – I kwartał 2017 r. – IV kwartał 2017 r.

3. Rewitalizacja na cele społeczne dzielnicy Kazimierz Górniczy: MDK Kazimierz wraz z otoczeniem.

Wartość projektu – 6.200.000,00 zł;
Okres realizacji – I kwartał 2018 r. – IV kwartał 2020 r.

4. Rewitalizacja na cele społeczne dzielnicy Kazimierz Górniczy: Muszla koncertowa.

Wartość projektu – 1.500.000,00 zł;
Okres realizacji – II kwartał 2017 r. – III kwartał 2018 r.

5. Rozbudowa instalacji o infrastrukturę służącą do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w obiektach rekreacyjno-sportowych na terenie miasta Sosnowca – Hala Widowiskowo-Sportowa przy ul. Żeromskiego 9.

Wartość projektu – 1.641.606,13 zł
Okres realizacji – 1.07.2015 – 30.06.2017 r.

6. Kompleksowa termomodernizacja 7 obiektów użyteczności publicznej w Sosnowcu:

- a) Ośrodek Opieki dla Bezdomnych, ul. Piotrkowska 19;
- b) Dzienny Dom Pomocy Społecznej, ul. Żeromskiego 4b.

Wartość projektu – 2.840.846,91 zł;
Okres realizacji – 14.04.2016 – 31.12.2016.

Projekt dotyczy termomodernizacji siedmiu budynków ośrodków pomocy społecznej, zlokalizowanych przy ul. Piotrkowskiej 19; Kraszewskiego 21; Żeromskiego 4b; Grota Roweckiego 2; Piwnika Ponurego; Suchej 21 i Koszalińskiej 51-53.

W ramach prac inwestycyjnych przewidziano izolację przegród zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz modernizację instalacji wewnętrznych c.o. i c.w.u. W pięciu budynkach działania modernizacyjne polegać będą również na montażu instalacji kolektorów słonecznych wspomagających przygotowanie ciepłej wody użytkowej. Projektem SA objęte budynki użyteczności publicznej o łącznej powierzchni użytkowej 4709,7 m². Dzięki realizacji zadań wystąpi zmniejszenie zużycia energii cieplnej o 3175,36 GJ/rok oraz ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery o 353,92 ton/rok.

7. Montaż/installacja efektywnego energetycznie oświetlenia w gminie Sosnowiec.

Wartość projektu – 20.507.380,31 zł

Okres realizacji – 31.12.2015 – 30.09.2017 r.

Inwestycja dotyczy modernizacji systemu oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Sosnowiec w celu podwyższenia efektywności energetycznej (redukcji zużycia energii elektrycznej), przy zachowaniu zgodności z Polską Normą dotyczącą oświetlenia ulicznego, która przenosi normę europejską PN-EN 13201. Ponadto celem jest ugruntowanie niskoemisyjnego charakteru gospodarki lokalnej, jak również uzyskanie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego i zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.

Przedmiotowy projekt ujmuje ramy wyłącznie działań prowadzących do optymalizacji zużycia energii na potrzeby oświetlenia ulicznego. Przyczynia się również do redukcji emisji CO₂, z poziomu 5.326 t/rok do poziomu 2.255 t/rok, tj. o 3.071 t/rok (58%).

Projekt obejmuje modernizację 7.694 punktów oświetleniowych, zlokalizowanych na terenie Sosnowca.

8. Wspieranie funkcjonowania i rozwoju Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego; Rozbudowa i modernizacja bazy dydaktycznej CKZiU – kluczem do sukcesu. (WED ZIT)

Wartość projektu – 4.040.584,00,- zł

Okres realizacji – I kwartał 2016 – IV 2017;

9. Wspieranie funkcjonowania i rozwoju Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego; Modernizacja bazy dydaktycznej Ciziu – kluczem do sukcesu!

Wartość projektu – 4.040.584,00,- zł

Okres realizacji – I kwartał 2016 – IV 2017;

10. Na naukę nigdy nie jest za późno – I edycja; Współpraca świata nauki i biznesu – szansą na sukces zawodowy- II edycja; Kształcenie zawodowe przepustką do świata pracy – III edycja. (WED ZIT)

Wartość projektu – 781.176,47,- zł

Okres realizacji – I kwartał 2016 – IV 2017;

11. Wiedza + umiejętności = Sukces zawodowy I edycja; Sukces zawodowy poprzez staże u pracodawców II edycja (WED ZIT)

Wartość projektu – 596.427,53,- zł

Okres realizacji – I kwartał 2016 – IV 2017;

12. Inwestujemy w naukę (WED ZIT)

Wartość projektu – 3.072.010,43,- zł

Okres realizacji – II kwartał 2016 – IV 2017;

13. Staże zawodowe szansą na lepszą pracę. (WED ZIT)

Wartość projektu – 2.058.823,53,- zł

Okres realizacji – I kwartał 2017 – IV 2018;

14. W pełni wykwalifikowani na rynku pracy. (WED ZIT)

Wartość projektu – 1.363.529,41,- zł

Okres realizacji – I kwartał 2016 – I 2018;

15. Edukacja krokiem do sukcesu zawodowego. (WED ZIT)

Wartość projektu – 1.622.008,06,- zł

Okres realizacji – III kwartał 2016 – IV 2018;

16. Miejsce przyjazne dziecku. (WED ZIT)
Wartość projektu – 1.139.539,99,- zł
Okres realizacji – II kwartał 2017 – III 2018;
17. Nowe funkcje społeczno-gospodarcze i ochrona dziedzictwa kulturowego w Zagłębiu Dąbrowskim. (WKK ZIT)
Wartość projektu –
Okres realizacji –
18. Termomodernizacja budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sosnowcu przy ulicy Kościelnej 11. (WKK ZIT)
Wartość projektu – 6.620.500,00,- zł
Okres realizacji – II kwartał 2016 – I 2018;
19. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej; sosnowieckie szkoły. (WED ZIT)
Wartość projektu – 27.499.701,36,- zł;
Okres realizacji – II kwartał 2016 – I 2018;
20. Moje podwórko – moja ulica – moje miasto. (WPP ZIT)
Wartość projektu –
Okres realizacji -
21. Zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego w Przedsiębiorstwie Komunikacji Miejskiej Spółka z o.o. w Sosnowcu.

Przedmiotem projektu jest całkowite odnowienie 26 linii komunikacyjnych transportu publicznego obsługiwanych przez PKM Sp. z o.o. w Sosnowcu poprzez zakup i wprowadzenie do eksploatacji 81 sztuk niskoemisyjnych autobusów, w tym: 52 autobusy 12 metrowe (tabor B) oraz 29 autobusów 18 metrowych (tabor C).
Okres realizacji projektu: 2016 – 2017 rok.;
Całkowita wartość projektu: 129.034.325,14,- zł
Wskaźniki produktu:
zakup i wprowadzenie do eksploatacji 81 sztuk niskoemisyjnych autobusów, w tym: 52 autobusy 12 metrowe (tabor B) oraz 29 autobusów 18 metrowych (tabor C).
Wskaźnik rezultatu:
Odnowienie 26 linii komunikacyjnych transportu publicznego.
22. Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Wojska Polskiego (odcinek od ul. Niweckiej do ul. Tuwima) w chodniku po lewej stronie ulicy w kierunku Niwki.
Okres realizacji projektu: do 30 czerwca 2016 r.;
Wartość projektu: około 2.500.000,00 zł;
23. Przebudowa sieci wodociągowej w ul. 1 Maja, Sienkiewicza, po obu stronach ulicy – od ronda Ludwik do ul. 3 Maja.
Okres realizacji projektu: do 30 sierpnia 2016 r.;
Wartość projektu: około 2.800.000,00 zł;
24. Przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w dzielnicy Pogoń – il. Nowopogońska, Wodna, Rzeczna, Chemiczna, Raclawicka, Floriańska, Majowa, Wielka, Kopernika, Żółta, Ciepła, Śnieżna, Rybna, Szpaków.

- Okres realizacji projektu: do 30 lipca 2016 r.;
Wartość projektu: około 14.000.000,00 zł;
25. Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Klimontów – ul. Kleeberga, Źródłana, Środkowa, Wschodnia, Braterstwa Broni, Kusocińskiego.
Okres realizacji projektu: do 30 czerwca 2016 r.;
Wartość projektu: około 6.000.000,00 zł;
26. Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Klimontów – ul. Hubala Dobrzańskiego, Porębska.
Okres realizacji projektu: do 30 sierpnia 2016 r.;
Wartość projektu: około 1.500.000,00 zł;
27. Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Klimontów – ul. Lompy, Miarki, Zachodnia, Krasińskiego, Sucharskiego, Sebyły, Batalionów Chłopskich, Wróblewskiego.
Zakończenie realizacji projektu 2017 r.
28. Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Śródula – ul. Kreków, Bohaterów Getta, Marudy, Prusa, Konopnickiej, Wyspiańskiego, Malewicza, Cichopka, Frankiewicza.
Zakończenie realizacji projektu 2017 r.
29. Przebudowa sieci wodociągowej, budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ulicach Krakowska, Stacyjna, Kadłubka, Skwerowa, Spacerowa, Maczkowska.
Zakończenie realizacji projektu 2017 r.
30. Wykonanie kanalizacji.
Projektodawca: SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA NASZA,
Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, Obręb 10, Działka 3594,
Cel projektu: Zmniejszenie kosztów odbioru ścieków przez podłączenie do kanalizacji.
Opis projektu: Likwidacja szamba; wykonanie sieci kanalizacyjnej.
Rezultat projektu: Likwidacja szamba;
Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2017 r., zakończeni 2018 r.
Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 250.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego (zł/%): 50%;
Wykonalność projektu: Wystąpienie o warunki przyłączenie do RPWiK Sosnowiec.
31. Remont drogi publicznej wewnątrzsiedlowej.
Projektodawca: SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA NASZA,
Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, Obręb 0011, Działki 38,43,81,
Cel projektu: Poprawa stanu drogi dojazdowej do budynków mieszkalnych.
Opis projektu: zbudowanie nowej nawierzchni drogi,
Rezultat projektu: nowa nawierzchnia drogi,
Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2016 r., zakończeni 2017 r.
Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 200.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego (zł/%): 0%;
Wykonalność projektu: Kalkulacja własna zgłaszającego.
32. Remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Komandosów 4,6,8,10 w Sosnowcu z ociepleniem przegród zewnętrznych.

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,

Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, Obręb PORĄBKA działka nr 2924/1

Cel projektu: Efektywność energetyczna budynku mieszkalnego,

Opis projektu: Termomodernizacja budynku wielorodzinnego wraz z usprawnieniem systemu zaopatrzenia w wodę i adaptacji istniejącej wewnętrznej instalacji c.o. po wykonanej termomodernizacji.

Rezultat projektu: Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w wyniku realizacji projektu

Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2013 r., zakończeni 2019 r.

Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 1.500.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 225.000,00(zł/%): 15%;

Wykonalność projektu: Decyzja NR 214/12 z dnia 27.04.2012r. Prezydenta Miasta Sosnowca.

Data rozpoczęcia robót 19.02.2013 - w trakcie realizacji etapami.

33. Modernizacja energetyczna budynków.

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,

Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, OBRĘB Porąbka, nr działki 2924/1, 2924/2, 2924/3, OBRĘB Kazimierz , nr działki 1474/1, 1474/2, 1474/3

Cel projektu: znaczna poprawa efektywności energetycznej budynku mieszkalnego,

Opis projektu: Termomodernizacja budynku wielorodzinnego wraz z usprawnieniem systemu zaopatrzenia w wodę i adaptacji istniejącej wewnętrznej instalacji c.o. po wykonanej termomodernizacji.

Rezultat projektu: Głęboka modernizacja oparta o system monitorowania i zarządzania energią oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne.

Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2019 r., zakończeni 2020 r.

Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 1.200.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 180.000,00(zł/%): 15%;

Wykonalność projektu: Bardzo duże zainteresowanie lokalnej społeczności możliwością doposażenia budynków w instalacje wewnętrzne ciepłej wody użytkowej, podniesienie standardu technicznego instalacji wewnętrznych, dających możliwości prowadzenia indywidualnej i oszczędnej gospodarki cieplnej obiektu i uzyskiwania wymiernych oszczędności kosztów eksploatacyjnych.

34. Bezpieczne osiedle

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,

Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, OBRĘB PORĄBKA, nr działki 2924/4 ul. Komandosów OBRĘB KAZIMIERZ, nr działki 1474/4 ul. Zielona,

Cel projektu: Poprawa bezpieczeństwa w osiedlach,

Opis projektu: Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego.

Rezultat projektu: zdalna obserwacja oraz rejestracja obrazu z kamer ma zapewnić bezpieczeństwo mieszkańców oraz rejestrować wszelkie próby wandalizmu w niżej wymienionych strefach: - parkingi zewnętrzne, - drogi dojazdowe, - chodniki, -wejścia do budynków.

Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2017 r., zakończeni 2018 r.

Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 150.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 22.500,00(zł/%); 30%;

Wykonalność projektu: wykonanie nowych elewacji w budynkach i miejsc postojowych i parkingowych - ochrona własności.

35. Rozbudowa miejsc parkingowych i postojowych.

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,
Miejsce realizacji projektu: OBRĘB PORĄBKĄ, nr działki 2924/4 ul. Komandosów,
Cel projektu: Poprawa estetyki przestrzeni i jej uporządkowanie w harmonii z otoczeniem.
Uporządkowanie terenu oraz wykonanie miejsc parkingowych i postojowych przy ul. Komandosów w Sosnowcu,

Opis projektu:

1/ budowa miejsc postojowych, korytowanie, podbudowa z kruszywa naturalnego dolna i górna, obrzeża, krawężniki drogowe podsypka piaskowa, kostka brukowa o gr. 8 cm, wywiezienie samochodami skrzyniowymi gruzu i sprzątnięcie terenu wokół budynków];

- 33 miejsca o wymiarach 2,5 x 5,0 m

- 2 miejsca o wymiarach 3,6 x 5,0 m łącznie 448,5 m²;

2/ zabudowa przedceptu 21,0 x 1,5 m;

3/ budowa chodnika do budynku 16x 1,2 m łącznie 50,7 m² ;

4/ Ogółem 500 m².

Rezultat projektu: Prawidłowe funkcjonowanie osiedla mieszkaniowego Juliusz poprzez odpowiednią organizację przestrzeni miejskiej wybudowanie dużej ilości nowej i zmodernizowanej infrastruktury.

Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2012 r., zakończeni 2019 r.

Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 350.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 105.000,00(zł/%); 30%;

Wykonalność projektu: W roku 2012 wykonano parking na 9 miejsc postojowych wraz z placem manewrowym przy ul. Komandosów 4a,4b i 4 miejsca parkingowe na łączną kwotę brutto według kosztorysu powykonawczego 90.457,19 zł.

36. REMONT WIELORODZINNEGO BUDYNKU MIESZKALNEGO ZLOKALIZOWANEGO PRZY UL. ZIELONA 19,21 W SOSNOWCU Z OCIEPLENIEM PRZEGRÓD ZEWNĘTRZNYCH

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,

Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, Obręb Kazimierz, działka Nr 1474/2;

Cel projektu: Znaczna poprawa efektywności energetycznej budynku mieszkalnego,

Opis projektu: Poprawa estetyki przestrzeni publicznej i jej uporządkowanie w harmonii z otoczeniem.

Produkt projektu: Termomodernizacja budynku wielorodzinnego wraz z usprawnieniem systemu zaopatrzenia w wodę i adaptacji istniejącej wewnętrznej instalacji c.o. po wykonanej termomodernizacji

Rezultat projektu: Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w wyniku realizacji projektu.

Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2016 r., zakończeni 2018 r.

Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 332.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 49.800,00(zł/%); 15%;

Wykonalność projektu: Projekt budowlany docieplenia wraz z kolorystyką elewacji budynku wielorodzinnego. Decyzja Nr 410/07 z dnia 06.08.2007r. Prezydenta Miasta Sosnowca .

37. Remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Zielona 23,25,27 w Sosnowcu z ociepleniem przegród zewnętrznych.

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,

Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, Obręb Kazimierz, działka Nr 1474/1;

Cel projektu: Znaczna poprawa efektywności energetycznej budynku mieszkalnego,

Opis projektu: Poprawa estetyki przestrzeni publicznej i jej uporządkowanie w harmonii z otoczeniem.

Produkt projektu: Termomodernizacja budynku wielorodzinnego wraz z usprawnieniem systemu zaopatrzenia w wodę i adaptacji istniejącej wewnętrznej instalacji c.o. po wykonanej termomodernizacji

Rezultat projektu: Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w wyniku realizacji projektu.

Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2017 r., zakończeni 2019 r.

Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 1.008.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 151.20000,00(zł/%) ; 15%;

Wykonalność projektu: Zlecenie wykonania projektu budowlanego, audytu energetycznego budynku kosztorysu inwestorskiego.

38. Remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Zielona 13,15,17 w Sosnowcu z ociepleniem przegród zewnętrznych.

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,

Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, Obręb Kazimierz, działka Nr 1474/3

Cel projektu: Znaczna poprawa efektywności energetycznej budynku mieszkalnego,

Opis projektu: Poprawa estetyki przestrzeni publicznej i jej uporządkowanie w harmonii z otoczeniem.

Produkt projektu: Termomodernizacja budynku wielorodzinnego wraz z usprawnieniem systemu zaopatrzenia w wodę i adaptacji istniejącej wewnętrznej instalacji c.o. po wykonanej termomodernizacji

Rezultat projektu: Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w wyniku realizacji projektu.

Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2020 r., zakończeni 2020 r.

Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 1.008.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 151.20000,00(zł/%) ; 15%;

Wykonalność projektu: Zlecenie wykonania projektu budowlanego, audytu energetycznego budynku kosztorysu inwestorskiego.

39. Remont chodników zlokalizowanych przy ul. Zielona w Sosnowcu.

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,

Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, Obręb Kazimierz, działka Nr 1474/4;

Cel projektu: Znaczna poprawa stanu istniejącej infrastruktury,

Opis projektu: Poprawa estetyki przestrzeni publicznej i jej uporządkowanie w harmonii z otoczeniem.

Produkt projektu: nowe chodniki i poprawa ruchu pieszego,

Rezultat projektu: w wyniku realizacji projektu poprawa ruchu pieszego w osiedlu na powierzchni użytkowej 420 m²

Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2017 r., zakończeni 2017 r.

Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 250.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 37.500,00(zł/%) ; 15%;

Wykonalność projektu: Planowane działania z uwzględnieniem kosztów szacunkowych.

40. Remont kanalizacji sanitarnej.

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,

Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, OBRĘB KAZIMIERZ, działka nr 819/27;

Cel projektu: poprawa stanu istniejącej infrastruktury,

Opis projektu: Roboty ziemne, Roboty rozbiórkowe, Wymiana przyłącza kanalizacji, Naprawa nawierzchni drogi.

Produkt projektu: Ilość mb kanalizacji sanitarnej \varnothing 200,
Rezultat projektu: Udrożnienie kanalizacji pod drogą osiedlową Wagowa, która zapadła się na skrzyżowaniu ulic Wagowa - Rzemieśnicza studzienka kanalizacji osiedlowej,
Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2017 r., zakończeni 2017 r.
Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 150.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 22.500,00(zł/%) ; 15%;
Wykonalność projektu: Wykonano monitoring sieci.

41. Remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Komandosów 12, 14, 16, 18 w Sosnowcu z ociepleniem przegród zewnętrznych.

Projektodawca: GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA,
Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, Obręb Porąbka, nr działki 2924/3
Cel projektu: Efektywność energetyczna budynku mieszkalnego: uzyskana oszczędność zapotrzebowania na ciepło 34,2 %; Przedsięwzięcie termomodernizacyjne przewidziane do realizacji w trybie Ustawy z dnia 21.11.2008r. - premia termomodernizacyjna 83.649,20,-zł,
Opis projektu: Koszt audytu i dokumentacji technicznej; Ocieplenie stropu nad piwnicą, Ocieplenie stropu nad ostatnią kondygnacją; Ocieplenie ścian szczytowych; Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej; Ocieplenie ścian podłużnych budynku; Wymiana obróbki blacharskiej; Wymiana poszycia dachu; Wymiana instalacji ciepłej wody użytkowej i zimnej wody; Zalecenia modernizacyjne dla istniejącej instalacji centralnego ogrzewania na podstawie PT.
Produkt projektu: Termomodernizacja budynku wielorodzinnego wraz z usprawnieniem systemu zaopatrzenia w wodę i adaptacji istniejącej wewnętrznej instalacji c.o. po wykonanej termomodernizacji,
Rezultat projektu: Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w wyniku realizacji projektu,
Termin realizacji: Rozpoczęcie: 2017 r., zakończeni 2018 r.
Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 1.500.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 225.000,00(zł/%) ; 15%;
Wykonalność projektu: Wykonano: projekt budowlany, audyt energetyczny budynku dla przedsięwzięcia termomodernizacyjnego przewidzianego do realizacji w trybie Ustawy z dnia 21.11.2008 r., kosztorys inwestorski.

42. Budowa kompleksu 38 garaży na działce nr 1193 będącej własnością Inwestora, Sosnowiec, rejon ulic Ordonówny i Kiepury.

Projektodawca: MZBM – TBS SP. z o.o.,
Miejsce realizacji projektu: Sosnowiec, Obręb 0011, nr działki 1193,
Cel projektu: Celem opracowania jest adaptacja projektu typowego dla kompleksu 38 garaży dla polepszenia funkcji i estetyki miejsca. Na działce znajdują się trzy budynki parterowe usytuowane wzdłuż działki w jednej linii z plombami pomiędzy nimi. W budynkach zlokalizowane są pomieszczenia gospodarcze i garażowe. Droga wewnętrzna wjazdowa do budynków jest nieutwardzona. Elewacje w chwili obecnej są w złym stanie technicznym. Ściany budynków oraz dachy są w wielu miejscach zniszczone, co powoduje zagrożenie dla przechodniów oraz wywołuje widok negatywny pod względem estetycznym. Trzy budynki o jednakowej konstrukcji, funkcji i podobnym stanie technicznym. Budynki garażowe, niepodpiwniczone, 1 kondygnacja naziemna. Wykonane w technologii tradycyjnej, murowanej. Budynki są częściowo użytkowane, większość w bardzo złym stanie, wymagające ograniczenia dostępu dla ludzi.
Opis projektu: Powierzchnia całkowita: 1516 m²; Powierzchnia zabudowy całkowita: 672 m²; Dojścia, dojazdy: 461m²; Powierzchnia biologicznie czynna: 383m².
Produkt projektu: budowa 38 sztuk garaży,

Rezultat projektu: polepszenia funkcji i estetyki miejsca,
Termin realizacji: Rozpoczęcie: czerwiec 2016 r., zakończenie wrzesień 2016 r.
Szacunkowy koszt: Całkowity (zł): 600.000,00,- zł; W tym środki własne zgłaszającego 100%;
Wykonalność projektu: Zaprojektowano oraz uzyskano Decyzje Pozwolenia na budowę (Decyzja nr 153/2016 z dnia 25.03.2016 r.). Przetarg na budowę – maj 2016 r. Budowa kompleksu garaży: czerwiec – wrzesień 2016 r.

43. Budżet Obywatelski

Projektodawca: GMINA SOSNOWIEC,
Miejsce realizacji projektu: Obszar całego miasta (w szczególności działki będące w posiadaniu gminy);
Cel projektu: W ramach Budżetu Obywatelskiego miasto asygnuje określoną kwotę (w przypadku Sosnowca jest to 7 mln złotych), o których przeznaczeniu decydują mieszkańcy przy użyciu narzędzi demokracji bezpośredniej.
Termin realizacji: Rozpoczęcie: marzec 2016 r., zakończenie grudzień 2016 r.

44. Kawiarenka Obywatelska

Projektodawca: GMINA SOSNOWIEC,
Miejsce realizacji projektu: Centrum Informacji Miejskiej;
Cel projektu: Aktywizacja mieszkańców Sosnowca do większego zaangażowania i udziału w partycypacji społecznej, aby uczestniczyli w życiu miasta, mieli realny wpływ na to co się w nim dzieje. Projekt zmierzający do podniesienia świadomości mieszkańców w temacie konsultacji społecznych.
Termin realizacji: Rozpoczęcie: marzec 2016 r., zakończenie grudzień 2016 r.

45. Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

Wartość projektu – 529.500,00,- zł,
Okres realizacji – I kwartał 2018 – IV 2020;

46. Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

Wartość projektu – 397.125,00,- zł,
Okres realizacji – IV kwartał 2016 – IV 2017;

47. Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

Wartość projektu – 782.250,00,- zł,
Okres realizacji – IV kwartał 2017 – IV 2020;

48. Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

Wartość projektu – 1.043.000,00,-zł,
Okres realizacji – IV kwartał 2017 – IV 2020;

49. Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

Wartość projektu – 3.387.761,00,- zł,
Okres realizacji – IV kwartał 2017 – IV 2020;

50. Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

Wartość projektu – 1.961.536,20,- zł,
Okres realizacji – IV kwartał 2017 – IV 2020;

51. Usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Sosnowiec. Etap I – budynki publiczne.
Wartość projektu – 1.636.950,62,- zł,
Okres realizacji – IV kwartał 2017 – IV 2020;

8. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI.

Jak już zdefiniowano, rewitalizacja to proces zmian, który w sposób ciągły oddziałuje na zdegradowany obszar. Warunkiem wywołania takiego procesu jest koncentracja działań rewitalizacyjnych, programowanych lub podejmowanych spontanicznie albo okolicznościowo w wyniku konkretnych sytuacji.

Projekty i przedsięwzięcia wprowadzone do programu z założenia koncentrują się na realizacji działań rewitalizacyjnych w wybranych i wytypowanych obszarach.

Celem sformułowanych i zapisanych w dokumencie przedsięwzięć jest takie skomponowanie zestawów projektów, których zakres i planowane rezultaty mają się wzajemnie uzupełniać aby osiągnąć zakładane cele. Realizacja poszczególnych projektów będzie inicjowana i prowadzona samodzielnie i autonomicznie przez jednostki i instytucje, które ten projekt do programu zgłosiły. Koordynacja realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych leży w gestii Komitetu Rewitalizacyjnego. Należy oczekiwać, iż skala potencjalnych komplikacji organizacyjnych, wzajemnych relacji przestrzennych, problemów proceduralnych i instytucjonalnych oraz finansowych wskazuje, że w celu zmaksymalizowania komplementarności projektów należy skoncentrować koordynację działań rewitalizacyjnych w jednym obszarze w określonym czasie.

W ten sposób pojawia się możliwość efektywnego i skutecznego prowadzenia monitoringu przebiegu procesów wdrażania projektów rewitalizacyjnych. Komitet powinien posiadać wyposażenie w narzędzia i kompetencje pozwalające na działania koordynujące realizowanie projektów oraz zapewnienie niezbędnych przepływów informacji pomiędzy wszystkimi interesariuszami.

Komplementarność wdrażanych projektów zapewnić może stosowana metodyka prac programowych w celu wypracowania wzajemnie ze sobą skorelowanych projektów.

W pierwszej kolejności przeprowadzono działania diagnozujące stan miasta i jego sytuację w różnych aspektach jego funkcjonowania; następnie przeprowadzono analizę otrzymanych danych i z kolei wytypowano i oznaczono obszary rewitalizacyjne.

W następnej kolejności sformułowano i zapisano w programie rewitalizacji przedsięwzięcia nakierowane na rozwiązywanie konkretnych problemów w poszczególnych obszarach rewitalizacyjnych. Zwrócono się także do podmiotów zewnętrznych w celu ewentualnego zgłoszenia przez nie swoich projektów czy przedsięwzięć gotowych do wprowadzenia do programu rewitalizacji.

Sformułowane i opisane projekty i przedsięwzięcia może zgłaszać do programu każdy interesariusz zgodnie z obowiązującym od 2007 roku Programem Rewitalizacji Miasta Sosnowca.

W efekcie tak prowadzonych działań przyjęto i wprowadzono te projekty przedsięwzięć, które umieszczone zostały w dokumencie.

9. INDIKATYWNE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO PRZEDSIĘWZIĘĆ, O KTÓRYCH MOWA W PUNKTACH 6 I 7, Z INDIKATYWNYMI WIELKOŚCIAMI ŚRODKÓW FINANSOWYCH Z RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ.

Szacunkowe koszty i źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych w Sosnowcu.

Lp.	Tytuł projektu	Szacunkowy koszt realizacji projektu	Źródła finansowania		
			Udział własny/ Budżet lokalny	Fundusze zewnętrzne RPO; EOG; itp	Pożyczki, kredyty
1.	„Dojrzały sukces” – aktywni i zdrowi na rynku pracy. Zapobieganie wczesnemu przechodzeniu na emeryturę obejmujące przekwalifikowania pracowników.	Koszt całkowity 1.006.830,84,- zł	Środki własne (15%)		
2.	Wstań, podnieś głowę, czyli kompleksowa aktywizacja osób oddalonych od rynku pracy.	Koszt całkowity 1.385.494,28,- zł	Środki własne (15%)		
3.	„Nowe horyzonty”. Projekt wspierający rozwój małej i średniej przedsiębiorczości oraz samozatrudnienia.	Koszt całkowity 2.838.571,87,- zł	Środki własne (15%)		
4.	Wiatr w Żagle”. Kompleksowy program wspierający lokalnych przedsiębiorców, ich pracowników oraz osoby bezrobotne.	Koszt całkowity 2.227.991,61,- zł	Środki własne (15%)		
5.	„Mogę wszystko”- projekt godzenia ról społecznych z zawodowymi.	Koszt całkowity 2.599.208,49,- zł	Środki własne (15%)		
6.	Projekt kompleksowego wsparcia integracji osób, rodzin i grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na terenie Centrum z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji.	Koszt całkowity 1.567.536,00,- zł	Środki własne (15%)		
7.	„Miejski Ośrodek Rozwoju Społecznego”. Projekt kompleksowego wsparcia integracji osób, rodzin i grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z	Koszt całkowity 4.111.247,99,- zł	Środki własne (19%)		

	zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji.				
8.	Projekt aktywizacji społecznej i zawodowej rodzin z obszaru Juliusza.	Koszt całkowity 400.000,00 zł	Środki własne (15%)		
9.	„Razem, więcej, lepiej dla osi priorytetowej: IX. Włączenie społeczne dla działania: 9.1. Aktywna integracja dla poddziałania: 9.1.6. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – tryb pozakonkursowy.	Koszt całkowity 4.500.000,00 zł	Środki własne (15%)		
10.	„Rodzina działaniami silna” dla osi priorytetowej: IX Włączenie społeczne dla działania: 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania: 9.2.5. Rozwój usług społecznych – konkurs.	Koszt całkowity 420.000,- zł	Środki własne (15%)		
11.	Kształcenie ustawiczne.	Koszt całkowity 2.000.000,- zł	Środki własne 15%		
12.	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej	Koszt całkowity 300.000,-	Środki własne 15%		
13.	Stworzenie Zagłębiowskiego Hospicyjnego Centrum Wsparcia Opiekunczo – Rehabilitacyjno-Psychologicznego	Koszt całkowity EFRR 8.823.735,52 EFS 6.045.955,00 zł	Środki własne: 3.340.719,48,- zł EFRR – 37,86% 906.893,00 15,00% EFS		
14.	Rewitalizacja Centrum Miasta na cele społeczne	Koszt całkowity 4.382.352,94,- zł			
15.	Rewitalizacja Osiedla Juliusz poprzez adaptacje budynku przy ulicy Czołgistów 5 w Sosnowcu na centrum aktywizacji i integracji społeczności lokalnej	Wartość projektu 2.941.176,47,- zł			
16.	Rewitalizacja na cele społeczne dzielnicy Kazimierz Górniczy: MDK Kazimierz wraz z otoczeniem.	Wartość projektu – 6.200.000,00 zł;			
17.	Rozbudowa instalacji o infrastrukturę służącą do produkcji energii pochodzącej	Wartość projektu – 1.641.606,13 zł			

	ze źródeł odnawialnych w obiektach rekreacyjno-sportowych na terenie miasta Sosnowca – Hala Widowiskowo-Sportowa przy ul. Żeromskiego 9.				
18.	Kompleksowa termomodernizacja 7 obiektów użyteczności publicznej w Sosnowcu.	Wartość projektu – 2.840.846,91 zł;			
19.	Montaż/instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia w gminie Sosnowiec.	Wartość projektu – 20.507.380,31 zł			
20.	Wspieranie funkcjonowania i rozwoju Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego; Rozbudowa i modernizacja bazy dydaktycznej CKZiU – kluczem do sukcesu. (WED ZIT).	Wartość projektu – 4.040.584,00,- zł			
21.	Wspieranie funkcjonowania i rozwoju Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego; Modernizacja bazy dydaktycznej Ciziu – kluczem do sukcesu!	Wartość projektu – 4.040.584,00,- zł			
22.	Na naukę nigdy nie jest za późno – I edycja; Współpraca świata nauki i biznesu – szansą na sukces zawodowy- II edycja; Kształcenie zawodowe przepustką do świata pracy – III edycja. (WED ZIT).	Wartość projektu – 781.176,47,- zł			
23.	Wiedza + umiejętności = Sukces zawodowy I edycja; Sukces zawodowy poprzez staże u pracodawców II edycja (WED ZIT).	Wartość projektu – 596.427,53,- zł			
24.	Inwestujemy w naukę (WED ZIT)	Wartość projektu – 3.072.010,43,- zł			
25.	Staże zawodowe szansą na lepszą pracę. (WED ZIT)	Wartość projektu – 2.058.823,53,- zł			
26.	W pełni wykwalifikowani na rynku pracy. (WED ZIT)	Wartość projektu – 1.363.529,41,- zł			
27.	Edukacja krokiem do sukcesu zawodowego. (WED ZIT)	Wartość projektu – 1.622.008,06,- zł			
28.	Miejsce przyjazne dziecku. (WED ZIT)	Wartość projektu – 1.139.539,99,- zł			
29.	Nowe funkcje społeczno-gospodarcze i ochrona dziedzictwa kulturowego w Zagłębiu Dąbrowskim. (WKK ZIT)	Wartość projektu –			

30.	Termomodernizacja budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sosnowcu przy ulicy Kościelnej 11. (WKK ZIT)	Wartość projektu – 6.620.500,00,- zł			
31.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej; sosnowieckie szkoły. (WED ZIT)	Wartość projektu – 27.499.701,36,- zł			
32.	Moje podwórko – moja ulica – moje miasto. (WPP ZIT)	Wartość projektu –			
33.	Rewitalizacja na cele społeczne dzielnicy Kazimierz Górniczy: Muszla Koncertowa	Wartość projektu – 1.500.000,- zł Okres realizacji - II kwartał 2017 – III kwartał 2018 r.			
34.	Zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego w Przedsiębiorstwie Komunikacji Miejskiej Spółka z o.o. w Sosnowcu.	Całkowita wartość projektu: 129.034.325,14,- zł			
35.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Wojska Polskiego (odcinek od ul. Niweckiej do ul. Tuwima) w chodniku po lewej stronie ulicy w kierunku Niwki.	Wartość projektu: około 2.500.000,00 zł;			
36.	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. 1 Maja, Sienkiewicza, po obu stronach ulicy – od ronda Ludwik do ul. 3 Maja.	Wartość projektu: około 2.800.000,00 zł;			
37.	Przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w dzielnicy Pogoń – il. Nowopogońska, Wodna, Rzeczna, Chemiczna, Raclawicka, Floriańska, Majowa, Wielka, Kopernika, Żółta, Ciepła, Śnieżna, Rybna, Szpaków.	Wartość projektu: około 14.000.000,00 zł;			
38.	Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Klimontów – ul. Kleeberga, Źródłana, Środkowa, Wschodnia, Braterstwa Broni, Kusocińskiego.	Wartość projektu: około 6.000.000,00 zł;			
39.	Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Klimontów – ul. Hubala Dobrzańskiego, Porębska.	Wartość projektu: około 1.500.000,00 zł;			
40.	Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Klimontów – ul. Lompy, Miarki, Zachodnia, Krasieńskiego, Sucharskiego,	Wartość projektu:			

	Sebyły, Batalionów Chłopskich, Wróblewskiego.				
41.	Przebudowa sieci wodociągowej i budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Śródula – ul. Kreksów, Bohaterów Getta, Marudy, Prusa, Konopnickiej, Wyspiańskiego, Malewicza, Cichopka, Frankiewicza.	Wartość projektu:			
42.	Przebudowa sieci wodociągowej, budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ulicach Krakowska, Stacyjna, Kadłubka, Skwerowa, Spacerowa, Maczkowska.	Wartość projektu:			
43.	„Mikrostrategie – duże możliwości” – Wsparcie Mikro, Małych i Średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo i szkolenie kadr MMŚP.	Wartość projektu: 1.429.008,12,-zł.; kwota dofinansowania 1.214.657,07,- ;			
44.	Wykonanie kanalizacji	Koszt całkowity: 250.000,00,-	Środki własne 50%		
45.	Remont drogi publicznej wewnątrzsiedlowej	Koszt całkowity: 200.000,00,-			
46.	Remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Komandosów 4,6,8,10 w Sosnowcu z ociepleniem przegród zewnętrznych.	Koszt całkowity: 1.500.000,00,-	Środki własne 225.000,00 15%		
47.	Modernizacja energetyczna budynków.	Koszt całkowity: 1.200.000,00,-	Środki własne 180.000,00 15%		
48.	Bezpieczne Osiedle	Koszt całkowity: 150.000,00,-	Środki własne 22.500,00 30%		
49.	Rozbudowa miejsc parkingowych i postojowych.	Koszt całkowity: 350.000,-	Środki własne 105.000,- 30%		
50.	Remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Zielona 19; 21 w Sosnowcu z	Koszt całkowity: 332.000,-	Środki własne 49.800,- 15%		

	ociepleniem przegród zewnętrznych.				
51.	Remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Zielona 23,25,27 w Sosnowcu z ociepleniem przegród zewnętrznych.	Koszt całkowity: 1.008.000,00 zł	Środki własne 151.200,00 15%		
52.	Remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Zielona 13,15,17 w Sosnowcu z ociepleniem przegród zewnętrznych.	Koszt całkowity: 1.008.000,00 zł	Środki własne 151.200,00 15%		
53.	Remont chodników zlokalizowanych przy ul. Zielona w Sosnowcu.	Koszt całkowity: 250.000,00,-	Środki własne 37.500,- 15%		
54.	Remont kanalizacji sanitarnej.	Koszt całkowity: 150.000,00,-	Środki własne 22.500,- 15%		
55.	Remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Komandosów 12, 14, 16, 18 w Sosnowcu z ociepleniem przegród zewnętrznych.	Koszt całkowity: 1.500.000,00,-	Środki własne 225.000,- 15%		
56.	Budowa kompleksu 38 garaży na działce nr 1193 będącej własnością Inwestora, Sosnowiec, rejon ulic Ordonówny i Kiepury.	Koszt całkowity: 600.000,00,-zł +23% VAT	Środki własne 100%		
57.	Budżet Obywatelski	Koszt całkowity: 7.000.000,00	Środki własne 100%		
58.	Kawiarenka Obywatelska	Bez kosztów	-		
59.	Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.	Koszt całkowity: 529.500,00,- zł	Środki własne 79425,00 zł (15%)		
60.	Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.	Koszt całkowity: 397.125,00,- zł	Środki własne 59568,75 zł (15%)		
61.	Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.	Koszt całkowity: 782.250,00,- zł	Środki własne 117337,50 zł (15%)		
62.	Kompleksowe unieszkodliwianie	Koszt całkowity:	Środki		

	odpadów zawierających azbest.	1.043.000,00,- zł	własne 156450,00 zł (15%)		
63.	Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.	Koszt całkowity: 3.387.761,00,- zł	Środki własne 508164,15 zł (15%)		
64.	Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.	Koszt całkowity: 1.961.536,20,- zł	Środki własne 294230,43 zł (15%)		
65.	Usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Sosnowiec. Etap I – budynki publiczne.	Koszt całkowity: 1.636.950,62,- zł	Środki własne 245542,59 zł (15%)		

10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW, INNYCH PODMIOTÓW ORAZ GRUP AKTYWNYCH W PROCES REWITALIZACJI.

- 1) Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji.
- 2) Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:
 - a) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
 - b) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu;
 - c) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
 - d) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
 - e) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększenia udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
 - f) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.
- 3) Konsultacje społeczne prowadzi Prezydent Miasta.
- 4) O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty, ogłoszenie na stronie w Biuletynie Informacji Publicznej, itp., itd.
- 5) Formy konsultacji społecznych to:
 - a) zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej;
 - b) spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjny, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.
- 6) Termin na składanie uwag nie może być krótszy niż 30 dni, licząc od dnia powiadomienia o rozpoczęciu konsultacji społecznych.
- 7) Konsultacje społeczne prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom.
- 8) Niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznych opracowuje się informację podsumowującą jej przebieg, zawierającą dane o miejscu i czasie jej przeprowadzenia

i omówienie jej przebiegu, a w przypadku formy, o której mowa w punkcie 5a) – również wszystkie uwagi wraz z odniesieniem się do nich.

- 9) Projekty dokumentów poddawanych konsultacjom społecznym, a także projekty dokumentów uwzględniające zmiany wprowadzone w wyniku konsultacji społecznych oraz sprawozdania z przebiegu tych konsultacji wraz z zestawieniami uwag pisemnych oraz z odniesieniem się do nich, zamieszcza się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta oraz na żądanie osób zainteresowanych udostępnia się w formie papierowej w siedzibie Urzędu Miasta.
 - 10) Zamieszczenie na stronie gminy w Biuletynie Informacji Publicznej informacji o przeprowadzonych konsultacjach społecznych i jej wynikach, dotyczących wszystkich przeprowadzonych form konsultacji społecznych kończy te konsultacje.
 - 11) Po wyznaczeniu obszaru rewitalizacji konsultacje społeczne prowadzi się na tym obszarze, a jeżeli nie jest to możliwe to w jego najbliższym sąsiedztwie.
 - 12) Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Prezydenta Miasta. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji.
 - 13) Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji ustala się uwzględniając funkcje Komitetu oraz zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Zasady te określa w drodze uchwały rada gminy przed uchwaleniem gminnego programu rewitalizacji albo w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia. Powołanie Komitetu poprzedzone jest konsultacjami społecznymi.
 - 14) Prezydent Miasta niezwłocznie po podjęciu przez radę miasta uchwały, o której mowa wyżej, powołuje w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji.
 - 15) Prezydent Miasta zapewnia obsługę kancelaryjną Komitetu Rewitalizacji.
 - 16) W przypadku, gdy Komitet Rewitalizacji zajmuje stanowisko w drodze głosowania przedstawiciele miasta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz miejskich osób prawnych ustanowionych przez miasto nie biorą udziału w głosowaniu, jeżeli dotyczy ono dokumentów, których opracowanie jest zadaniem Prezydenta Miasta.
- Ponadto:
- 17) Wprowadzona będzie elektroniczna forma komunikacji społecznej poprzez stronę internetową Urzędu Miejskiego poświęconą rewitalizacji gdzie zamieszczone zostaną informacje o działaniach rewitalizacyjnych w Sosnowcu, przedsięwzięciach rewitalizacyjnych oraz postępie prac. Umożliwi to włączenie się w działania rewitalizacyjne zainteresowanych mieszkańców, przedsiębiorców oraz grup aktywnych osób, a także wymianę informacji albo opinii.
 - 18) W regularnych odstępach czasu (np.: raz do roku) publikowana będzie informacja o stanie realizacji przedsięwzięć zapisanych w Programie Rewitalizacji
 - 19) Cykliczna prezentacja działań rewitalizacyjnych w mediach.

11. SYSTEM WDRAŻANIA LPR.

Program Rewitalizacji Miasta Sosnowca do roku 2020 jest zainicjowany i prowadzony przez samorząd miasta. Konstrukcja dokumentu realizuje wymogi prawne zapisane w obowiązującej ustawie o rewitalizacji oraz wskazówki i wymogi sformułowane w wytycznych sporządzonych przez Urząd Marszałkowski województwa śląskiego.

Proces rewitalizacji wyznaczonych obszarów miejskich jest zarządzany przy wykorzystywaniu partnerstwa i partycypacji społecznej. W tym kontekście bardzo ważne jest poznanie potrzeb, oczekiwań i preferencji oraz siły wpływu i poziomów zainteresowania poszczególnych grup interesariuszy procesu rewitalizacji.

Możemy wyróżnić cztery grupy interesariuszy:

- 1) Interesariusze kluczowi nastawieni na działanie i pozytywna zmianę to: samorząd i władze lokalne; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; Powiatowy Urząd Pracy; spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej;
- 2) Interesariusze nakierowani na uzyskiwanie informacji – potencjalni sojusznicy kluczowych interesariuszy w procesie rewitalizacji to: indywidualni właściciele nieruchomości szukający możliwości na pozytywne przekształcenia, w tym deweloperzy; biznes; stowarzyszenia i fundacje oraz liderzy lokalni; instytucje kulturalne i sportowe; szkoły; Policja i Straż Miejska;
- 3) Interesariusze nastawieni na minimum wysiłku to: bierni indywidualni właściciele nieruchomości; bierni mieszkańcy obszarów rewitalizacji;
- 4) Interesariusze zagrożeni w swoim obecnym położeniu (sytuacji) to: gospodarstwa domowe korzystające w dużym zakresie z pomocy społecznej; długotrwale bezrobotni; właściciele nieruchomości dążący do zachowania ich bieżącej pozycji.

W związku z powyższym bardzo istotne jest wspieranie działań prowadzonych przez interesariuszy kluczowych. Przy wykorzystaniu mechanizmów partycypacji powinni się uaktywnić możliwie potencjalni sojusznicy. Chodzi tutaj głównie o uaktywnienie się organizacji sektora pozarządowego oraz instytucji kulturalnych, sportowych i edukacyjnych mogących poprzez projekty społeczne tworzyć i wzbogacać ofertę w rewitalizowanych miejscach i obiektach.

Kwestią równie ważną jest podjęcie działań na rzecz interesariuszy potencjalnie obojętnych, których interesy są zagrożone czyli, że nie postrzegają oni sami siebie jako beneficjentów rewitalizacji. Dotyczy to głównie wykluczonych społecznie mieszkańców substandardowej zabudowy oraz przedsiębiorców działających na zdegradowanych terenach przemysłowych.

Program rewitalizacji jest programem otwartym. Jest on tworzony we współpracy ze wszystkimi osobami i organizacjami związanymi z Sosnowcem poprzez miejsce zamieszkania albo prowadzenia działalności gospodarczej lub społecznej.

Partnerzy lokalni wpływają na treść programu poprzez:

- a) zgłaszane wnioski wyrażające opinie w kwestii sformułowanych kierunków rozwoju i rewitalizacji zapisanych w dokumencie;
- b) udział w pracach nad aktualizacją dokumentu;
- c) zgłaszanie wniosków na temat poszerzenia lub zmian obszarów rewitalizacji;
- d) zgłaszanie i realizację projektów rewitalizacyjnych;
- e) uczestnictwo w pracach na rzecz realizacji programu rewitalizacji i zapisanych w nim przedsięwzięć.

Samorząd wspiera aktywność mieszkańców na rzecz rewitalizacji w granicach określonych przepisami prawa tj. może inicjować i zachęcać lokalne społeczności rewitalizowanych obszarów m.in.: do tworzenia lokalnych grup rewitalizacji. Zadaniem takiej grupy to m. In.: identyfikacja problemów; wybór przedsięwzięć służących do ich likwidacji; budowa planu działania oraz pomoc w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Ponadto zadaniem samorządu jest zapewnienie całościowej informacji o podejmowanych działaniach rewitalizacyjnych; tworzenie zachęt w celu pozyskiwania kolejnych partnerów i ich aktywnego uczestnictwa w realizacji programu rewitalizacji.

Proces wdrażania programu rewitalizacji wymaga ciągłego prowadzenia działań, z których najważniejsze to:

- przegląd prawa, pozwalający na usunięcie barier wdrażania programu rewitalizacji;
- organizacja spotkań z beneficjentami;
- nabory projektów rewitalizacyjnych;
- określenie wskaźników służących do monitorowania realizacji programu rewitalizacji;
- monitorowanie realizacji projektów włączanych do programu;
- okresowe raportowanie stanu wdrożenia programu rewitalizacji, jego ocena i weryfikacja.

Koordynację wdrażania programu rewitalizacji zapewnia Wydział Rozwoju i Promocji Miasta.

12. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU.

Monitoring procesów rewitalizacyjnych w Sosnowcu prowadzony jest w dwóch obszarach. Pierwszy obszar to obserwacja i rejestrowanie przebiegów zachodzących zjawisk społeczno-gospodarczych na terenach rewitalizowanych i na terenie całego miasta. Drugi obszar to monitorowanie stanu realizacji projektów zapisanych w Programie Rewitalizacji.

Monitoring zjawisk społeczno-gospodarczych obejmuje systematyczne rejestrowanie i analizę zmian wartości wskaźników wykorzystywanych w trakcie diagnozy i delimitacji obszarów rewitalizacji, są to dane z zakresu demografii, bezrobocia, pomocy społecznej, przestępczości oraz inne wykorzystywane dotychczas. Dane te analizuje Wydział Rozwoju i Promocji Miasta.

Monitorowanie stanu realizacji projektów objętych programem Rewitalizacji to systematyczne rejestrowanie i raportowanie postępów prowadzonych działań, obejmuje ono przedsięwzięcia realizowane zarówno przez podmioty publiczne, prywatne jak i sektor obywatelski. Projektodawca, który wniósł do programu rewitalizacji swój projekt zobowiązany jest raz w roku do przekazania danych dotyczących zakresu, wartości, sposobu finansowania prowadzonych prac, ewentualnych przyczyn i skutków opóźnienia w rewitalizacji projektu. Wzór karty sprawozdania określi stosowne zarządzenie Prezydenta Miasta.

Procesy monitoringu i oceny wdrażania programu rewitalizacji zostaną wsparte prowadzonymi niezależnie analizami i badaniami socjologicznymi, dotyczącymi postrzegania przez mieszkańców kierunków podejmowanych działań dokonujących się zmian i oczekiwań związanych z rewitalizacją poszczególnych obszarów miasta.

Działania te mają prowadzić do gromadzenia informacji z różnych tematów o rewitalizowanych obszarach i procesach w nich zachodzących oraz identyfikacji nowych zjawisk i zachodzących procesów.

Wnioski wynikające z realizacji tych projektów badawczych wykorzystywane będą do podejmowania decyzji w sprawie wprowadzania ewentualnych zmian i uzupełnień w zakresie programu rewitalizacji.

Sprawozdanie z realizacji programu rewitalizacji należy sporządzać jeden raz w roku na podstawie informacji i materiałów otrzymanych z jednostek, wydziałów oraz instytucji realizujących przedsięwzięcia zapisane w programie rewitalizacji.

Analiza wskaźników i rezultatów umożliwi elastyczne reagowanie na dane pochodzące z monitoringu, korektę zapisów i przedsięwzięć w programie w zależności od uzyskiwanych efektów.

Cele rewitalizacji	Wskaźniki
Wszystkie obszary rewitalizacyjne	
„Razem, więcej, lepiej dla osi priorytetowej: IX. Włączenie społeczne dla działania: 9.1. Aktywna integracja dla poddziałania: 9.1.6. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – tryb pozakonkursowy.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie, Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie,. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu .
„Rodzina działaniami silna” dla osi	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub

priorytetowej: IX Włączenie społeczne dla działania: 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania: 9.2.5. Rozwój usług społecznych – konkurs.	wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym. Liczba wspartych miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu .
--	--

Cele rewitalizacji	Wskaźniki
Obszar rewitalizacyjny CENTRUM	
Wzrost zainteresowania zamieszkaniem na terenie CENTRUM nowych mieszkańców.	
Projekt kompleksowego wsparcia integracji osób, rodzin i grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na terenie Centrum z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji.	Wskaźniki produktu: 1.Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (K/M) , 2.Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej; 3.Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe. Wskaźniki rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (K/M) .
Zwiększenie atrakcyjności lokali mieszkalnych i ich otoczenia poprzez poprawę ich stanu technicznego.	
Wzrost aktywności zawodowej, a tym samym spadek poziomu bezrobocia.	Wskaźniki produktu: 1.Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (K/M) 2.Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (K/M), 3.Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (K/M), 4.Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie (K/M), 5.Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (K/M). Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu projektu (K/M), 2. Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (K/M).
Rozwój mikro, małej i średniej przedsiębiorczości.	Wskaźniki produktu: Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie

	<p>działalności gospodarczej w programie (K/M) , Wskaźniki rezultatu: Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (K/M),</p>
<p>Poprawa wizerunku CENTRUM dla mieszkańców całego miasta pod względem funkcji społecznych w tym kulturalnych i rozrywkowych.</p>	
<p>Zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców, wzrost ilości i poziomu lokalnych inicjatyw.</p>	<p>Wskaźniki produktu: Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie. Wskaźniki rezultatu: Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu , Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.</p>
<p>„Mogę wszystko”- projekt godzenia ról społecznych z zawodowymi.</p>	<p>Wskaźniki produktu dla obszaru Centrum: 1.Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat (szt.). 2.Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie (K/M). Wskaźniki rezultatu obszaru Centrum: 1.Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem /wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu (K/M). 2.Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu (K/M). 3. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS (K/M).</p>
<p>Pomoc osobom niepełnosprawnym przez ograniczenie wykluczenia społecznego.</p>	<p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (K/M),</p>
<p>„Dojrzały sukces” – aktywni i zdrowi na rynku pracy. Zapobieganie wczesnemu przechodzeniu na emeryturę obejmujące przekwalifikowania pracowników.</p>	<p>Wskaźniki produktu: Liczba osób objętych programem zdrowotnym współfinansowanym z EFS (K/M). Wskaźniki rezultatu: Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (K/M) .</p>
Cele rewitalizacji	Wskaźniki
Obszar rewitalizacyjny KAZIMIERZ GÓRNICZY	
<p>Wzrost aktywności zawodowej, a tym samym spadek poziomu bezrobocia.</p>	<p>Wskaźniki produktu: 1.Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (K/M) 2.Liczba osób długotrwale bezrobotnych</p>

	<p>objętych wsparciem w programie (K/M) ,</p> <p>3.Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (K/M),</p> <p>4.Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie (K/M),</p> <p>5.Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (K/M).</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu projektu (K/M),</p> <p>2. Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (K/M).</p>
Pomoc osobom niepełnosprawnym przez ograniczenie wykluczenia społecznego.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (K/M),
Rozwój mikro, małej i średniej przedsiębiorczości.	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (K/M),</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (K/M) ,</p>
Zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców, wzrost ilości i poziomu lokalnych inicjatyw.	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu ,</p> <p>Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie .</p>
„Dojrzały sukces” – aktywni i zdrowi na rynku pracy. Zapobieganie wczesnemu przechodzeniu na emeryturę obejmujące przekwalifikowania pracowników.	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba osób objętych programem zdrowotnym współfinansowanym z EFS (K/M).</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (K/M) .</p>
Kompleksowe wsparcie integracji osób, rodzin i grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji.	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>1.Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (K/M),</p> <p>2.Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej;</p> <p>3.Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe .</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub</p>

	wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (K/M).
--	--

Cele rewitalizacji	Wskaźniki
Obszar rewitalizacyjny JULIUSZ	
Wzrost aktywności zawodowej, a tym samym spadek poziomu bezrobocia.	Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (K/M) 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (K/M), 3. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (K/M), 4. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie (K/M), 5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (K/M). Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu projektu (K/M), 2. Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (K/M).
Pomoc osobom niepełnosprawnym przez ograniczenie wykluczenia społecznego.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (K/M),
Rozwój mikro, małej i średniej przedsiębiorczości.	Wskaźniki produktu: Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (K/M), Wskaźniki rezultatu: Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (K/M),
Zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców, wzrost ilości i poziomu lokalnych inicjatyw.	Wskaźniki produktu: Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie. Wskaźniki rezultatu: Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu, Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.
„Mogę wszystko”- projekt godzenia ról społecznych z zawodowymi.	Wskaźniki produktu dla obszaru Juliusz: 1. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat (szt.).

	<p>2. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie (K/M). Wskaźniki rezultatu dla obszaru Juliusz:</p> <p>1. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem /wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu (K/M) .</p> <p>2. Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu (K/M).</p> <p>3. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS (K/M).</p>
<p>„Dojrzały sukces” – aktywni i zdrowi na rynku pracy. Zapobieganie wczesnemu przechodzeniu na emeryturę obejmujące przekwalifikowania pracowników.</p>	<p>Wskaźniki produktu: Liczba osób objętych programem zdrowotnym współfinansowanym z EFS (K/M) .</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (K/M).</p>
<p>Kompleksowe wsparcie integracji osób, rodzin i grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji.</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (K/M),</p> <p>2. Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej;</p> <p>3. Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe.</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (K/M).</p>
<p>Aktywizacja społeczna i zawodowa rodzin z obszaru Juliusza.</p>	<p>Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie (K/M) .</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu .</p>